sezgi

mantığın ötesini bilmek

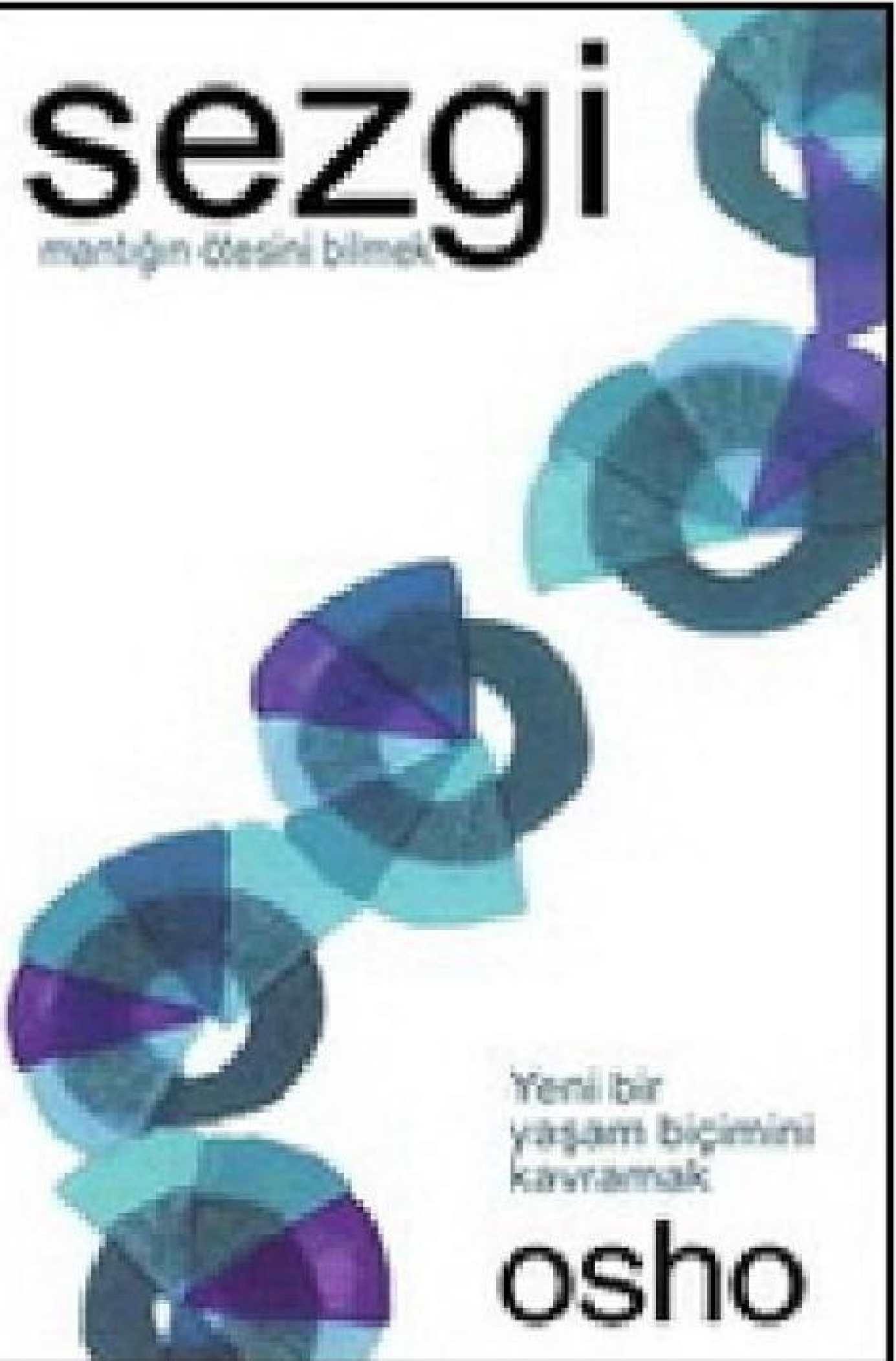

Yeni bir
yaşam biçimini
kavramak

osho

SEZGi

Muhakeme, bilinmeyeni bilme çabasıdır, sezgi ise bilinemeyecek olanın yarattığı histir.

Bilinemeyene ulaşmak mümkündür, ama açıklamak mümkün değildir.

Hissetmek mümkündür, açıklaması ise imkansız...

içindekiler

SEZGi 1

içindekiler 1

ÖNSÖZ 2

HARiTALAR 5

KAFA, KALP VE VARLIK 5

GEÇMiŞ, ŞiMDi VE GELECEK 7

MERDiVENiN ÜÇ BASAMAĞI 12

BiLMENiN ÖNÜNDEKi ENGELLER 24

BiLGi 25

AKIL 31

HAYAL GÜCÜ 34

POLiTiKA 40

STRATEJiLER 52

SOĞANI SOY 53

BEYNiNiN KADINSI TARAFINI KULLAN 63

DÜŞÜNCEDEN DUYGUYA GEÇ 76

GEVŞE 82

iÇ REHBERiNi BUL 84

KRiTERiN MUTLULUK OLSUN 88

ŞiiRE ÖNEM VER 89

SONSÖZ 94

HEDEFSiZLiK 94

ÖNSÖZ

Sezgi bilimsel olarak açıklanamaz, çünkü bu olgunun kendisi bilimdışı ve mantıksızdır. Sezgi adı verilen olgunun kendisi mantık dışıdır. Konuşurken sezgi açıklanabilir mi diye sormak normal gelebilir, ancak bu aslında sezgi akla indirgenebilir mi anlamına gelmektedir ve sezgi aklın ötesinde bir şeydir. Aklın bir unsuru değil, aklın ulaşmamış olduğu bir noktadan gelmektedir. O yüzden akıl onu hissedebilir, ancak açıklayamaz.

Sezgi sıçraması aradaki boşluk yüzünden hissedilebilir. Sezgi akıl tarafından hissedilebilir ve bir şeyin olduğu kayda geçirilebilir, ancak bu açıklanamaz çünkü açıklamak için nedensellik gerekir. Bu açıklama, nereden geldiği, neden geldiği ve nedeninin ne olduğu gibi sorulara yanıt vermek durumundadır ve aklın ötesindeki bir noktadan geldiği için akılsal bir nedensellik bulunmaz. Akılla hiçbir bağı ya da sürekliliği yoktur.

Sezgi akılla hiçbir bağlantısı olmayan farklı bir oluş boyutu olsa da aklı etkileyebilir. Daha yüksek bir gerçeklik halinin daha düşük bir gerçekliği etkileyebileceğini anlamalıyız. Ancak düşük gerçeklik, daha üst bir gerçekliği etkileyemez. O yüzden sezgi daha üstün olduğu aklı etkileyebilir, ancak akıl daha düşük seviyede olduğu için sezgiyi etkileyemez.

Tıpkı zihninin bedenini etkileyebilmesine rağmen bedeninin zihnini etkileyememesi gibi, varlığın zihnini etkileyebilir ama zihnin varlığını etkileyemez. O yüzden eğer varlığına ulaşmak istiyorsan, kendini bedeninden ve zihninden ayırman gerekiyor. Onlar daha yüksek bir olguya ulaşamaz.

Daha yüksek gerçekliğe ulaştıkça, daha düşük dünyanın oluşları geride bırakılmalıdır. Düşük noktada daha yükseğin açıklaması yoktur. Çünkü açıklamadaki terimlerin özü o seviyede bulunmaz, anlamsız kalır. Ancak akıl bu boşluğu hisseder ve onu bilir; ötesinde bir şey olduğunu hisseder. Bu kadarı bile akıl için çok büyük bir gelişmedir.

Ancak akıl aynı zamanda olanları reddedebilir. İnanç ya da inançsızlık denilen

şey, aslında budur. Eğer akıl tarafından açıklanamayan bir şeyin yok olduğunu hissediyorsan, o zaman "inançsızsın." O zaman bu düşük varlık seviyesindeki akla bağımlı olan bir hayat sürersin. O zaman gizemi dışlar, sezginin sana hitap etmesine set çekersin.

Rasyonel dediğimiz insanlar bunlardır. Rasyoneller daha baştan bir şeyin geldiğini göremez. Eğer rasyonellik eğitimi aldıysan, daha üste izin vermezsin. Onu inkâr eder, "bu mümkün değil, hayal gücüm olmalı. Rüya görüyor olmalıyım, mantıklı bir açıklama getiremezsem bunu kabul etmeyeceğim," dersin. Rasyonel bir zihin etrafına duvar örer. Sezgi, bu muhakeme duvarının içine hapsedilen zihne ulaşamaz.

Ancak aklını bu sınırlar olmadan kullanabilirsin. O zaman muhakemeni bir araç olarak kullanıp, kendini açık tutabilirsin. Üstten gelecek olana karşı açık olursun. Eğer bir şey gelirse onu algılarsın. İşte o zaman aklını destek olarak kullanabilirsin. Aklın, "benim ötemde bir şeyler oldu" kaydını yapar. Bu boşluğu anlamana yardımcı olur.

Bunun dışında akıl, ifade için kullanılabilir. Açıklama için değil, ifade etmek için. Bir Buddha herhangi bir şey "açıklamaz." İfade eder ama açıklamada bulunmaz. Bütün 'upanişadlar' açıklamada bulunmadan ifade eder. "Bu böyledir, bu şöyledir, şimdi bu oluyor. Eğer isterseniz girin, dışarıda durmayın. İçeriden dışarıya bir açıklama yapmak mümkün değil. O yüzden içeri girin, içerden biri olun" derler.

İçeri girsen bile sana hiçbir şey açıklanmayacak. Onları idrak edecek ve hissedeceksin. Akıl anlamaya çalışır, ancak başarısız olması kaçınılmazdır. Daha üst olan, daha alta indirgenemez.

SEZGİ HERHANGİ BİR ARACA İHTİYAÇ DUYMADAN DOLAŞIR.— O yüzden bir sıçramadır; o yüzden bir zıplamadır. Bir noktadan bir başka noktaya arada herhangi bir bağlantı olmaksızın sıçrar. Eğer ben sana adım adım gelirsem bu bir sıçrama değildir. Ancak sana herhangi bir adım atmadan gelirsem sıçramış olurum. Gerçek bir sıçrama ise daha derindir. Bu A

noktasında varolan bir şeyin, sonra B noktasında varolması ve ikisinin arasında varlığının bulunmaması demektir. Gerçek sıçrayış budur.
Sezgi bir sıçramadır. Sana adım adım gelen bir şey değildir. Sana gelen değil, sana olan bir şeydir. Herhangi bir kaynağı olmayan ve etrafında herhangi bir delil yaratmayan bir oluş. Bu ani oluş sezgidir. Eğer ani olmasa, daha önce yaşananlarla bağlantılı olsa, o zaman muhakemenle bir yol keşfedebilirsin. Bu zaman alır ancak yapılabilir. Muhakemen, onu idrak etme, anlama ve kontrol etme kapasitesine sahiptir. O zaman bir gün, tıpkı radyo ya da televizyon gibi sezgi alıcısı bir cihaz geliştirilebilir.
Eğer sezgi ışın ya da dalgalarla gelseydi onları tespit edecek bir cihaz yapabilirdik. Ancak hiçbir cihaz sezgiyi algılayamaz, Çünkü bir dalga olgusuna sahip değildir. Zaten bir olgu da değildir. Sadece yokluktan varlığa çıkan bir sıçramadır.
Sezgi tamamen budur. O yüzden de muhakeme onu inkâr eder. Muhakeme onunla karşılaşma kapasitesine sahip olmadığı için onu yok sayar. Muhakeme sadece nedensellik ve etkinliğe bölünebilen olgularla karşılaşabilir.
Muhakemeye göre sadece iki varlık boyutu bulunur, bilinen ve bilinmeyen. Bilinmeyen, şu anda bilinmemesine rağmen bir gün bilinecek şeyleri kapsar. Ancak mistisizm üç boyut olduğunu söyler: Bilinen, bilinmeyen ve bilinemeyecek olan. Bilinemeyecek olanla mistik, bilinmesi mümkün olmayan şeyleri ifade eder.
Aklımız bilinen ve bilinmeyenle ilgilidir, bilinemeyenle değil. Sezgi ise bilinemeyenle, yani bilinmesi mümkün olmayanla çalışır. Belli bir zamandan sonra bilinecek bir şey değildir. Bilinemezlik onun temel niteliğidir. Burada söz konusu olan cihazlarının yeterince hassas olmaması, mantığının yetmemesi ya da matematiğinin yeterince gelişmiş olmaması değildir. Bilinemeyenin temel niteliği, bilinemezliktir. Her zaman bilinmeyen olarak varolacaktır. Sezginin boyutu işte budur.
Bilinemeyenden bir şeyi hissettiğin zaman bu bir sıçramadır, herhangi bir bağ

ya da yol yoktur. Bir noktadan diğerine geçiş yoktur. Bunu kavramak imkansız görünür. O yüzden sana, bunu hissedebilir ama anlayamazsın dediğim zaman, bu tip şeyler söylediğim zaman, aslında saçmaladığımı çok iyi biliyorum. "Saçmalık" duyularımız tarafından anlayamadığımız şeylerdir ve zihnimiz de bir duyudur. En arka planda kalan duyumuz.

Sezgi mümkündür çünkü bilinemeyen vardır. Bilim bunun varlığını reddeder çünkü onun için "sadece tek bir ayrım vardır, bilinen ve bilinmeyen. Eğer bir Tanrı varsa, onu laboratuvar çalışmalarıyla keşfederiz. Eğer varsa, bilim onu keşfeder" der.

Diğer taraftan bir mistik ise "ne yaparsanız yapın, varlığın temelinde bulunan bir şey bilinemeyen, bir gizem olarak kalacaktır" der. Eğer mistikler haklı değilse, bilim hayatın tüm anlamını yok edecektir. Eğer bir gizem yoksa, hayatın bütün anlamı ve bütün güzelliği yok olur.

Bilinemeyen bir güzelliktir; bir anlam, bir ilham, bir amaç. Bilinemeyen sayesinde hayatın bir anlamı vardır. Her şey bilindiği zaman hiçbir heyecan kalmaz, bıkar ve sıkılırsın.

Bunun sırrı bilinemeyendir; hayatın kendisidir.

Şunu söyleyeceğim:

Muhakeme yürütme olgusu, bilinmeyeni öğrenme çabasıdır. Sezgi ise bilinemeyenin bir olgusudur. Bilinemeyene ulaşmak mümkün, ancak açıklamak mümkün değildir.

Hissetmek mümkündür, açıklamak değildir. Sen açıklamaya çalıştıkça muhakeme duvarı daha da yükselir, o yüzden çalışma. Bırak muhakeme kendi sahasında çalışsın. Bu arada daha derin boyutlar olduğunu sakın unutma. Muhakemenin anlayamayacağı daha derin nedenler var. Muhakemenin kavrayamayacağı daha yüksek nedenler.

HARiTALAR

Beden doğal bir tepki verdiği zaman, buna içgüdü denir.
Ruh doğal bir tepki verdiği zaman, buna sezgi denir.
Bunlar birbirine benzer, ancak çok farklıdır.
İçgüdü bedene aittir ve kabadır.
Sezgi ise ruha aittir ve incedir.
İkisinin arasında ise uzman olan zihin bulunur.
Ve zihin asla doğal tepki vermez.
Zihin bilgi demektir. Bilgi ise doğal olamaz.
İçgüdü akıldan daha derindedir.
Sezgi ise akıldan daha üsttedir.
İkisi de aklın ötesindedir.
Ve ikisi de iyidir.

KAFA, KALP VE VARLIK

Daha iyi anlayabilmek için, bireyliğin bölünebilir. Aksi halde bir bölünme yoktur. Birey, bireylik, tek bir birlikteliktir. Kafa, kalp ve varlık.

Akıl, kafanın bir işlevidir. İçgüdü, bedenin bir işlevidir. Sezgi ise kalbinin bir işlevidir. Bunların arkasında ise tek niteliği tanık olmak olan varlığın bulunur.

Kafa sadece düşünür. O yüzden asla bir sonuca ulaşmaz. Konuşmaya açık ve mantıklıdır. Ancak gerçekliğe kök salmamış olduğu için, binlerce yıldır süregelen felsefi düşünceler bizi tek bir sonuca ulaştırmamıştır. Felsefe harika bir zihin kıvraklığı egzersizidir. Akıl, soru yaratmada ve sonra bu sorulara cevap yaratmada çok beceriklidir. Ama bu cevaplardan daha fazla soru ve daha fazla cevap çıkar. Kelimelerden saraylar kurarlar, teorik sistemler geliştirirler. Ancak bunların hepsi havadır.

Beden aklına güvenemez çünkü bedenin yaşaması gerekiyor. O yüzden bedenin, nefes alma, kalp atışı, sindirim ve kan dolaşımı gibi bütün önemli fonksiyonları içgüdüye bırakılmıştır. Bedeninde binbir farklı süreç, senin hiçbir müdahalen olmadan devam etmektedir. Doğanın bedene ait bir bilgelik vermesi çok iyi olmuştur. Aksi halde, eğer aklınla bedenini yürütmeye çalışsan, hayat imkansız olurdu. Çünkü bazen nefes almayı unutabilirdin. En azından geceleri uyurken nasıl nefes alacaksın? Kafandaki bin bir düşünce zaten aklını karıştırmışken, bu karışıklık içinde kan dolaşımını kim düzenleyecekti? Hücrelere yeterli miktarda oksijenin gidip gitmediğine kim bakacaktı? Sindirilmiş besinlerin hangi temel yapı taşları olduğunu inceleyip, onları ihtiyacı olan noktalara kim gönderecekti? Bütün bu yoğun ve yüklü çalışmalar içgüdü tarafından gerçekleştirilir. Aklına ihtiyaç yoktur. Komada olsan bile beden çalışmalarına devam eder.

Doğa, bedenin bütün temel fonksiyonlarını yerine getirme görevini içgüdüye vermiş ve hayatı anlamlı kılan şeyleri sana bırakmıştır. Çünkü sadece varolmanın, hayatta kalmanın bir anlamı yoktur. Hayatına anlam katmak için

varoluş, kalbine sezgiyi vermiştir. Senin bu sezginden, sanat, estetik, sevgi, dostluk gibi olasılıklar ortaya çıkar. Bütün yaratma edimleri sezgiseldir.
Ancak pazar yerinde sezgiye ihtiyaç yoktur. Sevgiyle ya da duyarlılıkla ilgili değildir. Orada somut, elle tutulur şeyler vardır. Bunun için en somut parçan olan aklın devreye girer. Akıl, pazar yerinde, dünyada, seni işlevsel kalmaya devam ettirecek somut şeyler için vardır. Matematiktir, coğrafyadır, tarihtir, kimyadır. Bütün bilim ve teknolojiler akıl ürünüdür. Mantığın ve geometrin işe yarar, ancak akıl kördür. Sürekli bir şeyler yaratır. Ancak bunun yıkım için mi, yoksa yaratım için mi kullanılıp kullanılmayacağını bilemez. Nükleer savaş, aklın yarattığı bir savaş olacaktır.
Akıl kullanışlıdır. Ancak bir talihsizlik sonucu, bütün varlığını sahiplenmiştir. Bu da dünyada çok büyük sıkıntılara neden olmuştur.
Asıl sahip, beden, zihin ve kalp üçlüsü arkasında bulunur. Bu üçlünün arkasında gizlenmiş olan asıl sahip senin varlığındır. Ancak sen asla içe dönmüyorsun. Bütün yolların dışa dönük oluyor. Bütün duyuların dışarı bakıyor. Bütün başarıların dış dünyada yer alıyor.
Akıl, dünya için kullanışlıdır. Bütün eğitim sistemleri, kalpten kaçınıp, tüm enerjini kafana yoğunlaştırmayı hedefler. Kalp, kafa için sorun çıkartabilir. Kalp mantıktan anlamaz. Kalbin dayandığı merkez tamamen farklıdır ve bu da sezgidir. Sevgiyi bilir, ancak sevgi bu dünyada işe yarayacak bir ürün değildir. Güzelliği bilir, ancak bir pazar yerinde güzelliği ne yapacaksın?
Bütün kalp insanları; ressamlar, şairler, müzisyenler, dansçılar, oyuncular mantıksızdır. Çok büyük güzellikler yaratır, harika sevgililer olur, ancak sadece kafaya göre düzenlenmiş toplumuna uyum sağlayamaz. Ressamlar toplum tarafından biraz çatlak ve deli olarak nitelenir ve neredeyse dışlanır. Kimse çocuğunun müzisyen, ressam ya da dansçı olmasını istemez. Herkes onların doktor, mühendis ya da bilim adamı olmasını ister çünkü bu meslekler para getirir. Resim, şiir, dans, tehlikeli ve risklidir. Sokaklarda flüt çalan bir dilenci olma ihtimalin bulunmaktadır.

Kalp inkâr edilmiştir. Bu arada kalbin inkârının, aslında kadının inkârı olduğunu hatırlamakta fayda var. Kalp kabullenilmeden, kadın kabullenilemez. Kalbe verilen gelişme fırsatı, kafaya verilenle aynı olmadığı sürece kadınlar özgür olamazlar. Kadın kalptir, erkek ise kafa. Aradaki fark çok nettir.

Doğa, içgüdüyü kendi eline almıştır. Ve sen, ne zaman içgüdüye müdahale etsen, bir sapkınlık yaratırsın. Bütün dinler bunu yapıyor. Bütün dinler bedene müdahale ediyor. Ve beden tamamen masumdur, herhangi bir yanlış yapmamıştır. Eğer bedeni bütün doğallığı içinde kabullenirsen, sana olağanüstü katkıda bulunur. Kalbine yardım eder, onu besler. Zekanın daha keskin olmasına katkı yapar. Çünkü akıl bedenden beslenir. Kalbi de besleyen aynı bedendir. Eğer kafan, kalbin ve bedenin uyum içindeyse, o zaman varlığının çok rahat ettiğini göreceksin. Ancak sürekli çatışma içinde olduklarından, bütün hayatın, bu içgüdü, akıl ve sezgi arasındaki çatışma yüzünden heba olup gider.

Bilge bir insan, kafa, kalp ve beden arasında bir uyum yaratır. Bu uyumda, hayatın kaynağı ve asıl merkezi olan ruh devreye girer. Ve bu, mümkün olan en büyük başarıdır. Sadece insanoğlu için değil, bütün evren için bundan ötesi yoktur.

Ben hiçbir şeye karşı değilim. Ben sadece uyumsuzluğa karşıyım. Ve bu uyumsuz durumu kafa yarattığı için, kafanın hakettiği yere koyulmasını istiyorum. O bir uşaktır, sahip değil. Uşak olarak çok faydalı ve yardımcıdır.

İrlandalı bir sütçü, dağıtımını yaptığı at arabasını bir barın dışında bırakır ve içki içmek için içeri girer. Bir saat sonra dinlenmiş bir şekilde dışarı çıktığında atının yeşile boyanmış olduğunu görür. Kızgın bir şekilde tekrar bara döner ve sorar: "Atımı hanginiz yeşile boyadı?"

İki metre on santimlik dev bir İrlandalı ayağa kalkar ve ona tepeden bakarak, "ben boyadım, bu konuda ne yapacaksın?" der.

Sütçü yapmacık bir şekilde gülümser ve "sadece ilk kat boyanın kuruduğunu söylemeye gelmiştim" der.

Akıl yardımcı olur. Bazı durumlarda akla ihtiyacın olacak. Ancak bir uşak olarak, sahip değil.

GEÇMiŞ, ŞiMDi VE GELECEK

Bir geçmişin, yaşadığın an ve bir geleceğin var. İçgüdü, senin ilkel hayvan olduğun geçmişine aittir. Çok eski ve katıdır. Milyonlarca yılın mirasını barındırır. Hayvan gibi bir kelime kullandığım zaman onu aşağılamıyorum. Bütün dinlerin rahipleri, hayvan kelimesini bir çeşit lanetlemeyle ilişkilendirmiştir. Ben sadece bir tespitte bulunuyorum. Herhangi bir şeyi kınamıyorum. Bizim geçmişimiz bir hayvan geçmişidir. Çeşitli hayvan evrelerinden geçtik. Balıktan, insanoğluna giden evrimimizde bütün hayvan türlerini geçtik. İnsanoğlu oluncaya kadar çok ama çok uzun bir yolculuktan geçtik.

Akıl insanidir, şimdiki zamandır. Aklımız sayesinde işlev gösteririz. Bütün bilimler, bütün işler, bütün meslekler, dünyada olan her şey, politikalarımız, dinlerimiz, felsefelerimiz, hepsi akla dayanır. Akıl insanidir.

İçgüdü çok eski ve o yüzden çok olgun olduğu için, kandırılması neredeyse imkansızdır. Gözlerini kırpıyorsun. Bunu sen mi yapıyorsun? Kendi kendilerine yapıyorlar. Bu içgüdüdür. Kalbin çarpıyor. Nefes alıp veriyorsun. Yaşamak için birer zorunluluk olan bu şeylere aklın hiç karışmıyor. Onları içgüdümüze teslim etmişizdir. Çünkü içgüdü asla yanılmaz. Nefes almayı unutmaz, hiçbir şeyi unutmaz.

Akıl kandırılabilir, çünkü yenidir. Kısa bir süre önce dahil olmuştur. Hâlâ karanlıkta el yordamıyla ne olduğunu ve nereye ait olduğunu bulmaya çalışır. Deneyime dayanan bir kökeni olmadığı için, deneyim yerine inançları, felsefeleri ve ideolojileri koyar. Bunlar aklın odak noktalarını oluşturur. Ancak bunlar şaşmaz değildir, çünkü hepsi insan ürünüdür. Zeki bir adam tarafından üretilmişlerdir ve her duruma uyarlanamazlar. Bazı durumlarda uygun olmalarına rağmen, başka bir duruma uygun olmayabilirler. Ayrıca akıl kördür, yeniyle nasıl başa çıkacağını bilmez. Yeni sorulara her zaman eski cevaplar getirir.

Paddy ve Sean, Dublin'deki genelevin önünde otururken Katolik inancının erdemlerini tartışmaktadır. Birden Haham Gideon Greenberg genelevin kapısına gelir, sağa sola baktıktan sonra hızla içeri girer.
"Onu gördün mü?" diye sorar, Paddy. "İyi ki ben Katolikim." On dakika sonra bir Anglikan rahip kapıya yanaşır. Etrafına baktıktan sonra hızla içeri girer.
"Bir iki yüzlü daha" der Paddy, gülerek. "İyi ki ben Katolikim."
Birkaç dakika sonra Sean, Paddy'yi dürtükler ve "hey, baksana, Peder O'Murphy bu tarafa doğru geliyor" der.
Katolik rahip genelevin kapısından içeri girerken iki adam şaşkınlık içinde onu izler. Birden Paddy ayağa kalkar. İstavroz çıkarır ve Sean'a bağırır. "Saygına ne oldu? Ayağa kalk ve şapkanı çıkar. İçeride biri ölmüş olmalı."
Akıl önyargılarla yaşar. Asla adil olamaz. Doğası gereği bu mümkün değildir. Çünkü onun hiçbir deneyimi yok. İçgüdü her zaman adildir ve sana en doğal olanı, en dingin olanı ve evrenin izlediği yolu gösterir. Ancak garip bir şekilde, içgüdü bütün dinler tarafından lanetlenmiş ve zihin övülmüştür.
Tabii herkes içgüdülerini izlerse dine gerek kalmaz. Tanrı'ya gerek kalmaz, rahiplere gerek kalmaz. Hayvanların Tanrı'ya ihtiyacı yoktur. Bu şekilde mutlulardır. Tanrıyı aradıklarına dair bir şey göremiyorum. Ne tek bir hayvan, ne tek bir kuş, ne de tek bir ağaç Tanrı'nın eksikliğini hissediyor. Hepsi hayatı bütün güzelliği ve basitliği içinde keyifle yaşıyor. Ne cehennem korkuları var, ne cennet hırsı, ne de felsefi görüş farklılıkları. Katolik aslan yoktur. Protestan ya da Hindu aslan yoktur.
Bütün varoluş, insanoğluna ve onun başına gelenlere gülüyor olmalı. Eğer kuşlar dinler olmadan; kiliseler, camiler, tapınaklar olmadan yaşayabiliyorsa, insan neden yaşayamasın? Kuşlar arasında din savaşı olmaz. Hayvanların ya da ağaçların arasında da. Ama eğer sen Müslüman'san ve ben Hindu'ysam, bir arada yaşayamayız. Ya benim dinime geçmek zorundasın ya da hazır ol, seni hemen cennete göndereceğim.
Eğer içgüdü ön plana çıkarılırsa, bu dinlerin mantığı ve varoluş nedeni ortadan

kalkıyor. O yüzden zihni ön plana çıkartıyorlar.
Geleceğin olan üçüncü şey ise sezgidir. O yüzden bu üç kelimenin iyi anlaşılması gerekiyor.
İçgüdü fizikseldir. Milyonlarca yıllık deneyime dayanan geçmişindir. Asla kanmaz ve asla hata yapmaz. Bunun yanında, içinde, farkında bile olmadığın mucizeler yaratır. Yediklerin nasıl kan oluyor? Nefes alıp vermen sen uyurken bile nasıl gerçekleşiyor? Bedenin oksijeni azottan nasıl ayırıyor? Doğanın içgüdüsel dünyası, bedeninin her parçasına ihtiyacı olan şeyi nasıl sağlıyor? Beyninin işlevini sürdürmesi için başına ne kadar oksijen gönderilmesi gerekiyor? Gerekli olan miktar bedenini dolaşan kan aracılığıyla her noktaya gönderiliyor. Taze oksijen dağıtıyor, eskimiş, kullanılmış ya da ölmüş hücreleri yenileriyle değiştirirken, eskilerini vücuttan atılması için gerekli yerlere götürüyor.
Bilim adamları içgüdünün yerine getirdiklerini bizim henüz yapacak kapasitede olmadığımızı söylüyor. İçgüdü, küçük bedenimiz içinde birçok mucize gerçekleştiriyor. Eğer bir gün bilim tek bir insan vücudunun yaptıklarını yapmak isterse, tek bir vücut için en az iki buçuk kilometre karelik bir fabrika kurması gerekir. İnanılmaz makineler kurmak zorunda kalır. Ve bu makine yine de sürdürülebilir olmaz. Makineler bozulabilir, durabilir. Elektrikler kesilebilir. Ancak ortalama 70 yıl, hatta bazı insanlar için 100 yıl boyunca içgüdü, mükemmel bir şekilde işlemeye devam eder. Elektriği asla kesilmez. Tek bir hata bile yapılmaz. Her şey plana uygun yapılır ve bu plan her bir hücrenizde vardır. İnsan hücresinin şifresini okuduğumuz gün, bir çocuğun her şeyini daha doğmadan tahmin edebileceğiz, hatta daha annesinin rahmine düşmeden. Anne ve babaların hücresinde bir program var ve bu programda, yaşın, sağlığın, hangi hastalıkları geçireceğin, dehan, zeka seviyen, yeteneğin ve bütün kaderin yer alıyor.
Tıpkı içgüdü gibi, varlığının diğer kutbunda, akıl dünyası olan zihnin ötesinde, sezgi dünyası bulunur.

Sezgi kapılarını meditasyonla açar. Meditasyon sadece sezgi kapısının çalınmasıdır. Sezgi her zaman hazırdır. Asla büyümez. O da varlığından miras kalmıştır. Sezgi senin benliğindir, varlığındır.

Akıl zihnindir, içgüdü bedenin. Ve içgüdü nasıl beden konusunda hatasız çalışıyorsa, sezgi de benliğin konusunda hiç hata yapmadan işlevini görür. Akıl ise bu ikisinin arasında geçilecek bir geçit ya da köprüdür. Ancak birçok insan, milyonlarca insan, bu köprüyü asla geçmez. O köprünün üzerinde oturup eve geldiklerini düşünürler.

Ev aslında diğer yakadadır, köprünün ötesindedir. Köprü, içgüdü ile sezgiyi birleştirir. Ancak her şey sana bağlıdır. Köprünün üstünde bir ev yapmaya başlayabilirsin. O zaman sapmış olursun.

Akıl senin yuvan olamaz. O sadece içgüdüden sezgiye geçişte kullanılacak küçük bir alettir. O yüzden sadece aklını daha öteye gitmek için kullanan insanlara zeki diyebiliriz.

Sezgi varoluşçudur, içgüdü ise doğal. Akıl, karanlıkta yol bulmaya çalışmak gibidir. Aklın ötesine ne kadar hızlı geçersen o kadar iyi olur. Ötesinde hiçbir şey olmadığını düşünenler için akıl bir duvar oluşturabilir. Akıl ötesinde bir şey olduğunu anlayanlar için ise çok güzel bir geçiş yolu olabilir. Bilim akılda durmuştur. O yüzden benlik hakkında hiçbir şey ortaya koyamamaktadır. Sezginin uyanık olmadığı bir akıl, dünyanın en tehlikeli şeylerinden biridir. Ve sen aklın tehlikeleri altında yaşıyorsun. Çünkü akıl bilime çok büyük bir güç vermiştir. Ancak bu güç çocukların elindedir, bilge insanların elinde değil.

Sezgi bir insanı bilge yapar. Buna aydınlanma de, uyanma de, ne dersen de, bunlar sadece bilgelik için verilmiş olan isimlerdir. Ancak bilgeliğin ellerinde olduğu zaman akıl, güzel bir uşak olarak kullanılabilir.

İçgüdü ve sezgi, birlikte mükemmel bir uyuma sahiptir. Biri fiziksel seviyede, diğeri ruhsal seviyede işlev görür. İnsanlığın bütün sorunu arada kalmaktır. Yani zihinde, akılda. İşte o zaman üzüntü yaşarsın. Evhamlanırsın, acı çekersin, hayatı anlamsız görür ve bütün bu sıkıntı ve gerginliklerine herhangi

bir çözüm bulamazsın.
Akıl her şeyi sorun yapar ve ortaya hiçbir çözüm koyamaz. İçgüdü hiçbir sorun yaratmaz ve o yüzden de çözüme ihtiyaç duymaz. Doğal bir şekilde işler. Sezgi ise tamamen çözümdür, hiçbir sorunu yoktur. Akıl sadece sorundur, hiçbir çözümü yoktur.
Eğer aralarındaki farkı kavrıyorsan, anlaması çok kolaydır. Eğer içgüdü yoksa ölürsün. Ve eğer sezgin yoksa hayatının bir anlamı olmaz, sadece yaşarsın. Bir çeşit ot gibi.
Sezgi, anlam, keyif, mutluluk ve sevinç getirir. Sezgi sana varoluşun sırlarını verir. İnanılmaz bir sessizlik ve dinginlik getirir. Bu dinginlik bozulamaz ve senin elinden alınamaz.
İçgüdü ve sezgi bir arada çalışırken, aklını da doğru yönde kullanabilirsin. Aksi halde elinde bir araç olmasına rağmen amacın olmaz. Akıl, amacın ne olduğunu bilemez. Dünyanın günümüzdeki durumunu böyle özetleyebiliriz. Bilim sürekli bir şeyler üretir ancak nedenini bilmez. Politikacılar ne kadar yıkıcı olduğunu bilmeden onları kullanır, küresel bir intihar için hazırlık yapar. Dünyanın büyük bir isyana ihtiyacı var. Aklın ötesine geçip, sezginin dinginliğine ulaşmak için.
Sezgi kelimesinin iyi anlaşılması gerekir. Sezmek kelimesinden gelen sezgi, senin varlığında olan bir şeyin, senin potansiyelinin ortaya çıkması anlamına gelir. Yani dışardan alınamaz. Bilgelik asla ödünç alınamaz ve ödünç alınan bir şey asla bilgelik olamaz. Kendi bilgeliğin, kendi vizyonun, kendi kararın olmadan, kendi gözlerinle görmeden varoluşun gizemini anlaman mümkün değildir.
Bana gelince, ben kesinlikle içgüdü taraftarıyım. Onu bozma. Her din sana onu bozmanı öğretiyor. Oruç içgüdüne müdahale etmekten başka nedir? Bedenin aç ve yemek istiyor ama sen ruhani nedenlerle onu aç bırakıyorsun. Varlığını garip bir ruhanilik ele geçirmiş durumda. Aslında buna ruhanilik değil, aptallık demek gerekir. İçgüdün su istiyor, susamış, bedeninin ihtiyacı var ama dinin

buna engel oluyor. Jainizm geceleri su içilmesine bile izin vermiyor. Beden söz konusu olunca, özellikle Hindistan gibi yazları sıcak olan bir ülkede su ihtiyacı duyabilirsin ve Jaina'lar sadece Hindistan'da var. Çocukluğumda geceleri su çalmak zorunda kaldığım için vicdan azabı çekerdim. Sıcak yaz gecelerinde en az bir kere su içmeden uyuyamazdım. Ama yasak olan bir şey yaptığım, bir günah işlediğim hissine kapılıyordum. Garip ve aptalca fikirler insanlara zorla kabul ettiriliyor.

Ben içgüdü taraftarıyım. Sana açıklamak istediğim sırlardan bir tanesi de bu. Eğer içgüdüne önem verirsen, sezgine giden yolu bulman kolaylaşır. Çünkü farklı seviyelerde varolmalarına rağmen ikisi de aynıdır. Biri maddesel dünya seviyesinde işlerken, diğeri ruhsal seviyede işliyor, içgüdüsel hayatını hiçbir vicdan azabı çekmeden sevinçle kabullenmen, sezginin kapılarını açmana yardımcı olur. Çünkü onlar özde farklı değil, sadece düzlemleri farklı. İçgüdü nasıl sessizce ve güzellikle işliyorsa, sezgi de öyle işler. Hatta çok daha sessiz ve çok daha güzel bir şekilde.

Akıl bir rahatsızlıktır. Ancak onu bir rahatsızlık veya bir basamak olarak kullanmak tamamen bize kalmış. Yolda yürürken karşına bir taş çıksa onu ya bir engel olarak görürsün ya da daha üst bir seviyeye çıkmak için basamak yaparsın. Gerçekten anlayanlar, aklı bir basamak olarak kullanır. Ancak dinin kontrolü altında olan kitlelere öğretilen şey şudur: Aklını, içgüdülerini bastıracak bir güç olarak kullan. İnsanlar içgüdüleriyle mücadeleye başlayınca sezgiyi tamamen unutur. Bütün enerjileri kendilerine hayat veren güçle çatışmaya gider. Ve sürekli içgüdülerinle çatıştığın zaman da...

Bir Jaina rahibi yıl boyunca çıplak kalmak zorundadır. Kış aylarında bile. Soğuk gecelerde bile. Bir döşek kullanamaz. Battaniye kullanamaz. Gece ya da gündüz üstünü örtecek hiçbir şey kullanamaz. Oruç tutmak zorundadır. Oruç ne kadar uzun sürerse, 30 gün, 40 gün, aynı şekilde koşullanmış insanların gözünde daha yüksek bir azizlik mertebesine varır. Bu bedene karşı

savaşmaktır. Bu, bedeni ve maddeyi işgal etmektir. Ruh bedeni işgal etmektedir. Bütün dinlerde farklı uygulamalarla olmakla birlikte temelde aynı şey geçerlidir. Aklının bütün enerjisini içgüdülerine yöneltir. Bu durum da, içindeki sezgi çiçeğinin açmasını imkansız kılar.

Sezgi, seni en uç mutluluğa ve ölümsüz hayata yönlendirecek mistik bir güldür. Ancak insanlar, tamamen ölmüş olan geçmişin elindedir. İnsan bilimindeki gelişmeleri bile göze almadan, eski yazıtlar onlara ne söylüyorsa kayıtsız şartsız yapmaktadırlar.

Sözünü ettiğim üç olgu, insan biliminin tabakalarını oluşturur. İçgüdü huzurlu bir şekilde akmalıdır. Hiçbir nedenle, aklınla müdahale edip onu rahatsız etme. Akıl, sezgiye açılacak bir kapı olarak kullanılmalıdır; sezginin hayatını ele geçirmesine izin vermek zorundadır. O zaman hayatın yoğun bir ışımanın, aydınlanmanın hayatı olur. Hiç bitmeyen bir festivale dönüşür.

MERDiVENiN ÜÇ BASAMAĞI

Sezgi, benlik merdiveninin en üst basamağıdır. Bu merdiveni üç bölüme ayırabiliriz. En alttaki ve birincisi, içgüdüdür. İkincisi, yani ortadaki, akıl. En üstteki olan üçüncüsü ise sezgi.

Bu üç kelimenin ortak bir yönü var. Bu çok önemli. Üçü de insanın içinde olan niteliklerdir. Onları öğrenemezsin ve dışardan yardımla onları geliştirmen mümkün değil.

İçgüdü hayvanların dünyasıdır. Her şey içgüdüseldir. Bazen daha başka şeylerin işaretlerini görsen bile bu senin algındır. Örneğin, hayvanlarda sevgiyi görebilirsin. Annenin yavrularına sevgiyle yaklaşıp gereksinimlerini karşılaması gibi. Bunun içgüdü olmadığını, biyolojik bir olaydan öte bir şey olduğunu düşünebilirsin. Ancak bu daha yüksek bir şey değil, tamamen biyolojiktir. Anne bunu doğanın ellerinde bir robot gibi yapar. Çaresizdir, bunu yapmak zorundadır.

Birçok hayvanda, babalık içgüdüsü yoktur. Tam tersine çoğu kendi yavrularını öldürüp yer. Örneğin timsahlarda yavruların hayatı sürekli tehlikededir. Anne onları korur ve yaşamaları için savaşır. Ancak baba sadece güzel bir kahvaltı istemektedir. Babanın herhangi bir babalık içgüdüsü yoktur. Aslında babalık bir insan içgüdüsüdür. Anne timsah yavrularını babadan korumak için onları ağzına alır. Büyük bir ağzı vardır. O yüzden bütün kadınlar gibi biraz gevezedir. Dişi timsah ağzında bir düzine yavrusunu barındırabilir. Annelerinin ağzında, o tehlikeli dişlerin hemen yanında, yavrular tamamen güvendedir. Yavru için en zor olan şey, kimin anne, kimin baba olduğunu belirlemektir. Çünkü ikisi de birbirine benzer. Bazen yavrular babaya gidip onun ağzına girer ve sonsuza dek yok olur. Bir daha gün ışığını göremezler.

Ancak anneler onları korumak için mücadele eder. Belki de o yüzden doğa timsahlara bu kadar çok yavru verir. Anne her yıl bir düzine yavru yapar. Eğer iki tanesini kurtarmayı başarırsa timsah nüfusu aynı kalır. Ancak anne timsah

yavrularının yarısını kurtarmayı başarır.
Bunu izleyen herkes babanın hain olduğunu düşünür. Hiçbir sevgi ya da merhameti olmadığını söyler. Annenin ise çok şefkatli olduğunu düşünür. Ancak sen sadece kendi fikirlerini yansıtıyorsun. Anne onları bilinçli bir nedenden ötürü korumuyor. Onları korumak hormonlarında var. Ve babada bu hormonlar bulunmuyor. Eğer ona annenin hormonları enjekte edilirse, kendi yavrularını öldürmeyi bırakır. Yani bu bir kimya sorunu, psikoloji ya da biyokimyadan daha yüksek bir şeyin değil.
İnsan hayatının yüzde doksanı hâlâ hayvanlar dünyasının bir parçasıdır, içgüdülerimizle yaşarız.
Bir kadına aşık oluyorsun ya da kadın sana aşık oluyor. Bunu harika bir şey olarak görüyorsun. Bunun hiçbir tarafı harika değil. Bu tamamen içgüdüsel bir çekim. Hormonların karşı hormonlarla çekim yaşaması. Sen doğanın elinde sadece birer oyuncaksın. Hiçbir hayvan aşkın cilveleri ve inceliklerinyle uğraşmaz. Ancak insan, sadece içgüdüsel olmanın aşağılayıcı ve onur kırıcı olduğunu düşünür. Aşkın sadece biyokimya mı? Aşkın şiirdir. Aşkın sanattır. Aşkın felsefedir. Ya biyokimya? Sanki kendi biyolojinden, kendi kimyandan, kendi doğandan utanıyor gibisin.
Ama anlayış böyle sağlanmaz. Neyin ne olduğunu tam olarak anlamalısın. Ayrımların net olması gerekir. Aksi halde kafan her zaman karışır. Egon yüzünden en alt seviyedeki şeyleri mümkün olan en yüksek şeylermiş gibi yansıtmaya başlarsın.
Aşk sadece kimyan tarafından yaratılmış olan bir illüzyondur. Bir düşün; eğer romantik sevgi fikri ortadan kalkmış olsaydı hiçbir erkek ya da kadın seksin absürdlüğüne dayanamazdı. Çok aptalca görünürdü. Romantizmi çıkarıp aşkı sadece biyoloji ve kimya olarak düşün. O zaman cinsellik seni utandırır. Ortada böbürlenecek bir şey olmaz. Bir kadınla ya da bir erkekle romantizm olmadan seviştiğini düşün. Şiir olmadan. Ömer Hayyam'sız, Shelly'siz, Byron'sız. Sadece bir üreme işlemi olarak. Doğa öleceğini bildiği ve senin

üzerinden yeni bir yaratıma gittiği için, sen kalıcı değilsin. Doğa sen ölmeden önce hayatın devam etmesini istiyor. Ancak insan, içinde bir romantiklik olmadan cinsellik yaşayamaz. O yüzden seksin etrafına, adına sevgi denilen bir sis bulutu yaratmıştır. Bu sevgiymiş gibi davranıyor, hatta inanıyor.

Ancak daha yakından izle. Bir erkeğe ya da kadına ilgi duyuyorsun. Bir kadının doğal içgüdüsü saklambaç oynamaktır. Çok garip ama dünyanın her tarafında, bütün kültürlerde, küçük çocuklar iki oyunu mutlaka oynar. Dinleri farklıdır, kültürleri farklıdır, ırkları farklıdır, toplumları, dilleri, her şeyleri farklıdır. Ancak bu iki oyun söz konusu olduğu zaman ister Afrika'da, Çin'de, Amerika'da ya da Hindistan'da doğmuş olsunlar, hiçbir şey değişmez. Bu oyunlardan biri saklambaçtır. Dünyanın her noktasında çocukların saklambaç oynamadığı tek bir kültür bile yoktur. Sanki içgüdüyle yapılan bir şey. Daha büyük bir saklambaç oyununa hazırlık gibi. Bu sadece bir provadır. Ve sonra bütün bir hayat boyunca bu oyun devam eder.

Her zaman saklanmaya çalışan kadın olur ve maço olan erkek arar. Aramak onun için bir meydan okumadır. Kadın ne kadar saklanırsa, onu arayan o kadar heyecanlanır.

Ancak dünyanın her tarafındaki bütün çocuklar saklambaç oynar. Kimse öğretmediğine göre nasıl bu kadar evrensel olabildi? Bu iç doğalarından kaynaklanıyor olmalı. Aramak ve bulmaya yönelik bir güdü.

Bu tip şeyler doğal olarak yaşanıyor. Kimse bunlara karar vermiyor. Bunlar biyolojik doğamızın bir parçasıdır. Ancak doğa sana sevgi illüzyonu verecek kadar bilgedir. Aksi halde sadece üremek için, hayatın devam etmesi için, Vatsyayana'da tarif edilen seksen dört pozisyonu ve bütün o egzersizleri yapmazsın. Garip, çirkin ve aptalca görünür. Eğer sevgiyi çıkarıp alırsan, o zaman saf seks hayvanvari görünür. Bu, insanlığın karşılaştığı en büyük sorunlardan biridir. Ve bu rahatsızlık hâlâ devam ediyor. Tek umudumuz bunu gelecekte daha anlaşılır kılmaya çalışmaktır.

Erkek peşine düşer. İkna eder. Aşk mektupları yazar, hediye yollar. Elinden

gelen her şeyi yapar. Ancak cinselliğini tatmin ettikten sonra ilgilenmemeye başlar. Şimdi bu bilerek yaptığı bir şey değil, incitmek istemez. Özellikle de sevdiği kişiyi incitmek istemez. Ancak bu biyolojidir. Bütün o romantizm ve aşk, doğanın seksi gizlemek için ortaya koyduğu bir sis perdesiydi. Özünde çirkin olan bir şeye güzel bir paket yapılmıştı.

Ancak doğanın işi tamamlandığı zaman bütün o sis perdesi dağılır. İçgüdü sadece seksi bilir. Aşk, sadece acı ilacı yutmana yardım eden şeker kaplamadır. Onu ağzında uzun süre tutma, aksi halde yutmayı başaramazsın. İnce şeker tabakası eriyip gittiği zaman acı ilacı tükürecksin.

O yüzden sevgililer sevişmek için acele eder. Bu acele niye? Neden bekleyemiyorlar? Şeker ince olduğu için, eğer geç kalırlarsa şekerin gitmesinden ve geriye sadece acı bir tat kalmasından korkuyorlar.

İçgüdü seni insan yapmaz, hayvan olarak tutar. İki ayaklı ama yine de bir hayvan.

İkinci basamak, yani akıl, sana biyoloji, kimya ve hayvan doğasından daha yüksek bir şey sunar. Akıl da içten gelir. Tıpkı sezgi, tıpkı içgüdü gibi. Zihinsel kapasiteni arttırmanın hiçbir yolu yoktur. Yapabileceğin tek şey potansiyelini ortaya çıkarmaktır. Sanki aklın gelişiyormuş gibi görünür. İşin aslı en zeki insan bile potansiyelinin sadece %15'ini kullanır. Normal, sıradan, vasat bir insan, sadece %6 ya da 7'sini kullanır. Albert Einstein ya da Bertrand Russell bile zekasının %85'ini kullanamıyordu. O %85 sana açıktır ve inanılmaz bir gelişme demektir. Sen tabii ki zekanın geliştiğini sanacaksın. Ancak sen aslında zaten senin olan bir şeyi yeniden bulmuş ve almış oluyorsun.

Aklı öğretmenin ve hafıza gücünü arttırmanın yollarını bulduk. Bütün okullar, kolejler ve üniversiteler, dünyanın her bir tarafındaki bütün eğitim sistemleri sadece tek bir şey yapıyor; aklını keskinleştiriyor. Ancak burada eğitimcilerin öngöremediği bir sorun çıkıyor. Aklın biraz güçlendiği zaman içgüdülerine müdahale etmeye başlıyor. Bir güç mücadelesi ve rekabet başlıyor.

Akıl hükmetmeye çalışıyor ve mantık onu desteklediği için muhakeme,

argüman ve binbir adet kanıt sunarak, bilinçli zihnine içgüdünün kötü bir şey olduğunu kabul ettirmeyi başarıyor. O yüzden bütün dinler içgüdüleri lanetliyor.
Onlar sadece zihinsel oyunlardır. İçgüdü senin bilinçaltı zihninin ve akıl da bilinçli zihninin bir parçasıdır. Ancak sorun bilinçli zihninin, bilinçdışı zihninin onda biri kadar olmasıdır. Tıpkı bir buzdağı gibi.
Sadece onda biri suyun üstünde görünüyor. Dokuz katı altta gizlenmiştir. Bilinçli zihnin sadece onda bir olmasına rağmen kendini gösteriyor. Sen onu biliyorsun. Bilinçaltı zihnin hakkında hiçbir şey bilmiyorsun.
Bilinçli zihnin okullarda eğitim görüyor. Kolejlerde, üniversitelerde, kiliselerde, havralarda, her yerde. Ve hepsi bilinçli beynini içgüdüne karşı dolduruyor. Bu çok çirkin bir olgudur. Seni doğa karşıtı yapıyorlar. Kendine karşı olmanı sağlıyorlar. Ancak bilinçaltındaki zihin her zaman sessizdir. Hep karanlıktadır. O senin bilinçli zihnini dikkate almaz. Bilinçli zihninle karar verdiğin her şey, her an bilinçaltı tarafından dışarı atılabilir. Çünkü o dokuz kat daha güçlüdür. Mantığın, muhakemen ya da başka bir şeyinle ilgilenmez.
Guatam Buddha gibi bir adamın bile kadınlara cemaatine giriş izni vermemesinin belirli bir nedeni var. O, içinde hiçbir kadının olmadığı, sadece erkeklerden oluşan bir topluluk istiyordu. Ben onun bu görüşüne karşıyım. Ancak bunu istemesinin nedenini anlıyorum. Bu nedenin üzerinde düşünmek gerekir. İçerde kadınlar olduktan sonra, onların erkeklerin bilinçaltı zihinlerini nasıl etkileyeceğini biliyordu. Bu bir psikoloji sorunuydu, din değil.
Sigmund Freud, Jung ya da Adler, Guatam Buddha ile karşılaştırıldığında birer pigmedir. Kadınları uzak tutmak insanlık dışı görünebilir. Ancak eğer onu derinlemesine incelersen çok şaşırırsın. Adamın çok geçerli bir zemini vardı. O zemin kadın değildi. O, aslında kadınları uzak tutun demiyordu. Onun dediği, "bilinçaltın üzerinde zafer kazanamayacağını biliyorum" idi. Aslında o kadınları lanetlemiyordu. Onun lanetlediği kendi havarileriydi. Kadınların gelmesiyle bilinçaltının onları ele geçireceği bir durum ortaya çıkacaktı.

Bunu önlemek için elinden gelen her yolu denedi. Rahiplerine sadece bir metre önlerine bakarak yürümek zorunda olduklarını söyledi. Böylece yolda ya da başka bir yerde bir kadının yüzünü göremeyeceklerdi. En fazla bacaklarını görebilirlerdi. Rahiplerine, "bir kadına dokunmayın, bir kadınla konuşmayın" diyordu. Bir havarisi çok ısrarcıydı: "Belirli bir durumda, örneğin bir kadın yolda düşmüşse, hasta ve ölmek üzereyse, ona gidip nereye gitmek istediğini sormayalım mı? Ona dokunup evine götürmeyelim mi?" diye sordu.
Buddha şöyle dedi: "Bunun gibi ender durumlarda, evet ona dokunabilirsin, onunla konuşabilirsin. Ancak onun bir kadın olduğunun bilincinde ol."
Şimdi, onun bu bilincinde olma ısrarı kadına karşı değil; bilinçaltına karşı. Eğer bilincindeysen o zaman bilinçaltın, bilinçli zihnine ulaşıp onu alt edemez. Bütün dinler kadına karşı olmuştur. Kadından nefret ettikleri için değil. Hayır, onlar sadece rahipleri ve papaları korumaya çalışıyorlardı. Tabii ben onların bu yöntemlerine katılmıyorum. Çünkü bu bir korunma yolu değil. Hatta duyguları daha da azdırıyor. Bir kadına dokunmamış, bir kadınla konuşmamış, kadınları hiç tanımayan bir rahip, kadınlarla yaşamış, onlarla konuşmuş ve onlarla erkeklerle olduğu kadar rahat olan birinden çok daha yoğun olarak içgüdülerinin pençesine düşer.
Rahipler ve rahibeler her zaman daha yoğun olarak içgüdülerinin gücü altında kalmıştır. Eğer içgüdünü tatminden ayırırsan, o kadar güçlü olabilir ki, bir uyuşturucu gibi seni zehirleyebilir ve halüsinasyon görmene neden olur. Ortaçağda papanın kurmuş olduğu özel mahkemeler önünde itiraf eden rahipler vardı. Jüri üyelerinin önünde bütün dürüst rahip ve rahibeler içeri alınıp itiraf etmeleri istendi. Şeytanlarla, cadılarla ilişkiye giriyor musunuz, diye soruldu. Ve binlercesi itiraf etti. "Evet, geceleri cadılar geliyor. Geceleri şeytanlar geliyor."
Manastır duvarları ve kilitleri doğal olarak onların içeri girmesini önleyemiyordu. Onlar şeytan ve cadıydı. Rahipler ve rahibeler, cadıları ve şeytanları en ince detayına kadar tarif ediyor, nasıl cinselliğe çekildiklerini ve

karşı koyamadıklarını anlatıyorlardı. Bu rahip ve rahibeler, başkalarına ders olsun diye diri diri yakılıyordu.
Ancak hiç kimse oturup düşünmedi. Eğer kapını açık tutarsan, sana hiçbir cadı gelmiyor. Hiçbir şeytan gelmiyor. Neden bu şeytanlar ve cadılar sadece Katoliklere geliyordu. Çok garip. Bu zavallı Katolikler nerede hata yapıyordu? Nedeni çok basit. Seks duygularını o kadar bastırıyorlardı ki, bilinçaltında kaynama noktasına geliyordu. Ve uyudukları zaman, rüyaları çok canlı, renkli ve gerçekçi oluyordu. Bu tamamen ne kadar mahrum kaldıklarına bağlı bir şeydi. İki üç gün oruç tut. Sen de her akşam rüyanda muhteşem ziyafet masaları görürsün. Orucu sürdürüp daha fazla acıktıkça ziyafetin giderek daha lezzetli, tatlı, renkli ve gerçekçi olacaktır. Yirmi bir gün oruç tuttuktan sonra gözlerin açıkken bile yemek rüyası görmeye başlarsın. Artık uyumana bile gerek kalmaz. Artık bilinçaltın, sen uyanıkken bile bilincine sızmaya başlar. Birçok rahibe ve rahip, sadece geceleri değil, gündüzleri de şeytan ve cadıların onlara gelip, seks yaptığını kabul etti. Onlar hiçbir şey yapamamıştı. Kapasitelerinin ötesinde bir şeydi. Diğer dinler de aynı şeyi yapmıştır.
Benim çabam ise dinlerin tam tersidir çünkü onların ne yaptığını görüyorum. Niyetleri iyiydi ancak anlayışları yeterince derin olamadı. Ben kadınlarla erkeklerin birlikte yaşamasını istiyorum, birbirlerinin bedenlerini, farklılıklarını ve karşıt noktalarını tanısınlar ki, bilinçaltı içinde bastırılmış bir şeyi taşımaya çalışmasın.
Bilinçaltın içindeki bastırılmış duygulardan kurtulduktan sonra içgüdün bambaşka bir niteliğe bürünür. Artık zekayla bir araya gelir. Bilinçaltın baskıdan kurtulduğu sürece, bilinçle bilinçaltın arasındaki Berlin Duvarı kalktığı zaman, (duvar artık kaldırılabilir çünkü artık bir bastırılmış duygu yok, o yüzden bilinçaltını gizlemene gerek yok) evindeki bir odadan diğerine geçebildiğin gibi, bilinçaltına da girip çıkabilirsin.
Bu senin evin. Gurdjieff ev metaforunu kullanarak, insanın 3 katlı bir ev olduğunu söylüyordu. İlk kat, bilinçaltı katıdır; ikinci kat bilinçtir ve üçüncü

kat da bilinç üstüdür. Aklın ve içgüdün arasında bir çatışma olmadığı zaman ilk kez olarak insan olursun. Artık hayvan krallığının bir parçası değilsindir. Ve bu, bence gerçeği, hayatı, varoluşu bilmek isteyen herkesin yapması gereken bir şeydir; kendini bilmek isteyen herkesin.

Zihninin yüzde doksanını bastırarak kendini nasıl tanıyacaksın? Sadece kendinin çok büyük bir bölümünü bodruma kapatmışsın ve oraya inmek istemiyorsun. Bütün dindar insanlar korku içinde titreyerek yaşıyor. Korkuları nedir? Bilinçlerinin kapısını çalan kendi bilinçaltlarından ve bastırılmış içgüdülerinden korkuyorlar: "Kapıyı aç! İçeri girmek istiyoruz! Bizi fark etmeni istiyoruz! Doyurulmak istiyoruz!" Ne kadar aç kalırlarsa, o kadar tehlikeli olurlar. Aç kurtlar tarafından kuşatılmış olursun, her içgüdü bir aç kurda dönüşür. Kendilerine dindar diyen insanlar işte böyle bir işkence altında yaşıyor, aç kurtların kuşatması altında.

Ben bilinçaltınla dost olmanı istiyorum. Bırak biyolojin sonuna dek tatmin olsun. Bu noktayı görmeye çalış; Eğer biyolojin tatmin olmuş durumdaysa, bilincinle bilinçaltın arasında bir çatışma olmaz. Zihnin söz konusu olunca, bir bütün olacaksın. Zihnin bir bütün olacak. Bu sayede aklının büyük bir bölümü serbest kalacak çünkü aklının büyük bir bölümünü bu bastırma işlemi için kullanıyorsun. Bir yanardağ üstünde oturmuş, o yanardağın patlamasına engel olmaya çalışıyorsun. O yanardağ patlayacak. Gücün o kadar az ki, onu sonsuza dek tutamaz; tam tersine, patladığı zaman o kadar küçük parçalara dağılacaksın ki, bir daha toplanamayacaksın.

Dünyanın birçok yerindeki akıl hastanelerinde, kliniklerde tutulan deli insanlar nedir? Onlar kimdir? Onlara ne oldu? Öyle bir dağılmışlar ki, onları kimse toparlayamıyor. Bütün bastırılmış duyguları açığa çıkartılıp tatmin edilmeden de onları toplama imkanı yoktur. Peki ama bunu dile getiren var mı? Ben bütün bunları 35 yıldır söylediğim için dünyanın en çok adı çıkmış insanıyım.

Daha geçen gün Alman Stern dergisinde komünüm hakkında 15 sayfalık bir haber yapıldı ve bu, bir yazı dizisinin ilk bölümüymüş. 5 bölümlük yazı dizisi,

5 sayı boyunca yayımlanacak. Kapak sayfasındaki manşetleri "Seks Ülkesi." Çok hoşuma gitti. İşin garip tarafı eğer o 15 sayfadan sonrasını okumaya başlarsan çok şaşırırsın. Kim bir seks ülkesinde yaşıyor? Stern personeli, editörleri ve yönetim kurulu üyeleri mi yoksa biz mi?

Dergide çıplak kadın resimleri var. Bunlar sadece çıplak da değil, çünkü çırılçıplak kadın o kadar büyüleyici değildir. Onun çıplaklığını daha büyüleyici kılmak için ona seksi kıyafetler giydirmen gerekir. Bu, bir şekilde onun vücudunu gösterirken, bir taraftan da saklıyor. Böylece yine saklambaca dönüyoruz. O kıyafetlerin arkasında kadının nasıl olduğunu hayal etmeye başlayabilirsin. O kıyafetlerin altında aslında o kadar da güzel olmayabilir. Aslında bütün kadın vücutları ve bütün erkek vücutları aynıdır. Işığı kapattığın zaman bütün renkler ve farklılıklar ortadan kalkar. Karanlık çok iyi bir eşitleyicidir, komün tarzı yaşama uygundur, o kadar ki, karanlıkta kendi eşini bile sevebilirsin.

Bütün dergi seksle dolu ama biz "Seks Ülkesi" oluyoruz. Hatta Playboy bile aleyhime yazı yazıyor. Gerçekten çok garip bir dünyada yaşıyoruz. Ama ben Stern ve Playboy gibi üçüncü sınıf ve insanların cinselliğini sömüren dergilerin neden milyonlarca sattığını biliyorum. Stern'in tirajı 2 milyon civarında ve her derginin en az 8 kişi tarafından okunduğu tahmin ediliyor. Bu 16 milyon okuyucu demektir.

Neden bana karşı olsunlar ki? Yıllardır bana karşı cephe alıyorlar. Çünkü eğer ben başarılı olursam, o zaman bu dergiler kapanmak zorunda kalır. Onların can damarı bu bastırılmış duygular. Bana karşı olmalarının çok basit bir mantığı var. Sekse karşı olan rahipler, bana karşı. Aynı zamanda seksi bir sömürü aracı olarak kullanan Playboy, Stern ve dünyada bunlar gibi yayın yapan binlerce dergi de bana karşı. Bu bana garip geliyor çünkü sürekli seksi lanetleyen papaya karşı değiller. Ama zaten olamazlar.

Burada çok geçerli bir mantık var: Papa, seksi lanetledikçe onu bilinçaltına daha fazla bastırıyor ve Playboy da daha fazla satıyor. Sadece benim

komünümde kimse Playboy ya da Stern ile ilgilenmez. Kimin umurunda? Eğer ben başarılı olursam o zaman bütün bu pornografik dergiler, kitaplar ve filmler ortadan kaybolacak. Onlara çok büyük paralar yatırılmış durumda, tabii ki bana karşı olacaklar. Bir de bana karşı çıkmak ve lanetlemek için seksi öne sürecekler, sanki seksi ben yayıyormuşum gibi.

Eğer seksi yayan biri varsa bu senin Tanrın olmalı. Benim bununla bir ilgim yok. Seks hormonlarına sahip çocukların dünyaya gelmesini sağlayan o! O durdurmalı. Papaya kulak vermeli. Ama dergiler Tanrıya da karşı değiller, çünkü bütün bu pazarı o sağlıyor. Papalar ve pornografikçiler büyük bir komplo tezgahlıyor. Birlikte bana karşı çıkıyorlar çünkü ben onların oyununu bozmaya çalışıyorum.

Bu iki tür insan da bastırılmış duyguları sömürüyor; o yüzden her açıdan bana karşı olmaları çok mantıklı. İkisi de bana karşı.

Eğer ben bir seks ülkesi yaratmış olsaydım en azından Stern'in bana karşı olmaması gerekirdi; bundan mutluluk duymalı ve destek vermeliydi. Ama hayır, bana tepki duyuyorlar. Bana karşı neden tepkili olduklarını bile bilmiyor olabilirler; bunu tamamen bilinçsizce yapıyor olabilirler ama sonuçta bilinçaltının da kendine özgü nedenleri vardır.

Bir şeyi bastırırsan, o şey değerli olur. Daha fazla bastırırsan, daha değerli olur. Bastırmazsan bütün değerini kaybeder.

İfade edersen, buharlaşır.

Ben dünyaya, seksin bir şey ifade etmediği tek yerin komünüm olduğunu söyleyebilirim; hiçbir değeri yok. Hiç kimse rahatsız olmuyor; hiç kimse hayalini kurmuyor ve hiç kimse seksin fantezisini kurmuyor. Hatta insanlar sürekli bana mektup yazıyor, "Osho, ne yapmalıyım? Seks hayatım kayboluyor."

Ben de cevap veriyorum: "Ne mi yapmalısın? Bırak kaybolsun. Hiçbir şey yapmana gerek yok. Buradaki tek amaç bu: Kaybolmak! Kaybolması için bir çaba gösterme, ama kaybolduğu zaman da lütfen bunun önüne geçmek için bir

çaba gösterme. Veda et. Kaybolması harika bir şey." Ancak burada sorun insanların seks kaybolduğu zaman geride bir şey kalmadığını düşünmesi. Çünkü onlar için seks tek heyecanları, tek coşkuları ve tek keyifleri.

Hayır, seni bekleyen çok şey var. Bırak seks kaybolsun. Böylece enerjini daha yüksek tür bir heyecan, daha yüksek bir coşku için kullanabilirsin.

Bilinçaltın ve bilincin buluşur, çünkü bilinçaltında bastırılmış bir şey yoktur. İşte o anda buluşur ve bütünleşir. O anda karşına harika bir fırsat penceresi açılır. Çünkü artık aşağısıyla ilgilenmiyorsun, bütün enerjini daha bir üst seviye için kullanabilirsin.

Sen ortadasın, bilinçli zihindesin. Ancak bilinçaltı olduğu için, onu bastırmakla uğraşıyorsun. Bastırmaya devam ediyorsun. Onu bastırmış olman, işinin bittiğini göstermiyor. Onu sürekli bastırmakla uğraşman gerekiyor, çünkü sürekli ortaya çıkmaya çalışıyor.

Tıpkı zıplayan bir top gibi. Onu yere attığın zaman sana geri dönüyor. Ne kadar hızlı atarsan, o kadar hızlı geri zıplar. Aynı şey içgüdüler için de geçerlidir. Onları bastırırsın ve bastırmak için ne kadar çok güç harcarsan, o kadar büyük bir güçle sana geri dönerler. Başka nereden enerji alacaklar? O senin enerjin. Ancak bilinçaltından ve onun etkilerinden kurtulduğun zaman, içgüdün duru ve dingin olur. O zaman bütün enerjin sana kalır.

Enerjinin temel bir özelliği vardır: Durağan olarak kalamaz, mutlaka hareket etmek zorundadır. Doğasında hareket vardır. O, bir yere koyduğun zaman o noktada kalamaz. Hayır, hareket etmek zorundadır. O, hayattır. O yüzden aşağıya doğru hareket etmesi için bir neden yoksa, gidecek tek bir yeri kalır: Yukarıya. Gidecek başka bir yeri kalmaz. O zaman bilinç üstüne vurmaya başlar ve onun bilinç üstüne vurması o kadar büyük bir zevk ve mutluluktur ki, onun yanında bütün cinsel orgazmların sönük kalır. Onu hayal edemezsin. Çünkü arada nicelik farkı olmadığı için, "on bin kat daha zevkli" diyemiyorum. Arada nitelik farkı olduğu için onu hayal etmen mümkün değil. Onu cinsel orgazmla nasıl kıyaslayabilirsin? Ancak, daha üst bir şeyi işaret edebilmek

için hayatında var olan tek şey odur.
Enerjin şu ana kadar farkında olmadığın üst dünyana vurmaya başladığında, sürekli bir zevk yağmuru oluşur. Cinsel orgazm o kadar anlıktır ki, yaşadığını hissettiğin an bitmiş olur. Sadece hafızanda hatırlarsın. Yaşandığı an pek farkında olmazsın. Bu anlık yaşanma durumu nedeniyle ona daha fazla bağımlı olmaya başlarsın. Çünkü bir şey olduğunu hatırlıyorsun. Harika bir şey. O yüzden tekrar yapalım, tekrar yapalım diyorsun. Ama bu mümkün değil.
Yaşanmadan önce onun geldiğini hissediyorsun. Çünkü kafanda ziller çalmaya başlıyor. Kafanda gerçekten bir zil çalmaya başlıyor. Geliyor! Geldiğini biliyorsun. Gittiğini de biliyorsun. Zil durmuştur. Artık çalmıyordur. Ve sen çok komik görünmektesin. Zilin çalmasıyla durması arasındaki zamanda aptal gibi görünürsün. Belki de erkekler daha fazla utanır. O yüzden seviştikten sonra arkasını dönüp uyur. Kadın o kadar utanmaz. Çünkü bu olayda o kadar aktif bir rol almaz. Erkek, aktif taraf olduğu için komik görünür.
Enerjinin daha üst bilinç seviyesine dokunması, üst bilincine dokunması ile sürekli bir keyif yağmuru yaşanır. Enerji yavaş yavaş vurmaya devam eder ve üst bilincinin merkezine doğru yol alır. Sen bir şey yapmazsın. Duygularını bastırmayı bırakıp, bilinçaltını temizlediğin zaman senin işin bitmiştir. Artık yapacak bir şey yok. Geri kalan her şeyi senin enerjin yapar. Ve merkeze ulaştığın zaman, içinde yeni bir öğreti işlemeye başlar. Bu da sezgidir.
Bilinçaltının merkezinde içgüdü vardır. Bilincin merkezinde akıl vardır. Üst bilincin merkezinde ise sezgi vardır. İçgüdü seni bir şeyler yapmaya zorlar. Hatta bazıları senin iradenin dışında olur. Akıl belirli bir şey yapmak ya da yapmamak için bir yol bulmana yardımcı olur. Sezginin işlevi ise yol bulmaktır.
Eğer içgüdünle gitmek istiyorsan, akıl sana bir yol bulur. Eğer dindar bir kişiysen, dinci bir kişiysen ve içgüdülerine karşı gitmek istiyorsan, akıl bunun yolunu bulacaktır. Bunlar garip yollar olabilir, ancak akıl hizmetindedir. Ne yapmak istersen onu yapar. Herhangi bir şeyin yanında ya da karşısında

değildir. Sadece hizmetindedir.
Eğer bir insan deli değilse, aklını kullanarak bilinçaltını tatmin etmeye çalışır. Ne kadar çabuk tatmin edilirse, o kadar çabuk özgür kalırsın. Tatmin, özgürleşmek demektir.
Eğer çatlak olmayı tercih ediyorsan, Katolik, Protestan, her tür. Dünyada çok çeşitli çatlaklar vardır. Sen hangi çatlaklardan olacağını seçebilirsin. Hindu, Müslüman, Jaina, Budist. Çok çeşitli türler var. Benim istediğim tür ortada yok diyemezsin. Bunu söyleyemezsin. Binlerce yıl içinde insanoğlu, neredeyse her çeşit çatlaklığı yaratmıştır. Seçebilirsin. Seçim sana ait. Ama hangisini seçersen seç, hepsi aynıdır.
Kimse sana bilinçaltını, doğanı, biyolojini, kimyanı tatmin etmek için aklını kullanmayı söylemez. Onlar senin. Kimya, biyoloji ya da fizyoloji olması neyi değiştirir? Onlar senin bir parçan. Ve doğa hiçbir şeyi nedensiz vermez. Onu tatmin et. Ve bu tatmin, daha yüksek bir potansiyel için sana yol açacaktır.
Bütün dindar insanlar, varlıklarının en düşük bölümüne takılmıştır. O yüzden o kadar üzgün ve suçlu görünürler. Keyif alamazlar. İsa insanlara sürekli keyif alın der. Ama diğer taraftan, sürekli cehennemi hatırlatır, insanlar için bir ikilem yaratıyor. Onlara cehennemin yolunu gösteriyor. Cehennemin yolu doğanı tatmin etmektir. Cennetin yolu ise doğana karşı gelmektir.
Ancak doğana karşı gelmek, dünyanın üzerinde bir cehennem yaratıyor.
Ben cenneti burada yaratmak istiyorum. Böyle güzel bir şeyi neden erteleyeyim?
Senin ilgine değmeyecek şeyler ertelenebilir. Peki ama cennet? Onu ne yarına, ne de bir sonraki saniyeye ertelemek istemem. Onu hemen şimdi burada yaşayabilirsin. Tek ihtiyacın olan şey, temiz bir bilinçaltı. Tatmin olmuş bir bilinçaltında biyoloji rahatlıyor, kimya rahatlıyor ve o boyutlarda bulunan bütün enerji sana kalıyor. Bu enerji kendiliğinden yukarı çıkıyor ve sadece zihninin üst bilinç merkezinde duruyor. İşte orada sezgi işlemeye başlıyor.
Peki sezgi nedir? Sezgi, bazı açılardan içgüdüye benzer. Bazı açılardan da hiç

benzemez. Bazı yönleri akla benzer, ama diğer yönleri tamamen akıl karşıtıdır. Onu anlaman gerekir. Çünkü o, içindeki en hissedilmez şeydir.
Sezgi içgüdü gibidir, çünkü onu yönlendiremezsin. O senin bilincinin bir parçasıdır. Tıpkı içgüdünün bedeninin bir parçası olması gibi. Ancak, nasıl içgüdülerinin tatmin olmasına izin verebiliyorsan, sezgine de tam bir özgürlük verip onu tatmin edebilirsin. O zaman içinde varolan güçler seni çok şaşırtacaktır.
Sezgi sana en uçuk soruların yanıtlarını verir. Sözel olarak değil, ama varlıksal olarak.
Gerçek nedir diye sormalısın. İçgüdü duymaz. O sağırdır. Akıl duyar. Ama sadece felsefe oluşturabilir. Kördür. Göremez. Sezgi ise görür, gözleri vardır, gerçeği görür, ortada düşünüp sorgulanacak bir şey yoktur.
İçgüdü ve sezgi senden bağımsızdır. İçgüdü doğanın gücüdür. Bilinçaltı doğasının gücü. Sezgi ise üst bilinç evreninin elleri. Bu bilinç bütün evreni kuşatır. Bu engin bilinç okyanusunda bizler küçük birer adayız. Hatta buzul diyebiliriz. Çünkü içine eriyip, onunla bütünleşebiliriz.
Sezginin bazı yönleri içgüdünün tamamen karşıtıdır. İçgüdü her zaman seni diğerine doğru götürür. Onun tatmini her zaman senin dışında bir şeye bağlıdır. Sezgi seni sadece kendine götürür, hiçbir şeye bağlı değildir, diğerine ihtiyaç duymaz. Güzelliği, özgürlüğü ve bağımsızlığı bundan kaynaklanır. Sezgi, hiçbir şeye ihtiyaç duymayan bütünsel bir olgudur. Kendini o kadar tamamlar ki, başka bir şeye yer kalmaz.
Sezgi, bazı yönleriyle akla benzer. Çünkü zekadır. Akıl ve zeka, görüntüde birbirine benzer. Ama sadece görüntüde. Akıllı bir insan pek zeki olmayabilir. Ve her zeki insanın akıllı olduğu söylenemez. Karşına çıkan bir çiftçi o kadar zeki olabilir ki, büyük bir akıl olan bir profesör bile onun karşısında bir pigme gibi kalır.
Bu, devrimden sonra Sovyet Rusya'sında yaşandı. Petrograd şehrinin ismini değiştirip, Lenin'nin anısına Leningrad yapacaklar. Petrograd'ın devasa, güzel

ve tarihi şatosunun karşısında çok büyük bir kaya vardır. Çarlar bunu kaldırmayı düşünmemişti. Buna ihtiyaç yoktu. Ancak artık arabalar icat olmuştu ve o kaya yolu kapatıyordu. Kaldırılması gerekiyordu.

Ancak kaya o kadar güzeldi ki, onu kaldırıp, başka bir yerde anıt olarak saklamak istiyorlardı. O yüzden de onu kırmak ya da dinamitle patlatmak istemiyorlardı. Ancak bütün büyük mühendisler, sadece onu dinamitlemeyi ya da parça parça kesip, daha sonra parçaları tekrar birleştirmeyi düşünüyordu. Ancak Lenin, "bunu kabul etmem, bu aynı şey olmaz. Kaya çok güzel olduğu için Çarlar onu sarayın karşısında bırakmışlardır", diyordu.

O noktada, eşeğine binmiş fakir bir adam geldi. Orada durup tartışmaları dinledikten sonra güldü ve yoluna devam etmeye başladı. Lenin, "dur, neden güldün, " diye sordu.

Adam, "bu çok basit bir şey. Yapacak fazla bir şey yok. Tek yapmanız gereken, kayanın etrafını kazmak. Kayaya dokunmayın, sadece etrafını kazın ve kaya deliğin içine çökecektir. Kayaya bir zarar vermiş olmazsınız. Kaya orada kalır. Ancak artık hiçbir şeye engel olmaz. Onu dinamitlemeye ya da yok etmeye gerek yok," der.

Lenin mühendislerine döner: "Sizler büyük birer mühendis ve mimarsınız. Ancak bu fakir adamın söyledikleri çok daha zekice." Sonunda bu yapılır. Kaya kurtuldu, yol kurtuldu ve bunun fikri bir hiç olan fakir adamdan çıkmıştı.

Bunu izledim. Binlerce kişiyle tanıştım. Ve çoğunlukla entelektüel insanların zeki olmadığını gördüm. Çünkü zeki olmak zorunda değiller. Akılları, bilgileri onlara yetiyor. Ancak bilgisi, aklı ve eğitimi olmayan birinin zekayı kendi içinde araması gerekiyor. Dışarıya bakamaz. Zekaya ihtiyaç duyduğu için de, zekası gelişmeye başlar.

O yüzden sezgi akla benzer. Ancak o bir akıl değildir. Zekadır.

Akıl ve zekanın işlevi tamamen farklıdır. Akıl, basamak şeklinde işler. Adım adım. Bir prosedürü, bir metodolojisi vardır. Eğer bir matematik problemi çözüyorsan, izlemen gereken adımlar vardır.

Hindistan'da Şakuntala adında bir kadın var. Bu kadın, dünyanın dört bir yanındaki üniversitelerde sezgisini sergilemiş. O bir matematikçi değil. Hatta fazla eğitim bile görmemiş.
Sadece bir lise mezunu. Albert Einstein bile hayattayken onun gösterisini izlemişti. Gösterisi garipti. Elinde bir tebeşirle tahtanın önünde otururdu. Ona herhangi bir matematik ya da aritmetik sorusu sorardınız. Ve siz daha sorunuzu bitirmeden o cevabı yazmaya başlardı.
Albert Einstein ona bir berat verdi. Yaşadığı yer olan Madras'ta onu ziyaret ettiğim zaman bana bütün beratlarını gösterdi. Ve Albert Einstein'dan aldığında şöyle yazıyordu: "Bu kadına sorduğum soruyu, ben üç saatte çözebilirim, çünkü takip etmem gereken bir metot var. Sorudan cevaba atlayamam. Benden daha hızlı yapacak biri olmadığını biliyorum. Ve bu süre üç saat. Diğerleri bunu altı, yedi saatte yapabilir. Ama ben daha önce yaptığım için üç saatte yapabiliyorum. İzlenmesi gereken uzun bir işlem prosedürü var. Eğer tek bir adımı bile atlarsanız..." Rakamlar o kadar büyüktü ki, cevap bütün kara tahtayı kapladı. Ve Einstein sorusunu sormayı bitirmeden önce, o cevabını yazmaya başlamıştı.
Einstein şaşkına dönmüştü. Çünkü böyle bir şey imkansızdı. "Bunu nasıl yapıyorsun" diye sordu.
"Nasıl yaptığımı bilmiyorum. Kendiliğinden oluyor. Bana sorduğunuz zaman, rakamlar gözlerimin önünde belirmeye başlıyor. Bir, iki, üçler görüyorum. Ve bunları yazıyorum" diye yanıtladı.
O kadın, sezgisi işlevsel durumda doğmuştu. Ancak bir gösteri malzemesine dönüştüğü için onun adına çok üzüldüm. Kimse sezgisi işleyen bir şekilde doğmuş olan bir kadının çok kolay aydınlanacağını umursamadı. O, sınırda duruyordu. Bir adım daha atsa, bilincin en üst sınırlarına dönüşecekti. Ancak o bunun farkında değildi. Çünkü bu, doğanın bir arızası olarak görüldü.
Bir de Şankaran adında, şehirde çekçek çeken bir oğlan vardı. İngiliz bir matematik profesörü üniversiteye Şankaran'ın çekçeği ile giderdi. Bir, iki kere,

profesör bir problemi düşünürken, çocuk ona dönüp, "Cevap şu" dedi.
Profesör üniversiteye gitti ve problemin bütün işlemlerini yaptıktan sonra cevabın doğru olduğunu şaşkınlıkla gördü. Bu, iki, üç kere olduktan sonra, çocuğa bunu nasıl yapıyorsun diye sordu.
Çocuk, "ben bir şey yapmıyorum" dedi. "Seni arkamda endişeli olarak hissediyorum ve bazı rakamlar beliriyor. Pek okula gitmedim ama rakamları biliyorum. Beynimde bir sürü rakam görüyorum. Bir sıra, bir kuyruk gibi. Uzun rakamlar. Sonra birden zihnimde yeni rakamlar oluşuyor. Ben de bunu cevap olarak söylüyorum. Nasıl olduğunu bilmiyorum."
Profesör, Şankaran'ı Oxford'a gönderdi. Çünkü o, Şankuntala adındaki kadından bile üstündü. O kadına soruyu sorduğunuz zaman cevabını yazıyordu, Şankaran ile soruyu zihninizde canlandırmanız yetiyordu. O, hemen yanıtı veriyordu. Onun sezgisi daha güçlü çalışıyordu. Hem soruyu, hem de cevabı görüyordu. Beyninizi okuyabiliyordu. Ve o kadından daha eğitimsizdi. O kadar fakirdi ki, çekçek çekerek para kazanıyordu. Matematik tarihinde büyük bir fenomen oldu. Çünkü yüzyıllardır çözülememiş olan birçok soruyu çözdü. Ancak nasıl yapıldığını söyleyemedi. Sadece yanıtı verdi. Peki ama yanıtın doğru ya da yanlış olduğunu nasıl değerlendireceklerdi? Bu yıllar sürdü. Ancak daha yüksek bir matematik geliştirildiği zaman çözmeyi başardılar. Şankaran ölmüştü. Ancak cevapları doğruydu.
Sezgi, kuantum sıçramalarıyla işler.
Herhangi bir metodolojik prosedürü yoktur. Sadece görür.
Görecek gözleri vardır.
Nesne olarak hiç düşünmediğin şeyleri bile görür. Örneğin, sevgi. Sevgiyi hiçbir zaman bir nesne olarak düşünmedin. Ama sezgiye sahip bir kişi, içinde sevgi olup olmadığını görür. Güven olup olmadığını görür. Kuşku olup olmadığını görür. Bunları sanki birer nesneymiş gibi görür.
Benim vizyonumda en yüksek noktada sezgi bulunur. Ben de seni oraya itmeye çalışıyorum.

Temiz olmayan bir bilinçaltı, sana engel olur. Onu temizle. Onu temizlemenin yolu ise, tatmin etmekten geçiyor. O kadar tatmin et ki, sana "lütfen yeter, bu kadarına ihtiyacım yok" desin. Ancak o zaman bırak. Bundan sonra aklın taze bir enerji akışıyla dolar ve zekaya dönüşür. Sonra bu enerji yükselmeye devam eder ve sezginin kapılarını açar. İşte o zaman fiziksel olarak gözlerinle göremediğin şeyleri görmeye başlarsın. Nesne bile olmayan şeyleri.

Sevgi bir nesne değildir. Gerçek bir nesne değildir. Güven bir nesne değildir. Ama bunların hepsi birer gerçektir. Sahip olduğun eşyalardan çok daha gerçek. Bunlar sadece sezgi için gerçektir. Onlar vardır. Ve sezgin işlemeye başladığı zaman, ilk kez olarak gerçek insan olursun.

Bilinçaltınla sen bir hayvansın. Bilinçle artık hayvan değilsin. Üst bilinç ile insan olursun.

Çandidas adında bir Baul mistiğinin bir cümlesini çok seviyorum. Çünkü o adam tek bir basit ifadeyle benim bütün yaklaşımımı özetlemiş. Sabar Upar Manus Satya; Tahar Upar Nahin. "İnsan gerçeği her şeyin üstündedir, onun üstünde hiçbir şey yoktur."

Çandidas adındaki bu adam aslında dindar biri olmalı. Ancak burada Tanrıyı inkâr ediyor. İnsanın üstünde bir şey olduğunu reddediyor. Sabar Upar, her şeyin üstünde. Manus Satya, insan gerçeği. Tahar Upar Nahin ve bunun ötesine yol aldığımız zaman, hiçbir şey yoktur.

İnsan olarak potansiyelinin tamamına ulaştığın zaman, artık yuvana kavuşmuş olursun.

BiLMENiN ÖNÜNDEKi ENGELLER

Bilmek demek, sessiz olmak demektir. Tamamen sessiz.
Böylece içindeki o küçük dingin sesi duyarsın.
Bilmek demek, düşünceyi bırakmak demektir.
Tamamen hareketsiz kaldığın zaman
Hiçbir şey sana ulaşmadığı zaman kapılar açılır.
Sen bu gizemli varoluşun bir parçasısın.
Onun bir parçası olarak bilirsin.
Bir katılımcı olarak bilirsin.
Bilmek, budur.

BiLGi

Bilgi ile bilmek arasında ne fark vardır? Sözlüğe baktığın zaman bir fark yoktur. Ancak gerçek hayatta inanılmaz bir fark bulunur. Bilgi bir teoridir. Bilmek ise bir deneyim. Bilmek demek, gözlerini açıp, gördüğün anlamına gelir. Bilgi ise, birinin gözünü açıp, gördüğünü ve ondan söz ettiğini ortaya koyar. Sen sadece bu bilgiyi toplamaya çalışırsın. Bilgi sen körken bile vardır. Bilgi her zaman vardır. Gözlerin olmadan ışık hakkında birçok şey öğrenebilirsin. Ama eğer körsen bilmen mümkün değildir. Bilmek, ancak gözlerin iyileşirse, eğer görebiliyorsan mümkündür. Bilmek, temelde senin deneyimindir, Bilgi bir toplamadır. Bilgi bir lanettir. Bir felakettir. Bir kanserdir.

Bilgi yüzünden insan bütünden ayrılır. Bilgi mesafe yaratır. Dağlarda yabani bir çiçekle karşılaşırsın ve ne olduğunu bilmezsin. Zihninin bu konuda söyleyecek hiçbir şeyi yoktur. Zihnin sessiz kalır. Çiçeğe bakarsın ve o çiçeği görürsün. Ama içinden bir bilgi yükselmez. Bir hayranlık vardır. Bir gizem. Çiçek oradadır. Sen oradasın. Bu hayranlıkla çiçekle ayrılmazsın, hatta aranda bağ kurarsın. Ancak eğer bu çiçeğin bir gül, bir papatya ya da başka bir şey olduğunu bilirsen, o bilgi aranızdaki bağı koparır. Çiçek oradadır, sen buradasındır. Arada bir köprü yoktur. Sen biliyorsun. Bilgi mesafe yaratır.

Ne kadar çok bilirsen, mesafe o kadar büyür. Ne kadar az bilirsen, mesafe o kadar kısalır. Ve eğer o bilmeme anını yaşarsan, ortada bir mesafe kalmaz. Bağ oluşturursun.

Bir kadın ya da erkeğe aşık olursun. Aşık olduğun gün arada bir mesafe yoktur. Sadece bir hayranlık, heyecan, coşku ve sevinç vardır. Ama bilgi yoktur. Bu kadının kim olduğunu bilmiyorsun. Bilgi olmayınca sizi ayıran bir şey yok. O yüzden aşkın ilk anları çok güzeldir. O kadınla 24 saat yaşadıktan sonra bile bilgi oluşmaya başlar. Şimdi o kadın hakkında bazı fikirlerin var. Kim olduğunu biliyorsun. Bir imaj var. Yirmi dört saat, bir geçmiş yarattı. O yirmi

dört saat, zihninde işaretler bıraktı. Aynı kadına baktığın zaman, artık aynı gizemi yaşamazsın. Tepeden aşağı geliyorsun. O zirveyi kaybettin.
Bunu anlamak çok şeyi anlamaktır. Bilginin böldüğünü, mesafe yarattığını anlamak, meditasyonun sırrını anlamaktır.
Meditasyon bir bilmeme durumudur. Meditasyon bilgi tarafından bozulmamış saf alandır. Evet, İncil'deki hikâye doğrudur. İnsanoğlu bilgi ağacının meyvesini yiyerek, bilgiden aşağı düşmüştür. Dünyada bunu aşan bir yazıt yoktur. Buradaki cümle her şeyi özetliyor. Başka hiçbir cümle bu yüksekliğe ve bu kavrayışa ulaşmamıştır. İnsanoğlunun bilgiden aşağı düşmesi çok mantıksız görünüyor. Mantıksız görünüyor çünkü mantık bilginin bir parçasıdır. Mantık her zaman bilgiyi destekler. Mantıksız görünüyor çünkü insanoğlunun düşüşünün temelindeki asıl neden mantıktır.
Tamamen mantıklı bir insan, aklı her zaman başında olan, hayatında hiçbir mantıksızlığa izin vermeyen bir insan, delinin tekidir. Akıl sağlığının delilikle dengelenmesi gerekir. Mantığın, mantıksızlıkla dengelenmesi gerekir. Karşıtlar buluşup denge kurar. Sadece rasyonel olan bir insan mantıksızdır. Çok şey kaçırır. Hatta bütün o güzellikleri ve gerçek duyguları kaçıracaktır. Lüzumsuz bilgiler toplayacak. Hayatı tekdüze olacak. O, bir dünya insanı olacak.
İncil’den o cümlenin inanılmaz bir derinliği vardır. İnsanoğlu neden bilgiden aşağı düştü? Çünkü bilgi, mesafe yaratır. Çünkü bilgi, ben ve seni yaratır. Çünkü bilgi, nesne ve obje yaratır. Bilen ve bilinen. Gözlemci ve gözleneni yaratır. Bilgi, kısacası şizofreniktir. Bir ayrılık yaratır ve sonra bunun üzerinden köprü kurmak imkansız olur.
O yüzden insan daha fazla bilgili oldukça, daha az dindar oluyor. İnsan daha fazla eğitimli oldukça, bütüne yaklaşma ihtimali o kadar azalıyor. İsa, benim krallığıma sadece çocuklar girmeyi başaracak derken haklıdır. Sadece çocuklar. Senin kaybettiğin ve çocuklarda bulunan nicelik nedir? Çocukların bilmeme niceliği vardır. Masumiyet! Merakla bakar. Gözleri tamamen şeffaftır. Derinden bakar, ama hiçbir önyargısı, hükmü ya da geçmiş fikri yoktur. Bir

projeksiyon yapmaz. O yüzden, ne neyse onu öğrenir. Çocuk gerçeği bilir. Sen sadece tekdüze gerçekliği bilirsin. Projeksiyon yaparak, arzulayarak, düşünerek, kendi etrafında yarattığın gerçekliği. Gerçeklik, gerçeğin sana ait yorumudur.

Gerçek, neyse odur. Gerçeklik ise, sizin ondan ne anladığınızdır. Size göre gerçektir. Gerçeklik, şeylerden oluşur. Hepsi ayrıdır. Gerçek ise, tek bir kozmik enerjidir. Gerçek, bir tekliktir. Gerçeklik ise, birçok şeyin bir araya gelmesi. Gerçeklik kalabalıktır. Gerçek ise, entegrasyon.

J. Krişnamurti şöyle demişti: "Reddetmek sessizliktir." Neyi reddetmek? Bilgiyi reddetmek, zihni reddetmek, içindeki bu sürekli işgali reddederek, içinde bir boşluk yaratıyorsun. İçinde bir meşguliyet yoksa, bütünle uyum içinde olursun. Eğer bir meşguliyet varsa, bu uyum bozulur. O yüzden ne zaman içinde bir sessizlik anına ulaşırsan, inanılmaz bir keyif alırsın. O anda hayatın bir anlamı olur, kelimeler ötesi bir görkem oluşur. O anda hayat bir danstır. Eğer o anda ölüm bile gelse, bir dans ve kutlama olacaktır çünkü o an, keyiften başka bir şey bilmez. O an saf zevktir, büyük bir mutluluktur.

Bilginin reddedilmesi gerekiyor. Ama ben öyle dediğim için değil. J. Krişnamurti öyle söylediği için değil. Ya da Guatama Buddha öyle dediği için değil. Eğer ben söylediğim için reddedersen, o zaman kendi bilgilerini reddetmiş olursun ve benim söylediklerim o bilgilerin yerine geçmiş olur; sadece yerine başka bir şey geçmiş olur. Ondan sonra söylediğim her şey senin bilgin olur ve onlara yapışmaya başlarsın. Eski putlarını attıktan sonra yerine yenilerini koymuş olursun ve aynı oyun farklı kelimeler, fikirler ve düşüncelerle bir daha oynanır.

Peki o zaman bilgiyi nasıl reddedeceğiz? Başka bilgilerle değil. Sadece bilginin mesafe yarattığını görmek yeterlidir. Bu gerçeği yoğun olarak görmek, tam olarak görmek yeterli. Onun yerine başka bir şey koymak zorunda değilsin.

O yoğunluk bir ateştir, o yoğunluk bilgini küle çevirecektir. O yoğunluk yeterli olur. O yoğunluk, kavrayış olarak bilinen şeydir. Kavrayış senin o bilgini

yakacak ve yerine de başka bir bilgi geçmeyecektir. Ondan sonra boşluk vardır, Şunyata. Ondan sonra ise hiçbir şey yok çünkü orada tatmin yok; sadece huzurlu ve çarpıtılmamış gerçek var.

Benim ne söylediğimi anlamalısın. Burada benim söylediklerimi öğrenmek için bulunmuyorsun. Burada beni dinlerken bilgi toplamaya başlama. Burada, not almaya başlama. Beni dinlemek bir kavrayış deneyimi olmalı. Beni yoğunlukla dinlemelisin, her şeyinle, senin için mümkün olan en yoğun bir farkındalıkla. O farkındalık içinde bir nokta göreceksin ve bunu görmek bile değişimin kendisidir. Ondan sonra bir şey yapmana gerek yok; görmek tek başına dönüşümü getiriyor.

Eğer bir çaba gerekirse, bu senin o noktayı kaçırdığını gösterir. Eğer yarın gelip bana, "bilginin lanetli bir şey olduğunu anladım, bilginin mesafe yarattığını anladım. Şimdi onu nasıl atacağım? diye sorarsan, o zaman ıskalamışsın demektir. Eğer kafanda nasıl diye bir soru varsa, o zaman kaçırmışsın demektir. Nasıl ile başlayan bir şey soramazsın, çünkü bu daha fazla bilgi talep etmek olur. Nasıl ile ne yapılacağına dair metot ya da teknik istemek oluyor.

Kavrayış yeterlidir; herhangi bir çabanın buna yardım etmesi gerekmiyor. Onun ateşi, içindeki bütün bilgileri yakıp yok etmeye yeter de artar bile. Gör yeter.

Beni dinlerken, benimle gel. Beni dinlerken elimi tut, seni götürmeye çalıştığım yerlere doğru adım atmaya çalış ve söylediklerimi gör. Tartışma. Evet ya da hayır deme, hak verme, haksız deme. Bu anı benimle birlikte yaşa. Ve o kavrayış birden ortaya çıkar. Eğer dikkatle dinliyorsan, burada dikkat kelimesiyle konsantrasyondan söz etmiyorum; dikkat kelimesiyle, donuk bir zihinle dinlemek yerine farkında olarak dinliyorsan, zekanla, canlılığınla ve her şeye açık olarak dinliyorsan, burada şu anda benimle birlikteysen ve aklın başka bir yerde değilse, dikkatten kastettiğimi anlamış olursun. Başka bir yerde değilsin. Zihninde benim söylediklerimle eski düşüncelerini kıyaslama. Hiçbir şeyi kıyaslama ve yargılama. Söylediklerimin doğru olup olmadığını ya

da ne kadarının doğru olduğunu içinde yargılamak için orada değilsin.
Daha geçen gün arayış içindeki biriyle konuştum. Bulmayı başaracak niteliklere sahip biriydi ancak sırtında bilgi yükü vardı. Ben onunla konuşurken gözleri dolmaya başladı. Kalbi tam açılmak üzereydi ve o anda zihin devreye girip bütün bu güzelliği bozdu. Kalbine ve aydınlanmaya doğru yönelirken zihni hemen müdahale ediyordu. Gözlerinden dökülmek üzere olan gözyaşları birden durdu. Gözleri kurudu. Ne olmuştu? Benim söylediğim bir şeyi kabul etmesi mümkün değildi.
Belirli bir noktaya kadar bana katılıyordu. Sonra onun Musevi geçmişine, Kabalaya ters düşen bir şey söyledim ve birden bütün enerjisi değişti. "Her şey doğru" dedi. "Söylediğin her şey doğru ama bunu kabul edemem. Tanrı'nın amacı olmadığını ve varoluşun bilinçli olarak varolmadığını kabul edemem. Buna asla katılamam. Çünkü Kabala bunun tam tersini söyler" dedi. Hayatın bir amacının olduğunu, Tanrı'nın bir amacı olduğunu ve bizi belirli bir kadere doğru yönlendirdiğini, bir hedef olduğunu söyledi.
O noktada kıyaslama işin içine girdiği için o güzel anı yaşayamadığını hiç dikkate bile almamıştı. Kabala'nın benimle ne ilgisi var? Benimle birlikteyken bütün Kabala, Yoga, Tantra, şu, bu, bilgilerini bir kenara koy. Benimle birlikteyken, benimle ol. Bana hak vermen gerektiğini söylemiyorum. Burada bir hemfikir olma ya da olmama durumu yok.
Bir gül gördüğün zaman ona katılıyor ya da karşı çıkıyor musun? Gün doğumunu gördüğün zaman ona katılıyor ya da karşı çıkıyor musun? Geceleyin gökyüzünde ayı gördüğün zaman onu sadece görürsün. Ya görürsün, ya görmezsin ama ortada bir fikir ayrılığı bulunmaz.
Ben seni herhangi bir konuda ikna etmeye çalışmıyorum. Ben senin belirli bir teoriye, felsefeye, dogmaya ya da kiliseye geçmeni sağlamaya çalışmıyorum. Hayır. Ben sadece yaşadıklarımı paylaşmaya çalışıyorum. Bu paylaşma sırasında eğer sen de katılımcı olursan aynı şey sana da olabilir. Bu bulaşıcı bir şey.

Kavrayış dönüştürür.
Ben bilgi lanetlenecek bir şeydir dediğimde benimle hemfikir olduğun ya da olmadığın zaman, ıskalamışsın demektir. Sen sadece dinliyor, sadece bakıyor ve bilgi sürecini devreye sokuyorsun. Bilginin nasıl mesafe yarattığını, bilginin nasıl bir engel oluşturduğunu görüyorsun. Bilginin nasıl araya girdiğini ve aradaki mesafeyi nasıl arttırdığını görüyorsun. Bilgi yüzünden masumiyetin nasıl kaybolduğunu, hayretin nasıl yok edilip katledildiğini görüyorsun. Bilgi yüzünden hayat donuk ve sıkıcı bir hale dönüşüyor. Bildiğin zaman nasıl gizem olabilir ki? Gizem ancak bilmediğin zaman mümkün olabilir.
Ve unutma: İnsanoğlu hiçbir şey bilmemektedir. Bütün topladığın şeyler birer çöpten ibaret. En uçtaki olgular kavrayışının çok ötesinde. Biz sadece olguları topladık, ancak gerçeğe dokunmayı başarabilmiş değiliz. Bu sadece Buddha'nın, Krişna'nın, Krişnamurti'nin ve Ramana'nın yaşadığı bir deneyim değil; Edison, Newton, Albert Einstein da aynı deneyimi yaşadı. Şairlerin, ressamların, dansçıların deneyimi de budur. Dünyadaki bütün büyük zekalar, ister bir mistik, bir şair ya da bilim adamı olsun, tek bir konuda tamamen hemfikirlerdir: Ne kadar çok şey bilirsek, hayatın tam bir muamma olduğunu o kadar iyi anlarız. Bilgimiz onun gizemini yok etmez.
Sadece aptal insanlar biraz bilgi sahibi oldukları için hayatın bir gizeminin kalmadığını düşünebilir. Sadece vasat zihinler bilgiye çok bağlanır; zeki zihinler bilginin üstünde kalır ve onu kullanır. Tabii ki kullanacak çünkü çok kullanışlı bir şeydir. Ancak bütün gerçeğin gizli olduğunu ve gizli kalacağını bilir. Biz bilmeye devam edebiliriz ancak gizem asla tükenmez.
Kavrayış, dikkat ve kendini tam vererek dinle. O zaman artık bir şey görmeye başlayacaksın. Ve o görüş seni değiştirecek, nasıl diye sormana gerek kalmayacak. Krişnamurti, "reddetmek sessizliktir" derken bunu söylemek istiyor. Kavrayış reddeder. Ve bir şey reddedilip yerine başka bir şey kabul edilmediği zaman, bir şey yok edilmiş ve yerine bir şey konmamış olur. Şimdi o noktada sessizlik vardır çünkü artık orada bir boşluk bulunmaktadır. Orada

sessizlik vardır çünkü eski olan atılmış ve yerine yeni bir şey getirilmemiştir. Bu sessizliğe Buddha, Şunyata der. O sessizlik bir boşluktur, bir hiçliktir. Ve gerçekler dünyasında ancak o hiçlik bulunabilir.

Düşünce orada bulunamaz. Düşünce ancak maddesel dünyada yer alabilir, çünkü düşünce de bir şeydir. Zor algılanır ama o da bir maddedir. O yüzden düşünce kaydedilebilir, aktarılabilir ve yeniden ifade edilebilir. Sana bir düşünce atabilirim. Onu tutabilir ve ona sahip olabilirsin. Alınıp verilebilir, transfer edilebilir bir şey çünkü o bir nesne. O bir maddesel olgudur.

Boşluk ise verilemez, boşluk sana atılamaz. Ona katılabilirsin, içine girebilirsin, ama onu kimse sana veremez. Transfer edilebilir bir şey değildir. Ve gerçekler dünyasında sadece boşluk bulunabilir.

Gerçek ancak zihin devrede değilken bilinebilir. Gerçeği bilmek için zihnin durması gerekmektedir. Sessiz, hareketsiz ve işlevsiz olması gerekmektedir.

Düşünce, gerçek içinde yol alamaz. Ancak gerçek, düşünce içinde yer alabilir. Düşünerek gerçeğe ulaşamazsın, ancak gerçeğe ulaştığın zaman düşünce ona hizmet edebilir. Benim yaptığım budur, Buddha'nın yaptığı budur, bütün ermişlerin yaptığı budur. Benim söylediklerim birer düşüncedir. Ancak bu düşüncenin arkasında bir boşluk bulunur. O boşluk bir düşünce tarafından üretilmemiştir, o boşluk düşüncenin ötesinde bir şeydir. Düşünce ona dokunamaz, düşünce ona bakamaz bile.

Bir olguyu gözlemledin mi? Boşluğu düşünemezsin, bir boşluğu düşünceye çeviremezsin. Onu düşünemezsin, boşluk düşünülemez. Eğer düşünürsen, o zaman tam bir boşluk olmaz. Düşüncenin o boşluğa ulaşıp geri dönmesi gerekir ama onlar asla buluşmaz. Boşluk geldiği zaman ise kendini ifade etmek için her türlü aracı kullanabilir.

Kavrayış bir sıfır düşünce halidir. Bir şeyi tam anladığın, tam kavradığın, tam gördüğün zaman ortada bir düşünce olmaz. Burada da beni dinlerken, benimle birlikteyken, bazen görüyorsun. Ama o anlar birer boşluktur, aradır. Bir düşünce gitmiştir ve yerine yenisi gelmemiştir. Arada bir boşluk oluşur; o

boşlukta bir şey sana çarpar, bir şey titreşim yaratmaya başlar. Sanki biri davul çalışıyor gibidir. Davulun içi boştur, o yüzden çalınabilir. O boşluk titreşir. Duyduğun o güzel ses bir boşluktan üretilmektedir. Sen hiçbir şey düşünmediğin anda, bir şeyler mümkün olur. Anında mümkün olur. O zaman benim ne dediğimi görürsün. O zaman duyduğun sadece kelimeler olmaz; bir sezgi, bir kavrayış, bir vizyon olur. Ona bakmış olursun. Onu benimle paylaşmış olursun.

Kavrayış bir düşünmeme halidir. Hiç düşünce yoktur. O bir boşluktur. Düşünce sürecine verilmiş bir aradır. O boşluk içinde gerçek, bir an için gözüne ilişir.

İngilizce'de boşluk kelimesinin kökü "dinlence" sözcüğünden gelir. Eğer kökenine bakarsan çok güzel bir sözcüktür. Çok verimli bir kök sözcüktür. Ara vermek, meşgul olmamak anlamına gelir. Ara verdiğin zaman, meşgul olmadığın zaman bir boşluğa ulaşırsın. Boş bir zihin şeytanın atölyesidir atasözü ise saçmalıktan başka bir şey değildir. Asıl tam tersi geçerlidir: Meşgul beyin şeytanın atölyesidir. Boş zihin Tanrı'nın atölyesidir, şeytanın değil. Ancak benim boşluk sözcüğüyle ne demek istediğimi anlamalısın. Dinlence, sükunet, gerginsizlik, hareketsiz olmak, bir şey arzulamamak, bir yere gitmemek, sadece burada olmak, her şeyiyle burada olmak. Boş bir zihin, saf bir bulunma durumudur. Ve o saflık anında her şey mümkündür çünkü bütün varoluş durumu, bu saf bulunma durumundan ortaya çıkar.

Bu ağaçlar o saf bulunma durumundan doğar, bu yıldızlar o saf bulunma durumundan doğar; hepimiz buradayız. Bütün Buddhalar bu saf bulunma durumundan ortaya çıkar. O saf bulunma durumunda sen Tanrı'nın içindesin; sen Tanrısın. Zihnin meşgul olduğu an düşersin; meşgul olduğun zaman, cennet bahçesinden kovulman gerekir. Meşgul olmadığın zaman tekrar bu bahçeye dönersin. Meşgul olduğun zaman ise evine dönersin.

Zihin gerçekle meşgul olmadığı zaman, yani içinde nesneler ve düşünceler varken, o şeyler senin gerçeğin olur. Sadece boşlukta gerçekle buluşabilir ve

bütünleşebilirsin. Sadece boşlukta gerçeğe açılırsın ve gerçek senin içine girer. Sadece boşlukta gerçeğe hamile kalabilirsin.

Zihnin üç farklı durumu vardır. Bunların ilki içerik ve bilinçtir. Zihninde her zaman bir içerik bulunur. Hareket eden bir düşünce, yükselen bir arzu, öfke, açgözlülük, hırs. Zihninde her zaman içerikler bulunur; zihin asla dinlencede değildir. Bu yoğunluk gece gündüz devam eder. Sen uyanıkken oradadır, uyuduğun zaman oradadır. Uyanıkken bu içeriğe düşünce dersin, uyurken varolan içerik ise rüyadır. Aslında aynı şeylerdir. Sadece rüya biraz daha ilkeldir, hepsi bu. Çünkü görüntüyle düşünür. Kavramlar yerine görüntüler kullanır. Biraz daha ilkeldir. Tıpkı küçük çocukların resimlerle düşünmesi gibi. O yüzden çocuk kitaplarında büyük ve renkli resimlerin olması gerekir; çünkü resim üzerinden düşünürler. Resimler üzerinden kelimeleri öğrenirler. Zamanla o resimler giderek küçülecek ve sonra yok olacaktır.

İlkel insan da resimlerle düşünürdü. En eski diller resimsel dillerdir. Çince resimsel bir dildir; alfabesi yoktur. En eski dil odur. Geceleri tekrar ilkel haline dönüyorsun, gündüzün sofistike ortamını unutup tekrar resimlerle düşünmeye başlıyorsun. Sonuçta ikisi aynıdır.

Burada psikanaliz görüş değerlidir. Onlar senin rüyalarına bakar. Çünkü orada daha fazla doğru vardır. O noktada daha ilkel olduğun için hiç kimseyi kandırmaya çalışmıyorsun; daha özgünsün. Gündüzleri etrafında oluşmuş olan bir kişilik seni saklar, tabaka tabaka oluşmuş bu kişilik yüzünden gerçek insanı bulmak kolay değildir. Derine girmen gerekir ve bu acı verir, o kişi direnir. Ancak geceleri üzerindeki kıyafetleri çıkardığın gibi, kişiliğini de çıkartırsın. Artık ona ihtiyaç yoktur çünkü kimseyle iletişim kurmayacaksın; yatağında yalnız olacaksındır. O sırada dünyada olmayacaksın, tamamen kendi özel çevrende olacaksın. Saklanmaya ya da rol yapmaya gerek duymazsın. Psikanalistler de o yüzden rüyalarına girmeye çalışır, çünkü asıl kimliğini daha net bir şekilde ifade ederler. Ancak aslında aynı oyun farklı bir dilde

oynanır; oyun farklı değildir. Bu zihnin normal durumudur: Zihin ve içerik, bilinç artı içerik.

İkinci zihin durumu ise içeriksiz bilinçtir; meditasyon işte budur. Bilincin tamamen yerindedir ve bir boşluk vardır; bir aralık. Karşında düşünce olmayan bir ortam vardır. Uyumuyorsun, uyanıksın ama bir düşünce yok. Bu meditasyondur. İlk durum zihindir, ikinci durum ise meditasyon.

Sonra bir de üçüncü durum vardır. İçerik kaybolduğu zaman, nesne kaybolur ve konu uzun süre varolamaz; çünkü onlar birlikte varolurlar. Birbirlerini var ederler. Konu, yalnız kaldığı zaman, ancak geçici bir süre varolabilir, sadece geçmişin getirdiği bir ivme sayesinde. İçerik olmayınca bilinç uzun süre orada kalamaz; çünkü artık ona ihtiyaç yoktur. Bilinç her zaman bir şeyin bilincidir. Bilinç dediğin zaman "neyin bilinci" diye sorabilirsin. Cevap ise "bir şeyin bilincindeyim" olur. O nesneye ihtiyaç vardır, konunun var olabilmesi için bir nesne mutlaka bulunmalıdır. Nesne ortadan kaybolduktan sonra konu da kaybolmaya başlar. Önce içerik gider ve sonra bilinç kaybolur.

Üçüncü durumun adı Samadhi'dir. İçerik yok, bilinç yok. Ancak unutma, bu içerik ve bilinç olmayan durum bir bilinçsizlik durumu değildir. O bir bilinç üstü durumudur, transandantal bilinç. Bilinç artık sadece kendisinin bilincindedir. Bilinç kendisine dönmüş durumdadır; halka tamamlanmıştır. Yuvana ulaşmışsındır. Bu üçüncü durumdur, Samadhi'dir. Bu üçüncü durum Buddha'nın, Şunyata ile kastettiği şeydir.

Önce içeriği bırak; o zaman yarı boş olursun. Sonra bilinci bırak, tamamen boşalmış olursun. Bu tam boşluk, olabilecek en güzel şeydir; en büyük kutsamadır.

AKIL

Ben tamamen akıla karşı değilim. Bazı faydaları vardır ancak bunlar kısıtlıdır ve senin bu kısıtlamaları anlaman gerekmektedir. Eğer bir bilim adamı olarak çalışıyorsan aklını kullanman gerekir. Çok güzel bir mekanizmadır ancak eğer bir köle olarak kalıp, sahip olmadığı sürece çok güzeldir. Eğer bir sahip olur ve sana hükmetmeye başlarsa, o zaman tehlikeli olur. Bilincin kölesi olarak zihin çok güzel bir uşaktır; zihin bilincin sahibi olması durumunda tehlikeli bir sahip olur.

Burada önemli olan verilen önem. Ben tamamen akla karşı değilim. Ben de aklımı kullanıyorum, nasıl karşı olabilirim? Şu anda seninle konuşurken aklımı kullanıyorum. Ama ben ona hükmediyorum, o bana hükmetmiyor. Eğer onu kullanmak istiyorsam kullanıyorum. Eğer kullanmak istemiyorsam, onun bana hükmedecek bir gücü yok. Ancak senin aklın, senin zihnin, senin düşünme sürecin, istesen de istemesen de devam ediyor. Sanki bir hiçmişsin gibi, seni dikkate almadan sürekli devam ediyor; hatta sen uyurken bile işlemeye devam ediyor.

Seni hiç dinlemiyor. O kadar uzun süre hükümdarlık sürmüş ki, sadece bir hizmetçi olduğunu tamamen unutmuş durumda. Yürüyüşe çıktığın zaman bacaklarını kullanırsın. Ancak oturduğun zaman artık bacaklarını oynatmana gerek yoktur. İnsanlar bana soruyor, "Osho, iki saat boyunca koltukta oturarak konuşuyorsun ve pozisyonunu bile değiştirmiyorsun. Bacaklarını bir kere bile oynatmıyorsun." Neden oynatayım? Yürümüyorum ki! Ama biliyorum, sen koltuğunda otururken bile, tam olarak oturmuyorsun. Bacaklarını oynatıyorsun, pozisyon değiştiriyorsun, doğruluyorsun. Bin bir farklı şey yapıyorsun; büyük bir huzursuzluk içinde olduğun yerde dönüp duruyorsun. Aynı şey zihnin için de geçerli.

Eğer seninle konuşuyorsam, zihnimi kullanıyorum. Konuşmayı kestiğim an, zihnim de anında duruyor! Eğer seninle konuşmuyorsam zihnimin çalışması

için bir gerek yok, o yüzden sessizliğe bürünüyor. Zaten öyle olmalı, nötr kalmalı. Uyurken de rüya görmüyorum; buna gerek yok. Sen rüya görüyorsun, çünkü gündüzden yapılmamış o kadar çok iş var ki, zihnin gece de çalışıyor. Bu aslında bir fazla mesai; gündüz bitirememişsin.

Hem zaten nasıl bitirebilirsin? Aynı anda bin bir farklı şey yapıyorsun. Hiçbir şey tamamlanmıyor; her şey eksik kalıyor. Hem de sonsuza dek eksik kalıyor. Öleceksin ama hiçbir şey tamamlanmış olmayacak. Tek bir yönde bile işlerin tamamlanmış olmayacak, çünkü bütün yönlere doğru aynı anda koşuyorsun. Birçok parçaya dönüşmüşsün, bir bütün değilsin. Zihnin seni bir tarafa çekiyor, kalbin başka bir tarafa çekiyor, bedenin de başka bir yöne gitmek istiyor; sen her zaman bir şaşkınlık içindesin. Hangisini dinleyeceksin? Ayrıca zihnin de tek değil, birçok zihnin var. Sen çok ruhlusun; içinde bir zihin kalabalığı var. Bir birlik, bir uyum yok. Sen bir orkestra değilsin; hiçbir şey akortlu değil. Her şey başına buyruk hareket ediyor; kimse diğerini dinlemiyor. Sadece gürültü yaratıyorsun; müzik değil.

Akıl, eğer bütünün hizmetçisi olarak işlev görürse iyidir. Doğru yerini bulan hiçbir şey kötü değildir. Ama eğer yanlış yerdeyse, o zaman her şey yanlış olur. Eğer başın omuzlarının üstündeyse bir sorun yoktur. Ama eğer başka bir yerdeyse, o zaman bir yanlış vardır.

Bilim adamı olarak çalıştığın zaman akıl gereklidir. Bir pazaryerinde çalışırken akıl gereklidir. Kelimelerle iletişim kurmak, insanlarla konuşmak için akıl gereklidir. Ancak sınırlı bir kullanımı var. Aklın hiç gerekmediği çok daha yüce şeyler bulunuyor. Kendisine ihtiyaç duyulmayan yerlerde de çalışmaya devam ediyor; sorun da zaten bu. Bir meditasyoncu aklını kullanır, ancak sezgisini de kullanıyor. Onların işlevlerinin farklı olduğunu biliyor. Kafasını kullanıyor, kalbini de kullanıyor.

Kalküta'da bir yüksek mahkeme yargıcının evinde kalıyordum. Eşi bana şöyle dedi: "Siz kocamın saygı duyduğu tek kişisiniz. Eğer siz bir şey söylerseniz, o dinler. Başka hiç kimseyi dinlemez. Ben elimden geleni yaptım ama

başaramadım. O yüzden bunu size söylüyorum."
"Peki sorun nedir?" diye sordum.
"Sorun her gün daha da kötüleşiyor. Günde 24 saat yargıç olarak kalıyor. Benimle birlikte yatağa girdiği zaman bile, sanki benden 'Sayın Yargıç' dememi bekliyor gibi. Çocuklara sanki birer sanıkmış gibi davranıyor. Herkese öyle davranıyor. Çok yorulduk. O kürsüden hiç aşağıya inmiyor. Sürekli bu rolü oynuyor; hiç unutmuyor. Sanki kafasına kazınmış gibi" dedi. Doğru söylüyordu. Kocasını tanıyordum. Mahkemede bulunduğun sürece yargıç olmak iyidir. Peki ama adliye sarayından ayrıldıktan sonra? O, bu rolü evine taşıyor. Eşine aynı şekilde davranıyor, çocuklarına ve diğer herkese aynı şekilde davranıyor. Eşi ondan korkuyordu, çocukları ondan korkuyordu. Eve adımını attığı an içeriye bir korku yayılıyordu. Bir dakika önce çocuklar keyifle oyun oynarken, hemen oyunu keserlerdi; eşi anında ciddileşirdi. Ev birden bir mahkeme salonuna dönüşürdü.
Milyonlarca insanın durumu bu: Aynı kalıyorlar, ofislerini evlerine taşıyorlar.
Aklına ihtiyaç vardır. Başının kendi işlevleri vardır. Kendi güzelliği vardır, ancak yerini bilmesi gerekir. Başın uzanamadığı çok daha büyük şeyler vardır ve o noktalara uzandığın zaman başını bir kenara koyman gerekir. Bunu yapacak kapasiteye sahip olmalısın. Bu esnekliktir. Bu zekadır.
Akıl ile zekayı karıştırmamaya dikkat etmeyi unutmamalısın. Akıl, zekanın sadece bir parçasıdır. Zeka çok daha büyük bir olgudur; akıldan çok daha çok şey barındırır çünkü hayat sadece akıldan ibaret değildir. Hayatta sezgi de vardır. Zeka, sezgiyi de barındırır. Birçok büyük keşif sadece akılla değil, sezgiyle yapılmıştır. Hatta bütün büyük keşifler sezgiyle yapılmıştır.
İçinde çok daha derin bir şey varolmaktadır. Onu unutmamalısın. Akıl sadece bunun dış çeperi, çevresi. Varlığının merkezi değildir. Varlığının merkezinde sezgi bulunmaktadır.
Aklını bir kenara koyduğun zaman, dış çeperden kavranması mümkün olmayan, içindeki bir şey işlemeye başlar. Merkezin işlemeye başlar ve merkezin, her

zaman bütünle uyum içindedir. Dış çeperin egondur. Merkezin ise Tao ile uyumludur. Merkezin senin değildir, benim değildir; merkez evrenseldir. Çeperler şahsidir. Senin çeperin sana aittir, benim çeperim bana aittir. Ancak benim merkezim ve senin merkezin farklı şeyler değildir; merkezde hepimiz buluşuruz ve tek oluruz.

O yüzden mistikler varoluşun tekliğini kavrar. Çünkü sezgiye dayanır. Bilim sürekli böler, parçalar. En minik parçacığa kadar uzanır. Dünya bir çokluğa dönüşür; artık evren değildir.

Hatta bilim adamlarının evren kelimesini kullanmayı bırakması gerekir. Onun yerine yeni bir kelime kullanmaya başlamalılar. Evrenin mistik bir yönü bulunmaktadır, evren tek demektir. Mistik tekliğe ulaşır; bu merkezin deneyimidir. Ancak merkez, sen dış çeperden merkeze yöneldiğin zaman harekete geçebilir. Bir kuantum sıçramasına ihtiyacı vardır.

HAYAL GÜCÜ

Sezgi öğretisi ile kendi gerçekliğini yaratma öğretisi, sadece tamamen farklı şeyler değil; aynı zamanda birbirlerinin karşıtıdır. Sezgi sadece bir aynadır. Hiçbir şey yaratmaz, sadece yansıtır. Olanı yansıtır. Yıldızları ve ayı yansıtan saf, sessiz ve berrak su gibidir. Hiçbir şey yaratamaz. Bu berraklık nedeniyle doğuda ona üçüncü göz adı verilir. Gözler hiçbir şey yaratmaz. Sadece olan bir şeyi gösterir.

Birinin kendi gerçekliğini yaratmasına hayal gücü denir. Bu, rüya görme öğretisidir. Geceleri rüyalarında birçok şey yaratırsın. İşin en inanılmaz tarafı, sen hayatın boyunca her gece rüya gördün ve her sabah onun bir rüya olduğunu kabul ettin. Gerçek olmadığını biliyorsun. Ancak tekrar gece olduğu zaman uyuyorsun ve hayal gücün yine kanatlarını açıyor; içinde hiçbir kuşku kalmıyor. Hiçbir kuşku duymadan gerçekliğini kabul ediyorsun.

Bu hayal gücü öğretisi başka şekillerde de işleyebilir. Rüyalarını yaratıyor ve bunların gerçek olmadığını biliyorsun. Ancak o rüyaları görmeye başladığın zaman, onlar seni çevrelediği zaman; çok gerçekçi görünüyorlar. Gerçek dünyadan bile daha gerçekçi. Çünkü gerçek dünyada arada bir şüphelenir ve kuşku duyarsın. Örneğin şu bulunduğun anda, burada gördüklerinden kuşku duyabilir; duyduklarından kuşkulanabilirsin. Ya da uyuyup rüya gördüğünü düşünebilirsin. Bu bir rüya da olabilir. Bunu ancak uyandığın zaman anlayabilirsin.

Aradaki tek ayrım budur: Gerçek hayatta, şüphe duyabilirsin. "Bu bir rüya olabilir." Ancak rüya görürken, bir rüya olup olmadığını merak etmezsin. Rüya ile gerçek arasındaki tek fark budur. Gerçeklik sana muhakeme etme olanağı tanıyor; rüya ise böyle bir şeye izin vermiyor.

Aynı öğreti hayal de yaratabilir. Sessizce oturmuş hiçbir şey yapmıyorsun ve gözlerinin önünden bir hayal geçmeye başlıyor. Uyanıksın, ancak ülkenin başkanı olduğunu hayal etmeye başlıyorsun. Uyanık olduğun için, bir taraftan

bunların aptalca fikirler olduğunu biliyorsun. Ancak o kadar güzel hayallerdir ki, insan dünyanın hükümdarı olduğunu ya da dünyanın en zengin insanı olduğunu hayal eder. Uyanık; ancak bir rüya yaratıyor. Eğer bu çok fazla olursa, akıl sağlığını yitirirsin. Bir akıl hastanesi ya da psikiyatri kliniğine gittiğin zaman, ne kadar çok insanın hayal dünyası içinde yaşadığını görünce şaşırırsın. Orada olmayan insanlarla konuşur, sadece konuşmakla kalmaz, onlar adına cevap da verir. Bu süreçte hiçbir kuşku yaşamamaktadır.

Eğer hayal gücü, kendi hayallerine inanmaya başlarsa, bir çeşit delilik yaratır. Halüsinasyonlara neden olabilir. Bana sorarsan, senin o azizlerin, Tanrı'yı görmüş ve onunla konuşmuş olan bütün o büyük dini liderlerin, o kategoriye giriyor. Tanrıları sadece kendi hayal güçleri.

Eğer kontrol etmek istiyorsan, bunun bir metodu var. Bunun için gerekli süre en az 3 haftadır ve halüsinasyon yaratmanın temelini oluşturmak için 2 şey yapman gerekir. O zaman karşında İsa'yı ya da Guatam Buddha'yı görebilir ve onunla güzel bir sohbet yapabilirsin. Soru sorabilir ve cevap alabilirsin. Gerçi orada biri olduğunu kimse göremeyecek, ama bu senin suçun.

Görünmezi görecek kadar ruhani yüksekliğe ulaşamamışsın. Bunun için 2 basit şey gerekmektedir. İlki 3 haftalık bir oruçtur. Ne kadar aç olursan, zekan o kadar az işler. Çünkü zeka sürekli bazı vitaminlere ihtiyaç duymaktadır. Eğer bunlar sağlanmazsa, zeka kararmaya başlar. 3 hafta geçince zeka artık durur. Yani ilk yapılması gereken şey aklı uyutmaktır. O yüzden bütün dinler orucu büyük bir dini disiplin olarak gösterir. Ancak arkasındaki psikolojiye baktığın zaman, 3 hafta içinde zekan uykuya yatar. O zaman hayal gücü mükemmel bir şekilde işler. Ortada kuşku duyacak bir şey kalmamıştır.

İkinci gereklilik ise yalnızlıktır. Bir dağa, bir ormana, bir mağaraya gider ve tamamen yalnız kalırsın. İnsanoğlu bir toplumda büyür, her zaman insanlarla yaşamıştır. Bütün gün konuşur, gevezelik yapar. Geceleri rüyasında konuşur ve sabah olunca tekrar gece uyuyuncaya kadar konuşmaya devam eder. Eğer konuşacak kimse olmazsa, Tanrıya dua etmeye başlar. Bu Tanrı ile konuşmaktır,

saygın bir delilik yoludur.
Üç hafta içinde, ikinci haftadan sonra, yüksek sesle konuşmaya başlar. İlk hafta sonunda kendi kendine konuşmaya başlar, ancak bunu kimsenin duymaması gerektiğini bilir; yoksa kendisine deli damgası vurulacaktır. Ancak ikinci haftanın sonunda bu korku kaybolur çünkü artık zekası kararmaya başlamıştır. İkinci haftada yüksek sesle konuşmaya başlar. Üçüncü haftada görmek istediği insanlarla karşılaşmaya başlar: İsa, Krişna, Mahavir, Guatam Buddha, ölmüş bir dost ya da bir başkası. Üç hafta sonra o kişiyi o kadar iyi hayal etmeye başlar ki; bizim sıradan gerçekliğimiz donuk görünmeye başlar. O yüzden dinler bu iki stratejiyi desteklemiştir. Oruç ve inzivaya çekilme. Bu bir halüsinasyon deneyimi yaşamanın bilimsel yöntemidir.
Kendi gerçekliğini yaratabilirsin. İsa ile birlikte yaşayabilir, Guatam Buddha ile sohbet edebilirsin. Onlara soru sorar ve yanıtlarını alırsın. Gerçi her ikisini de sen yapıyor olursun. Ancak bulgulara göre soru sorduğun zaman, sesin tek yönlü olur. Soruyu cevapladığın zaman ise sesin değişir. Doğal olarak bu, dünyanın dört bir yanındaki akıl hastanelerinde yaşanmaktadır. İnsanlar duvarlarla konuşur.
Tanrı deneyimi yaşamış, Tanrı ile konuşmuş bütün azizlerin geçmişleri daha kapsamlı bir psikolojik tahlile yatırılmalıdır. Onların delilerden bir farkı yoktur. Bütün iddiaları, Tanrı'nın tek oğlu oldukları iddiası, Tanrı'nın tek peygamberi oldukları iddiası, Tanrı'nın yeniden hayat bulduğu tek bedenin kendileri olduğunu iddia etmeleri; deli saçmalıklarından başka bir şey değildir.
Eğer bu insanların halüsinasyonlarla kuşatıldığını anlarsan, büyük bir şok yaşarsın. Onlar kendi etraflarında, kendi gerçekliklerini yaratmıştır. Tanrıları, kendi hayal güçleridir. Mesajları kendi zihinlerinden çıkmıştır, bıraktıkları yazıtlar kendileri tarafından üretilmiştir. Hiçbir kitap Tanrı tarafından yazılmamıştır. Ben bütün o kitapları okudum. Onlara, bırakın kutsallığı, iyi bir edebiyat örneği bile denemez. Üçüncü sınıf edebiyat olmalarına rağmen

insanlar onlara tapınmıştır.
İnsanoğlunun bütün tarihi tek bir şekilde özetlenebilir: Bir histeri tarihi. Bütün o azizler ve bilgeler histeri yaşamıştır. Sadece çok azı hayal gücünü bırakmış, bütün zihni ve öğretilerini bırakmıştır. Bu birkaç kişi ise Tanrı deneyimi yaşamamıştır.
Buddha hiç Tanrı görmemiştir. O sadece inanılmaz bir sessizlik yaşadı, aydınlanmasından sonra 42 yıl süren muhteşem bir zevk yaşadı. Onun aydınlanması bir hayal değildi, çünkü hayal o kadar uzun süreli olamaz. Rüyalar bir insanın hayatını değiştiremez. Aydınlandıktan sonra başka bir insan oldu. Mutluluk onun için nefes almak gibi bir şey oldu. O tanrılardan söz etmez, cennet ve cehennemden söz etmez, meleklerden söz etmez. O bu tip şeyler görmemiştir. Bu tip şeylerin önceden yaratılması gerekir. Kendini öyle bir konuma getirirsin ki, daha önceden görmek istediğin her şeyi sonunda görürsün. Eğer bir insan İsa'yı görmek için her şeyi yapmaya hazırsa; oruç tutar, inzivaya çekilir, bir manastıra kapanır.
Avrupa'da, Atos'ta bin yıllık bir manastır vardır. Belki de Avrupa'nın en eski manastırı. Bu manastırın kuralı ise içeri girdikten sonra bir daha dışarı çıkamazsın. Manastırın içinde 10 bin kadar keşiş bulunmaktadır. Sadece öldükten sonra, bedenleri bir delikten atılır ve keşiş olmayan dışarıdaki diğer Hıristiyanlar onları mezara koyar. Ancak içeridekiler bir ölüyü çıkarmak için bile dışarıya çıkamazlar.
Peki bu insanlar ne yapıyor? Sadece "Ave Maria" ilahisini söylüyorlar. Manastır, İsa'nın annesi Maria'nın, yani Meryem Ananın anısına yapılmıştır. Bütün, gün tek işleri "Ave Maria" ilahisini söylemekten ibarettir. Oruç tutarlar, inzivaya çekilirler. Dünya ile bağlantıları kalmamıştır. Bir süre sonra hayallerinde Meryem Ana'nın ziyaretlerine geldiğini görmeye başlarlar. Hücrelerinde tek başlarına, birbirlerinden ayrı yaşamaktadırlar. Birbirleriyle konuşmaları yasaktır, sadece baş keşişlere konuşabilirler. 1000 yıl boyunca bu manastırın içine tek bir kadının girmesine bile izin verilmemiştir; altı aylık bir

bebek bile. Bu keşişler bastırılmış cinsel enerji yanardağı üzerinde oturmaktadırlar.
Bu bastırılmış cinsel enerji de halüsinasyon yaratmaya yardımcı olur. Herkes genç erkeklerin kadın, genç kızların da erkek halüsinasyonları gördüğünü bilir. Rüyaları daha cinsel içerikli olmaya başlar; seks zihinlerinde giderek daha hakim bir duruma ulaşmaya başlar. Bu keşişler, cinselliği bastırdıkları, oruç tuttukları ve inzivaya çekildikleri için, sadece İsa'yı ve Meryem Ana'yı düşündükleri için; doğal olarak halüsinasyon görmeye başlarlar. Ve bu halüsinasyonları görenler, daha saygın bir konuma gelirler. Manastır içindeki en deli insan da; baş keşiş olur.
O insanları manastır ve rahibe evi denilen akıl hastanelerinden kurtarmak için yapılacak çok şey vardır. Onları akıl sağlığına geri döndürmek gerekir; onları hayallerin değil, gerçekliğin dünyasına geri getirmek gerekiyor. Kendi gerçekliğini yaratmak zorunda değilsin; duyularını arındırırsan, gerçeği, onun ruhsal güzelliğini, renkliğini, yeşilliğini ve canlılığını hissedebilirsin.
İçinde o gerçeği keşfedeceksin, yaratmayacaksın. Çünkü senin tarafından yaratılmış her şey, hayal gücün dışında bir şey olamaz. Senin tam bir sessizlik içinde oraya girip, sadece izlemen gerekir. Dikkatli ol, tetikte ol ki, gerçeği görebilesin. Gerçeği görenler ise inanılmaz bir sessizlik, büyük bir mutluluk, sonsuz keyif ve ölümsüzlük deneyimi yaşadıklarını söyleyeceklerdir. Ancak herhangi bir tanrı görmeyeceksin, melek görmeyeceksin. Bunların görülmesi için yaratılması gerekmektedir.
Sezginin, hayal gücünün, aklın aşılması gerekmektedir. Zihnin ötesindeki noktaya ulaşman gerekiyor; orada derin bir dinginlik, serinlik ve huzur bulunur. Bu senin gerçek doğandır; o senin Buddha doğandır. İşte bu sensin. Senin yaratıldığın şey budur; bütün evrenin yaratıldığı şey budur. Sen buna evrensel bilinç diyebilirsin, evrensel ilahiyat diyebilirsin, her isim olabilir. Ancak unutma, milyonlarca insan hayal gücüne kanmıştır. Bunu yapmak çok ucuz ve kolaydır. Belirli bir strateji izlediğin zaman gerçekliği yaratabilirsin.

Bir keresinde bir arkadaşımda kalıyordum. Hindistan'da kutsal bir festival vardır ve o festivalde insanlar 'bang' adında marihuana benzeri bir şey kullanırlar. Kaldığım arkadaşım bir üniversite profesörüydü. Çok sade ve iyi bir insandı. Onu, "böyle aptalca bir şey yapma" diye uyardım. Ancak o birkaç arkadaşıyla buluşmaya gitti. Ona marihuana dolu şekerler vermişler, içi marihuana dolu içecekler sunmuşlar. Akşam dönmedi ve gece yarısı olmuştu. Gidip onu bulmam gerekiyordu. Ona ne olmuştu? Küfür eden bir kalabalığın ortasında çırılçıplak bir şekilde ayakta duruyordu ve insanlar ona taş atıyordu.
Ne olduğunu çözemedim. İnsanların önüne geçtim ve "ben bu adamı tanıyorum. Galiba bir çeşit uyuşturucu almış" diye bağırdım. Bir şekilde onu giydirmeye çalışıyordum ama o direniyordu. Ben pantolonunu yukarı çekiyordum ama o tekrar indiriyordu. Sonra kaçmaya başladı.
Ben şehri pek iyi tanımıyordum ama o iyi biliyordu. Onu dar sokaklarda birkaç dakika boyunca takip ettim, ama sonunda izini kaybettim. Sabah polis telefon etti ve arkadaşımın nezarette olduğunu bildirdi, ben de karakola gittim. O zamana kadar biraz kendine gelmişti ancak hâlâ akşamdan kalmış durumdaydı. Beni tanıdı ve "seni dinlemediğim için özür dilerim" dedi. İnsanların attığı taşlar yüzünden vücudunda yaralar vardı.
Onu eve getirdim ve o günden itibaren zihninde bir polis korkusu oluştu. Zihnine hakim oldu; herhalde polis, giysilerini giymeyi kabul etmediği için, onlara karşı direndiği için onu dövmüştü. O korku, bu paranoya o kadar yoğun olmaya başladı ki, hayatını etkiledi. Geceleri sokakta devriye gezen polisin ayak seslerini duyduğu zaman yatağın altına girerdi. Ona ismiyle hitap ederek, "Balram, ne yapıyorsun?" diye sorduğum zaman, "Sessiz ol. Polis geliyor." diye cevap verirdi.
Dinlenmesi için rektörün 15 gün izin vermesini sağladım çünkü artık üniversiteye gelmesi çok zor olmaya başlamıştı. Her şeyden kuşkulanıyordu. Köşe başında durmuş konuşan iki kişiyi gösterip, "bana komplo kuruyorlar. Sana söylüyorum sonunda beni yakalayacaklar ve hapse atıp dövecekler. Bir

şeyler yap!" diyordu. Bir polis minibüsü geçtiği zaman, "Aman Tanrım! Beni almaya geldiler!" diye bağırırdı.
Bunun bir korku olduğunu göstermek için her yolu denedim. Nasıl başladığını anlıyordum ama artık dayanılacak gibi değildi. Hiçbir şey dinlemiyor, uyumuyor ve beni de uyutmuyordu. Sonunda bir polis müfettişine gittim ve bütün hikâyeyi anlatmak zorunda kaldım. Ona şunları söyleyerek durumu anlattım: "Bana yardım etmelisiniz. Bu adam çok sade, masum bir insan. Herhangi bir suç işlemedi. Sadece marihuana aldı. Aldığı şeker ve içeceklerde başka ne olduğunu bilmiyorum. Polis giyinmesini sağlamak için onu dövmüş olmalı. Ona yardım etmeye çalıştım ama elimden kaçıp kurtuldu."
Müfettiş nasıl yardımcı olabileceğini sordu. "Bir dosyayla gelmelisiniz, çünkü sürekli aynı şeyi tekrar ediyor. 'Adıma bir dosya açmışlar ve beni tutuklamak için doğru anı kolluyorlar' deyip duruyor. O yüzden bir dosya, kelepçe ve tutuklama emriyle gelin. Herhangi bir kağıt olur. Zaten sizi görünce tüm aklını kaybedecek. Gece gelirseniz, daha etkili olur" diyerek ne istediğimi anlatmaya devam ettim:
"Sonra ben size onu rahat bırakmanız için 5000 rupi rüşvet önereceğim. Siz de en başta karşı çıkacak ve sonra gönülsüz bir şekilde kabul edeceksiniz. Ben de dosyayı yakmanızı isteyeceğim. Dosyayı yakacak ve giderken bana onun duyabileceği bir şekilde, 'artık dosya yakıldığına göre ortada bir sorun kalmadı. Polisin elinde onu tutuklayacak bir şey yok.' diye konuşacaksınız. Size verdiğim 5000 rupiyi daha sonra geri alırım."
Polis müfettişi çok iyi bir insandı ve bunu yapmayı kabul etti. Geceleyin geldi ve arkadaşım o içeri girer girmez, yatağın altına saklandı. Müfettiş onu yatağın altından çekerek çıkarmak zorunda kaldı. Balram bana bağırıyordu: "Gördün mü, geleceklerini söylemiştim. İşte geldiler ve dosya da ellerinde!"
Müfettiş bana tutuklama emrini verdi ve onun tutuklanması gerektiğini söyleyip Balram'a kelepçeleri taktı. Ben müfettişi ikna etmeye çalıştım ama o, "yapabileceğim bir şey yok. En az beş yıl hapis yatacak!" diyordu.

Balram çaresizlik içinde bana bakıp, "bir şeyler yap, yoksa işim bitecek!" diye yalvardı.
Ben de müfettişe 5000 rupi verdim ve şunları söyledim: "O sade bir insan. Bir iyilik yapın ve onu bırakın. Eğer yine bir yanlış yaparsa, onu polise kendi ellerimle teslim edeceğim. Ama bu onun ilk suçu ve bunu da uyuşturucu etkisi altında yaptı." Büyük bir zorlukla müfettişe dosyayı yakmaya ikna ettim ve sonunda dosyayı yaktık. Kelepçeler çıkartıldı ve müfettiş konuştu: "Tamam kabul ediyorum. Eğer bir daha yaparsa, benim yapabileceğim bir şey kalmaz ancak şu anda polisin elindeki tek rapor bu dosyadaydı ve o da artık yakıldı. Artık polisin elinde onu tutuklayacak bir şey kalmadı!" dedi. O andan sonra Balram iyileşti ve eski haline döndü.
Ertesi gün 5000 rupiyi geri almak için karakola gitmek zorundaydım. Müfettiş çok iyi bir adamdı. Aslında parayı iade etmeyi reddedebilirdi, ancak iade etti ve arkadaşımın nasıl olduğunu sordu.
"Çok iyi. Artık yolda bir polis görse bile umursamıyor. Onu birkaç kere köşede polis var diye uyardım, ama o umurunda olmadığını, çünkü dosyasının yakıldığını ifade etti." dedim.
Balram kendi etrafında bir halüsinasyon yaratmıştı. Din denen şeyler de bu tip halüsinasyonlar içinde yaşıyor. Hinduların birçok eski yazıtının somras adında bir uyuşturucudan söz ettiğini öğrendiğiniz zaman çok şaşırırsınız. Bu Himalayalar'da bulunuyormuş ve belki de günümüzde de vardır. Ama biz nasıl bir şey olduğunu bilmiyoruz. Bütün dindar insanların somras içmesi çok yaygın bir uygulamaymış.
Yirminci yüzyılın en zeki insanlarından biri olan Aldous Huxley, LSD'nin keşfinden çok etkilenmişti. LSD'yi teşvik eden ilk kişi o oldu. LSD aracılığıyla Guatam Buddha'nın, Kabir'in, Nanak'ın yaşadığı ruhani deneyimlere ulaşmanın mümkün olduğu hayali içindeydi. Somras'ı düşünen Huxley, Cennet ve Cehennem isimli kitabında gelecekte bilim adamlarının sentetik bir mükemmel uyuşturucu icat edeceğini yazmıştı. Bunun adı da dindar insanların kullandığı

ilk uyuşturucu olan somras'ın anısına soma olacağını iddia etmişti.
Hindistan'da Rigveda zamanından beri, Hindu sanyaslar, Hindu dindarları, hayali tanrıları görmek için her türlü uyuşturucu alıyor. Bunu o seviyeye çıkardılar ki, gördüğüm Kabir müritlerini anlatacağım. Bu müritler her türlü uyuşturucuyu içiyordu ve o noktaya gelmişlerdi ki, bu uyuşturucular hiç etki etmiyordu. O yüzden kobra yılanı besliyorlar ve bu kobraların müritlerin dillerini ısırmalarını sağlıyorlardı. Ancak bu onlara dini deneyimi verebiliyordu! Bir manastırda Kabir müritleri büyük ve tehlikeli kobra yılanları besliyordu. Tek bir ısırık insanı öldürüyordu ve bir panzehiri de yoktu. Ancak bu müritlerin onlara ihtiyacı vardı, çünkü diğer uyuşturucular artık etkili olamıyordu.
Batıdaki gençlerin hem uyuşturucuya, hem de Doğuya ilgi duyması bir tesadüf değil. Onlar Doğuya, sıradan dünyanın ötesinde şeyler yaşamak için geliyor. Çünkü sıradan dünyadan artık bıkmış durumdalar. Artık seks onlara cazip gelmiyor, alkol ilgilerini çekmiyor, o yüzden çeşitli gerçeklik yaratma teknikleri öğrenmek için Doğuya geliyorlar. Doğudaki birçok aşramda, hayal gücüne yardımcı olacak teknikler bulacaklardır. Onlar da aslında ince birer uyuşturucu sayılır.
Ve Batıda çok kişi uyuşturucu kullanıyor. Binlerce genç insan uyuşturucu aldığı için Avrupa ve Amerikan hapishanelerinde yatıyor.
Bana sorarsan, ben bunu farklı bir gözle değerlendiriyorum. Sıradan dünyanın ötesindeki şeyler arayışına bir başlangıç olarak görüyorum. Yanlış bir yolda aramalarına rağmen. Uyuşturucu onlara gerçeği sunmaz. Uyuşturucuyla bir gerçeklik yaratabilirsin, ancak bu sadece birkaç saat süren bir şey olur ve daha sonra tekrar uyuşturucu alman gerekir. Ve her kullanışında, miktarı biraz daha arttırman gerekir. Çünkü bünyen bağışıklık kazanıyor.
Ancak gençler arasında, daha önce hiç görülmemiş bir oranda uyuşturucuya ilgi yaşanıyor. Uyuşturucu için hapse girmeyi göze alıyorlar ve çıktıkları zaman yine uyuşturucu alıyorlar. Hatta, eğer paraları varsa hapishanedeki

gardiyanlardan ve diğer görevlilerden uyuşturucu alabiliyorlar. Sadece para vermen yeterli oluyor.
Ben bunu kötü bir işaret olarak görmüyorum. Sadece yanlış yönlendirilmiş bir genç nesil olarak görüyorum. Niyet doğru, ancak onlara uyuşturucunun arzu ve özlemlerini tatmin edecek bir şey olmadığını söyleyecek kimseleri yok. Sadece meditasyon, sadece sessizlik, sadece zihninin ötesine geçmek, o aradığın mutluluğu ve tatmini sana verebilir.
Ancak onların bu şekilde cezalandırılması ve lanetlenmesi çok yanlış. Asıl sorumlu yaşlı nesildir, çünkü onlara bir alternatif sunmamışlardır.
Tek alternatifi ben öneriyorum. Sen meditasyona daha fazla eğildikçe, başka bir şeye ihtiyaç duymazsın. Bir gerçeklik yaratma ihtiyacı hissetmezsin, çünkü gerçeğin kendisini görmeye başlarsın. Yaratılmış gerçeklik sahtedir, bir rüyadır, belki güzel bir rüya olabilir ama rüya sonuçta bir rüyadır. O susuzluk doğrudur ve insanlar arayış içindedir. Ancak dini liderler, siyasi liderler, devletler ve eğitim kurumları onlara doğru yönü gösterecek kapasiteye sahip değildir.
Ben bunu büyük bir arayışın işareti olarak görüyorum ve bu sevinçle karşılanması gereken bir şeydir. Sadece doğru yönün gösterilmesi gerekiyor ve eski dinler bunu yapamıyor. Eski toplumlar bunu vermekte yetersiz kalıyor. Bizim acil olarak yeni insanlığı oluşturmamız gerekiyor. Acil olarak dünyada birçok insanı yok eden bu hastalıkları ve çirkinlikleri değiştirmemiz gerekiyor.
Herkesin kendini ve kendi gerçekliğini öğrenme ihtiyacı vardır. Bu arzunun ortaya çıkmış olması iyi bir şeydir. Er ya da geç bu gençleri doğru yöne yöneltebiliriz. Sanyas olan insanlar bütün uyuşturucu triplerini yaşamıştır. Sanyas oldukça ve meditasyona başladıkça, uyuşturucu alma arzuları azalıp yok olmuştur.
Artık onlara ihtiyaçları yoktur. Ne bir ceza, ne bir hapis; doğru bir yön yetmiştir. Gerçek o kadar tatmin edici, o kadar mutluluk vericidir ki, daha fazlasını bekleyemezsin.

Varoluş sana sevgiyi, barışı, gerçeği ve huzuru o kadar yoğun olarak veriyor ki, daha fazlasını isteyemiyorsun. Daha fazlasını hayal bile edemiyorsun.

POLiTiKA

Siyaset dünyası temelde içgüdüsel seviyededir. Orman yasalarına aittir: Güçlü olan haklıdır. Politikaya ilgi duyan insanlar da en vasat olanlardır. Siyasetin sadece tek bir özelliğe ihtiyacı vardır. Bu da çok derin bir aşağılık duygusu.

Politika neredeyse tek bir matematiksel formüle indirgenebilir: Politika güç arzusudur. Friedrich Nietzsche, Güç Arzusu adında bir kitap bile yazmıştır. Güç arzusu birçok şekilde kendini tanımlıyor. Ancak burada politikanın, senin siyaset olarak anladığın şeyle kısıtlı olmadığını anlaman gerekiyor. Ne zaman biri bir güç kazanma manevrası yapıyorsa, orada politika vardır. Bunun devletle, hükümetle ve bunun gibi şeylerle bir ilgisi yoktur.

Benim için politika kelimesi normalde anlaşılandan daha kapsamlı bir şeydir. Erkekler tarih boyunca kadınlar üzerinde bir politik strateji uygulamış ve kadınların erkeklerden daha düşük seviyede olduğunu söylemiştir. Hatta bu konuda kadınları bile ikna etmişlerdir. Kadınların çaresizlik yüzünden bu çirkin ve tamamen saçma olan fikri kabullenmek zorunda kalmasının bazı nedenleri vardır. Kadınlar ne erkeklerden düşüktür, ne de onlardan üstündür. Onlar insanlığın tamamen farklı iki kategorisidir, kıyaslanamazlar. Onları kıyaslama düşüncesi bile aptalcadır ve kıyaslamaya başladığın zaman, işin içinden çıkamazsın.

Neden dünyanın her yerinde kadınlar erkeklerden daha aşağı olarak görülmüştür? Çünkü ancak bu şekilde onları zincirlemek ve köleleştirmek mümkün oluyordu. Böyle daha kolay oluyordu. Eğer eşit olsaydı, o zaman sorun çıkardı. Onu, daha aşağı bir insan türü olduğuna şartlandırmak gerekiyordu. Bunun için ortaya koyulan nedenler ise şunlardı: Kas gücünün daha düşük olması, boyunun daha kısa olması, herhangi bir felsefe ya da teoloji üretmemiş olması; bir din başlatmamış olması. Çok sayıda önemli kadın sanatçı, müzisyen ve ressam olmaması ve bunun da onların yeterince zeki ve entelektüel olamadıklarını göstermesidir. O, hayatın daha üst

sorunlarıyla ilgilenmez; ilgileri sınırlıdır; o sadece bir ev kadınıdır.
Şimdi bu şekilde kıyasladığın zaman, bir kadını daha alt seviyede olduğuna ikna edebilirsin. Ancak bu kurnazca bir yöntem. Kıyaslanacak başka şeyler de bulunuyor. Bir kadın bebek doğurabilir, bir erkek bunu yapamaz. Erkeğin daha alt olduğu kesin; bir anne olamıyor. Doğa, erkeklerin daha aşağı düzeyde olduğunu bildiği için ona böyle bir sorumluluk vermemiştir. Sorumluluk her zaman daha üst düzeyde olanda bulunur. Doğa erkeğe bir rahim vermemiştir. Hatta erkeğin doğum olayındaki işlevi küçük bir enjeksiyondan başka bir şey değildir; anlık bir işlev.
Annenin ise bebeği 9 ay karnında taşıması gerekiyor ve bütün sıkıntısını o üstleniyor. Bu kolay bir iş değil! Sonra bir de onu doğuruyor. Bu sanki birinin ölümden dönmesi gibi bir olay. Sonra bu çocuğu yıllarca büyütüyor. Kadınlar geçmişte de sürekli çocuk doğuruyordu. Ona büyük bir müzisyen, şair ya da ressam olmak için ne kadar vakit bıraktın? Ona hiç vakit tanıdın mı? Ya sürekli hamileydi ya da daha önce doğurmuş olduğu çocuklarla ilgileniyordu. O evi çekip çevirirken, sen daha yüksek şeylerle ilgilenme fırsatı buluyordun.
Sadece bir günlüğüne, sadece 24 saatliğine işlerinizi değiştirin. Bırak o düşünsün, şiir ya da müzik yaratsın ve 24 saat boyunca sen çocuklarla ilgilen; yemekleri yap ve evi düzenle. O zaman kimin daha üstün olduğunu görürsün. Bu kadar çok çocukla uğraşmanın, akıl hastanesinde yaşamak gibi olduğunu sana ispat etmek için 24 saat yeterli olacaktır. Onlar göründükleri kadar masum değillerdir. Onlar düşünemeyeceğin kadar yaramazdır ve hayal bile edemeyeceğin yaramazlıklar yaparlar. Seni bir an bile rahat bırakmazlar; sürekli ilgi isterler. Belki de bu doğal bir ihtiyaçtır. İlgi bir gıdadır.
Sadece tek bir gün bütün aile ve konuklar için yemek pişirdiğin zaman bile o 24 saatin bir cehenneme dönüşecek ve o zaman erkeklerin üstün olduğu fikrini unutacaksın. Çünkü o 24 saat boyunca tek bir an bile teoloji, felsefe ve din düşünemeyeceksin.
Diğer açıları da göz önüne alman gerekir. Kadınlar erkeklerden daha

dayanıklıdır. Bu bilimsel olarak kabul edilmiş bir bulgudur. Kadın, erkekten daha az hasta olur; erkeklerden daha uzun yaşar, 5 yıl daha fazla. Bizim aptal toplumumuzda ise kadının kocasından 4 - 5 yıl daha genç olmasına karar verilmiştir. Sadece koca daha deneyimli ve büyük olsun ki, üstünlüğünü kabul ettirebilsin diye. Ancak bu tıbbi açıdan uygun değil çünkü kadın 5 yıl daha fazla yaşayacaktır. Eğer tıbbi olarak düşünürsek, kadın kocasından 5 yıl yaşlı olmalı ki, ikisi de yakın zamanlarda ölsün.

Bir taraftan erkeklerin 4 - 5 yaş büyük olması gerekiyor ve diğer taraftan birçok kültür ve toplumda kadınların bir daha evlenmesine izin verilmiyor. Tekrar evlenebilmesi çok yeni bir olay ve bu bile sadece gelişmiş ülkeler için geçerli. Eğer tekrar evlenmesine izin vermiyorsan en az 10 yıl boyunca dul kalacak. Bu tıbben sağlıklı bir şey değil. Matematiksel olarak da doğru değil. Neden bir kadını 10 yıl dul kalmaya zorluyorsun? Bunu çözmenin en iyi yolu kadının erkekten 5 yıl daha büyük olmasıdır. Bu bütün sorunu çözer. O zaman dulluk neredeyse ortadan kalkar.

Şimdi, eğer bir kadın erkekten 5 yıl daha fazla yaşıyorsa, o zaman kim daha üstün? Eğer daha az hasta oluyorsa, daha dirençliyse, o zaman kim daha üstün? Kadınların intihar oranı erkeklerden %50 daha az. Aynı oran delilik için de geçerli. Kadınların delirme oranı erkeklerden %50 daha azdır ama bu olgular hiç gündeme getirilmemiştir. Neden?

Neden erkeklerin intihar oranı kadınlardan 2 kat daha fazla? Anlaşılan hayata karşı çok daha sabırsızlar. Çok daha sabırsız, arzulu ve beklentililer ve işler istediği gibi gitmediği zaman kendi işini daha kolay bitirebiliyor. Sinirlerini çok çabuk bozuyor. Bu bir zayıflık göstergesi: Hayatının sorunlarını çözecek cesarete sahip değildir. İntihar korkakça bir eylemdir. Sorunları çözmek yerine, onlardan kaçmış oluyorsun.

Kadınların daha çok sorunu var. Kendi sorunları ve erkeklerin onlar için yarattığı sorunlar. Onların iki kat daha fazla sorunu var ancak yine de bütün sorunlarıyla cesaretle yüzleşir. Bir de onun daha zayıf olduğunu söylüyorsun.

Neden deliren erkeklerin sayısı kadınlardan iki kat fazla? Bu erkeklerin akıl malzemesinin güçlü olmadığını gösterir. Her an çökebiliyor.
Peki neden sürekli kadınların daha aşağı olduğu vurgulanıyor? Bu bir politikadır. Bu bir güç oyunudur. Eğer bir ülkenin başkanı olamazsan... bu kolay değil çünkü çok büyük bir rekabet var. Bir Mesih olamazsın çünkü bu da o kadar kolay değil; Mesih olmayı düşündüğün an, çarmıha gerilme sahnesi gözüne gelir.
Daha geçen gün bir Hıristiyan misyonunun yeni elemanlar için verdiği bir reklamı gördüm. Çarmıha gerilmiş İsa'nın resmi vardı ve üzerinde şöyle yazıyordu: "Rahip olmak için cesarete ihtiyacınız var." Harika bir reklam. Tabii İsa'nın dışında. Peki ya diğer Hıristiyan rahipler? Onlar rahip değil ve bu reklam da bunu ispatlıyor. Yani, şimdiye kadar sadece bir tane rahip oldu. Bütün bu papalar, kardinaller, piskoposlar nedir? Onlar rahip değil çünkü İsa fikirlerini ortaya koyduğu zaman karşısına bir çarmıh koydular. Ancak bu papalar dünyayı dolaşırken, ayaklarının altına kırmızı halılar seriliyor, devlet başkanları, başbakanlar, krallar ve kraliçeler onları sıcak bir şekilde karşılıyor. Bu çok garip. Papa ve kardinallere karşı böyle yanlış davranışlara girmemeliyiz. Evet, bu hatalı bir davranış. Onun bir rahip olmadığını ortaya koymuş oluyorsun. Onu çarmıha ger. Onun gerçek bir Hıristiyan olduğunu ortaya koyacak olan tek hareket budur. Gördüğün bütün rahipleri çarmıh ger.
Bu benim fikrim değil, onların fikri. "Cesarete ihtiyacınız var" yazılı ve İsa'nın çarmıha gerilmiş resminin bulunduğu reklamı onlar yayımlıyor.
Politikacı olmak çok kolaydır. Birinin devlet, hükümet ve benzeri şeylerle ilgilenmesi gerekmiyor. Her güç saplantısı seni bir politikacı yapar. Karısından üstün olmaya çalışan bir koca da politikacıdır. Kocasından üstün olmaya çalışan kadın da öyle. Çünkü onun fikirlerini kabul etmemektedir. Milyonlarca yıllık şartlanmaya rağmen hâlâ onu sabote etmenin yollarını bulmaktadır.
O yüzden evli kadın sürekli dırdır yapar, sinir krizleri geçirir, her ufak şey

yüzünden ağlamaya başlar ve en küçük sorunları bile büyütür. Erkeklerin sorun olarak bile görmeyeceği şeylerden sorun çıkartır. Bunların nedeni nedir? Bu ona ait olan, senin politik stratejini sabote etmenin kadınsı yoludur. "Sen kendini üstün mü sanıyorsun? Sen üstün olduğunu düşünmeye devam et. Ben sana kim üstünmüş gösteririm." Her koca kimin üstün olduğunu biliyor olmasına rağmen hâlâ üstün olmaya çalışır. En azından evin dışında başını dikleştirir, kravatını düzeltir, gülümser ve her şey yolundaymış gibi davranır.

Küçük bir okulda öğretmen öğrencilere sorar: "Bana evden aslan gibi çıkıp, fare gibi dönen hayvanın adını söyleyebilir misiniz?"

Küçük bir çocuk elini kaldırır. Öğretmen sorar: "Evet, nedir?"

Çocuğun cevabı çok nettir: "Babam!"

Çocuklar çok gözlemcidir. Onlar bütün olup bitenleri izler. Babası evden sanki bir aslanmış gibi çıkar ve eve döndüğü zaman sadece bir faredir. Her koca dırdır altındadır. Başka bir koca kategorisi yoktur. Ama neden? Bu çirkin durum neden kaynaklanmaktadır? Bir erkek tipi politika vardır, bir de kadın tipi politika vardır. İkisi de birbirinin üstüne çıkmaya çalışır.

Diğer her alanda, örneğin üniversitede; okutman, asistan olmak ister, asistan profesör olmak ister, profesör rektör olmak ister, rektör üst kurul başkanı olmak ister. Sürekli bir güç mücadelesi vardır. İnsan en azından eğitimde böyle bir şeyin olmayacağını düşünür ama kimse eğitimle ilgilenmez, herkes politikayla ilgilidir.

Dinde de aynı şey geçerlidir: piskopos kardinal olmak ister, kardinal papa olmak ister. Herkes bir merdivenin basamağında daha üste çıkmaya çalışırken, diğerleri onu paçasından tutup aşağıya çekmeye çalışır. Daha üsttekiler ise onlarla aynı seviyeye çıkmaması için kafasına basar. Aynı şey merdivenin alt basamaklarında da yaşanmaktadır.

Kimileri paçalarından tutup çeker, kimileri de tekmelerle onları aşağıda tutmaya çalışır. Eğer dışarıdan bir gözlemciyseniz bütün merdiven bir sirke benzer. Ve bu durum her yerde, her alanda yaşanmaktadır.

Bana göre politika kendi üstünlüğünü ispat etme çabasıdır. Ama neden? Çünkü içinde, derinliklerinde, aşağılık olduğunu hissediyorsun. İçgüdüsel bir insan tabii ki kendini aşağı görecektir, çünkü aşağılıktır. Bu bir "aşağılık kompleksi" değildir. Bu bir gerçek, bir olgudur. İnsan aşağılıktır. İçgüdüsel bir hayat yaşamak, mümkün olan en alt seviyede bir yaşam sürmektir.

Eğer bu mücadeleyi, bu üstünlük kavgasını anlarsan, bu kavgadan uzaklaşırsın. Sadece, "ben kendimim, ne üstünüm, ne alçak!" dersin. Eğer kenarda durur ve bu gösteriyi izlersen, ikinci dünyaya girmiş olursun. Zeka ve bilinç dünyasına.

Bu, sadece herkesin yakalandığı iğrenç durumu kavrama sorunu. Bütün bu durumu sabırla gözlemlemen gerekiyor. "Neler oluyor? Merdivenin en üst basamağına çıksam bile, elime ne geçecek?" Gökyüzünde bir aptal gibi dikili kalırsın. Gidecek bir yerin kalmaz.

Tabii aşağıya inemezsin çünkü insanlar seninle alay etmeye başlar: "Nereye gidiyorsun? Ne oldu? Yenilgiyi kabullendin mi?" Aşağıya inemezsin ve başka bir yere de gidemezsin çünkü yukarı doğru başka bir basamak kalmamıştır. O yüzden gökyüzünde asılı kalır ve hayatın amacına ulaşmış gibi yaparsın. Aslında hiçbir şey bulmadığını bilirsin. Sadece aptallık etmişsindir ve bütün hayatını boşa harcamışsındır. Daha yukarı çıkmanın yolu yoktur ve eğer aşağıya inersen herkes sana gülecektir.

O yüzden bir ülkenin başkanı ya da başbakanı olan bir kişinin tek duası görevdeyken ölmektir. Çünkü daha aşağıya inemezsin, bu aşağılayıcı olur ama daha yukarı çıkma şansın da yoktur. Orada sıkışırsın; seni bu ikilemden ancak ölüm kurtarabilir.

İnsanoğlu sürekli daha yüksek, daha özel ve daha üstün olmak için her yolu dener. Ama bu tamamen politikadır. Ve bana sorarsan, sadece sıradan insanlar bununla ilgilenir. Zeki insanların yapacağı çok daha önemli şeyler vardır. Zeka denen şey üçüncü sınıf, çirkin, kirli politikalarla kendini boşa harcamaz.

Sadece üçüncü sınıf insanlar başkan ya da başbakan olur. Zeki bir insan, hiçbir yere varmayan, bir vahası bile olmayan böyle bir çöle asla sapmayacaktır.

Yani içgüdüsel seviyede politika sadece "güçlü olan haklıdır." Yani orman yasası. Adolf Hitler, Joseph Stalin, Mussolini, Napolyon, Büyük İskender, Timurlenk insandan çok birer kurda benzer. Eğer dünyada gerçek bir insanlık istiyorsan, bu insanların adının üstünü çizmelisin. Bu insanların bir zamanlar varolduğunu tamamen unutmalıyız; birer kabus olarak görmeliyiz. Ama ne gariptir ki, bütün tarih bu gibi insanlarla doludur.

Tarih nedir? Sadece eski zamanlardan kalma gazete haberleridir. Eğer gidip birine yardım edersen, bu hikâyeyi hiçbir gazete basmaz; gidip birini öldürürsen, bütün gazeteler bunu günlerce yazar. Tarihin de sadece bu tip şeyleri yapmış insanlardan, insan bilincinde derin yaralar açmış olanlardan ibaret değil mi? Sen buna tarih mi diyorsun? Kafanda sadece çöp biriktiriyorsun.

Gerçek zeka çiçeklerinden hiç söz edilmemiş olması çok garip. Bu insanları bulmaya çalışmak benim için çok zor oldu. Çok kütüphanede gerçek yaratıcılar olan bu insanlar hakkında bir şeyler öğrenmek için çabalayıp durdum. Temelleri onlar oluşturdu. Ancak biz sadece tek bir dünya biliyoruz. Güçlü olanın haklı olduğu bir dünyayı.

Şimdi, ikinci seviyede ise haklı olan güçlüdür. Zeka, doğruyu bulmaya inanır.

Kılıç ya da bombalarla savaşıp birbirinizi öldürmenin bir gereği yok çünkü güç hiçbir şeyin doğru olduğunu ispat etmez. Muhammet Ali, Guatama Buddha ile boks yapsa ne olur? Tabii ki Ali daha ilk rauntta kazanır. İkinci raunt bile olmaz, ilk yumruk yeter; zavallı Buddha yere serilir. Bu durumu görünce de kendisi saymaya başlar: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Hakemin saymasını bile beklemez ve yerden kalkmak için en ufak bir harekette bulunmaz. Yerde dümdüz yatarken, ona kadar sayar ve sonra "Bitti. Sen kazandın!" der.

Ancak güç, bir şeyin doğru olduğunu ispatlamıyor. Hayvanlar dünyasında ve içgüdü dünyasında öyle olabilir ancak zeka bunu tersine çeviriyor: "Haklı olan güçlüdür." Kimin haklı olduğuna da zekayla, mantıkla, muhakemeyle ve tartışmayla karar verilmesi gerekiyor.

Sokrat'ın mahkemede yaptığı buydu. Jürinin ya da yargıçların soracağı her soruya cevap vermeye hazırdı. "Suçlarım nedir? Bana teker teker söyleyin, ben hepsini yanıtlamaya hazırım." dedi. Bu adamla tartışamayacaklarını biliyorlardı. Ama tanımı belirsiz suçlara belki Sokrat'ın bir cevap veremeyeceğini düşündüler. Verse bile jüriyi ikna edemeyecekti çünkü şartlandıkları düşüncelere aykırı şeyler söyleyecekti. İlk söyledikleri şu oldu: "İşlediğin en büyük suç gençlerin beyinlerini bozman."

Sokrat yanıtladı: "Bu doğru ama bu bir suç değil. Sizin bozmak dediğiniz şeye ben yaratıcılık diyorum. O insanların beyinlerini siz bozdunuz; benim şimdi o bozukluğu gidermem gerekiyor. Eğer siz haklıysanız neden gidip tıpkı benim gibi bir okul, bir akademi açmıyorsunuz? İnsanlar kime hak veriyorsa onun okuluna gider."

Sokrat okulunu açtıktan sonra Atina'daki bütün diğer okullar kapanmıştı. Sonuçta Sokrat gibi bir öğretmenle kim rekabet edebilirdi ki? Hatta diğer okulların öğretmenleri Sokrat'ın öğrencisi olmuştu. O gerçek bir ustaydı. Sokrat şöyle devam etti: "Bana beynini bozduğum tek bir genç gösterin. Hem ayrıca bozmakla neyi kastediyorsunuz?"

"Sen Tanrı ya da tanrılar olmadığını söylüyorsun!" dediler. Sokrat cevap verdi: "Evet çünkü Tanrı yok, tanrılar yok. Ben ne yapabilirim? Bu benim sorumluluğum değil. Eğer Tanrı yoksa siz mi gençlerin beynini bozuyorsunuz, yoksa ben mi? Ben sadece gerçeği söylüyorum. Sizce gerçek, gençlerin beyinlerini bozabilir mi?" Tartışma günlerce devam etti.

Sonunda yargıç karar verdi: "Zeka söz konusu olduğu için, o hepinizin ağzının payını verdi. Tek bir adam Atina'nın bütün sıradan toplumuna direniyor. O yüzden artık tartışmayalım; hemen oylamaya geçelim."

Sokrat hemen karşılık verdi: "Oylama neyin doğru neyin yanlış olduğunu ispat edemez. Hatta insanların yanlışı seçme ihtimali çok daha büyüktür çünkü çoğunluk sıradan insanlardan oluşur."

Sokrat doğru olanın zeka ile belirlenmesi gerektiğini ortaya koymaya

çalışıyordu. Fen bilimlerinin ortaya çıkması da böyle oldu. Sokrat bütün fen bilimlerinin babası olarak görülmelidir Çünkü bilim her zaman, 'sen güçlüsün, öyleyse haklısın' cümlesinin karşısında olmuştur. Bu şekilde herkes haklı olduğunu ortaya koyabilir; ne kadar güçlü olduğun hiç önemli değildir. Soruya mantık ve muhakemeyle cevap verilir. Laboratuvarda, deneyler ve deneyimlerle.

O yüzden ikinci seviye olan bilinçte politika tamamen farklı bir konudur.

Tam 2000 yıldır Hindistan köleliği yaşıyor. Bunun birçok nedeni var ancak bu nedenlerden biri ve en temel olanı Hindistan'ın bütün zeki insanlarının bu aşağılık, üçüncü sınıf ve içgüdüsel politikaya sırtını dönmesidir. Hiçbir zeki insan politika ya da güçle ilgilenmiyor. Bütün ilgileri gerçeğe ve hayatın anlamına yoğunlaştı. "Neden buradayız?" diye sordular.

Guatam Buddha döneminde, belki de tüm dünyada, ikinci bilinç seviyesi zirve noktasına ulaştı. Çin'de Konfüçyus, Lao Tzu, Mencius, Çuang Tzu, Lie Tzu. Bunlar çağdaş insanlardı. Hindistan'da ise Guatam Buddha, Mahavira, Makhali Gosal, Ajit Keşkambal, Sanjay Viletiputta birer devdi. Yunanistan'da Sokrat, Platon (Eflatun), Aristo, Herakles, Pisagor zekanın zirvelerine ulaşmıştı. Birden dünyanın her yerinde, bir zeka dalgası ortaya çıkmıştı. Sadece aptallar direniyordu; bütün zeki insanlar neyin doğru ve neyin yanlış olduğuna karar vermek için derin düşünceler içindeydi.

Hindistan'da her düşünürün ülkeyi dolaşarak başkalarıyla kapışması bir gelenek olmuştu. Bu kapışmanın kötü amaçlı ve şiddet içeren bir kapışma olmadığını anlamalısın. İkinci seviyede, bir düşmanlık yoktur; her iki taraf da arayış içindedir. Bu, dostane bir çarpışmadır, savaş değil. İki taraf da gerçeğin kazanmasını ister. İkisi de diğerini yenmek gibi bir duygu içinde değil; böyle bir şey kesinlikle söz konusu değil.

Şankara, Mandan Mişra ile tartışmasına başladığı zaman onun ayaklarına dokundu ve kendini takdis etmesini, sadece gerçeğin kazanmasını istedi. Düşmanın ayağına dokunmak. Bu neyi gösterir? Burada kişiyi alt etmek gibi bir

duygu yok. Mişra, yaşlı ve ülkenin dört bir yanında saygı duyulan bir kişidir; Şankara sadece genç bir adamdır, 30 yaşlarındadır. Mandra Mişra onun büyük babası yaşındadır. Şankara onun ayaklarına dokunur çünkü bu onu yenme mücadelesi değildir. Kendini takdis etmesini ister, kendisinin kazanması için değil, gerçeğin kazanması için. Ve sonuçta gerçek hiç kimsenin mülkiyetinde değildir.

Ülkenin dört bir yanında olan buydu. O günlerde doğmuş olan entelektüellerin keskin zekası ve kalitesini günümüzde bile bulamıyoruz. Çünkü bütün entelektüeller bilime yönelmiş, felsefe boş bırakılmıştır. O zamanlar bütün bu insanlar felsefe dünyasına aitti.

Ancak bir şeyi unutma, bu bir mücadele olsa da, şahsi bir kavga değil. Birinin üstünlüğünü ispat etme değil, gerçeği bulmak için yapılan bir arayış. Bütün vurgu değişmiş durumdadır: Zafer ancak gerçeğin olacaktır. Hindistan felsefe tarihini tek cümlede özetleyen o ünlü söz, 'satyameva jayate'dir: "Kim kaybederse kaybetsin, kazanan gerçek olsun." Bu bir aşağılık kompleksinden değil, üstün zekaların ortaya çıkmasından kaynaklanıyor.

Bu gelenek Çin'e ve Japonya'ya da geçti, diğer alanlara da yayıldı. O yüzden iki Japon boksör, aikido, jujitsu ya da judo dövüşçüsünü gördüğün zaman şaşırırsın. Önce büyük bir saygıyla birbirlerini selamlarlar çünkü ortada bir düşmanlık yoktur. Judonun ve bütün dövüş sanatlarının öğretilerinden biri budur. Biriyle dövüştüğün zaman bu bir şahsi düşmanlık sorunu değildir. Eğer şahsi bir olaysa zaten kaybetmeye mahkumsun çünkü o zaman egona dayanıyor olursun. En alt seviyeye düşmüş olursun.

Judo sanatında ise her kim judoda daha üstün olduğunu gösterirse o kazanır. Kazanan, kişi değil sanattır. Tıpkı felsefede gerçeğin kazandığı gibi, burada da sanat kazanır. Tek bir anda bile kendini ve zaferini düşünmemelisin; çünkü o an, senin yenilgi anın olur.

Bu birçok kere yaşanmıştır. Bunu, Doğu geleneğini tamamıyla kavramış olanlar dışında kimse anlayamaz. Bazen iki eşit seviyedeki, egosuz dövüşçü çarpışır

ve kimse kazanamaz, dövüş günlerce sürer. Bitiş sürekli ertelenir ama kimse kazanamaz. Her gün karşı karşıya gelip, birbirleri önünde büyük bir zevk ve saygıyla eğilirler. Aslında birbirleri ile karşılaşmaktan onur duyarlar çünkü rakipleri sıradan biri değildir. Onunla dövüşmek bile yeterince bir onurdur ve dövüş devam eder. Sonunda hakemler, "kimse kazanamıyor, çünkü ikisi de eşit seviyede egosuz. Kimse diğerini alt etmenin yolunu bulamıyor" der.

Ego bir deliktir. Ego, düştüğün anda yenileceğin bir tür uykudur. Bir an için aklına bir düşünce geldiği zaman işin bitmiştir. Judo, jujitsu, aikido sanatları birbirine benzer. Sadece küçük inceliklerde farklılaşırlar. Ancak temeli aynıdır. O temel ise, "dövüştüğün anda sen orada bulunmamalısın. O zaman hiçbir kılıç seni kesemez."

Eğer iki kılıçlı adamın kapışmasını izlersen çok şaşırırsın. Bir zamanlar Çançal Singh adında bir arkadaşım vardı ve Japonya'da dövüş sanatı eğitimi görmüştü. Bir dövüş sanatları okulu açmıştı ve arada sırada eğlence olsun diye bize küçük numaralar gösterirdi. Bu arkadaşım "Japonya'da belirli bir ses eğitimi vardır. Eğer biri sana kılıçla saldırırsa ve senin silahın yoksa, sadece belirli bir ses çıkartıyorsun ve karşındakinin kılıcı elinden düşüyor" diyordu.

"Çok ilginç bir şey olmalı." dedim ve "bir güreşçi arkadaşım var. Kılıçtan anlamaz ama bir sopayla kafanı çok rahat yarar!" diye ekledim. Bu güreşçiyi buldum ve diğer arkadaşımın sözlerini aktardım. Güreşçi, "hiç sorun değil, tek bir darbeyle onun kafasını ikiye ayırırım!" dedi.

Güreşçi güçlüydü. Çançal'a vurmak için hamle yapıp, sopayı kaldırdığı an Çançal bağırdı ve güreşçinin elindeki sopa sanki adamın kalbi durmuş gibi yere düştü. Her ne olduysa, sadece bir ses yüzünden eli bütün gücünü kaybetmişti. "O sesi nasıl çıkartıyorsun?" diye sordum. Çançal Singh şöyle dedi: "Sesi öğrenmek kolaydır. Ancak işin püf noktası, sen orada olmamalısın. Bu, en zor olan şey. Bunca yıl Japonya'da kaldım. Her şey aslında basit ama tek bir sorun var. O da hiçbir zaman orada bulunmamalısın. Biri senin kafanı ikiye ayırmak için saldırırken, orada bulunmaya mecburken bile, böyle bir

zamanda bile, orada olmamalısın. Sadece ses, arkasında ego olmayan bir ses. Birden saldıran ne yaptığını unutur, tamamen kaybolur. Bir an için hafızası bile durur. Neler olduğunu, ne yaptığını ya da ne yapmaya çalıştığının farkında değildir. Kendine gelmesi biraz zaman alır. Tek gereken egonun yokluğu. Bu yokluk insanın zihninde belirli bir değişiklik yaratıyor. Bir çeşit kesinti, ani bir sıçrama."

Ama eğer iki insan da egosuzsa, o zaman bu zordur. O zaman garip bir şey yaşanır. Bu, Japonya'da sıradan bir olaydır. Sen kılıcını kaldırıp diğer adama daha vurmadan, diğer adamın kılıcı savunma için hazır durumdadır. Kılıcını senin hamlenden sonra değil, sen daha hamleni düşünmeden önce savunma pozisyonuna getirmiştir.

Sanki hamleyi düşündüğün o an içinde, elin daha harekete geçmeden, düşünce adama ulaşmıştır ve o savunmaya hazırdır.

Bu da ancak sen orada yoksan olabilir. O zaman kılıç senden ayrı değildir. Sen hiçbir şey yapmıyorsun, sadece oradasın. Yokluğunda olayların yaşanmasına izin veriyorsun. Ama eğer ikisi de egosuz ise, o zaman mücadele günlerce sürer. Kimse diğerine darbe vuramaz, hatta bir çizik bile oluşturamaz.

Bu, sıradan, içgüdüsel seviye değildir. Daha yüksek bir seviyeye geçmişsindir. İkinciden bile yüksek bir seviyeye. Üçüncü seviyeye, yani sezgiye geçmişsindir. Bu, kılıçlarla, boksta ya da dövüş sanatlarında olduğu gibi, üçüncü seviyeye çıkmış zeka ile de olabilir.

Öğrenimim boyunca sadece iki profesörü çok sevdim. Birçoğuna sıkıntı verdim ve bu ikisini hiç yalnız bırakmasam bile onları çok sevdim. Bunlardan biri Profesör S. S. Roy. Şankara ve Bradley doktora tezini yazmıştı, ikisini karşılaştırıyordu. İlk kopyasını bana verdi. "Bu pek iyi görünmez. Ben sizin öğrencinizim ve siz tezinizin ilk kopyasını baskıdan çıkar çıkmaz bana veriyorsunuz." dedim.

"Benim fikrime göre, bunu hak ediyorsun." dedi. Hemen yanıtladım. "Ama benim fikrime göre sizin teziniz tamamen yanlış. Hatta ismi bile yanlış. Çünkü

iki farklı seviyede bulunan iki insanı kıyaslıyorsunuz."
Bradley, bir entelektüeldi. Büyük bir entelektüel. Yirminci yüzyılın başlarında bütün felsefe dünyasına hükmediyordu. O, bir numaralı entelektüeldi. Şankara, bir entelektüel değildi.
Profesör Roy'a, "Evet, tabii, benzer sonuçlara ulaştılar. Zaten o yüzden onları kıyasladınız. Vardıkları sonuçların benzer olduklarını gördünüz. Ancak bu sonuçlara ulaşırken farklı yollardan geldiklerini görmüyorsunuz. Benim itirazım da bu noktada. Çünkü Bradley bu sonuçlara mantıkla ulaşırken, Şankara sonuçlarına deneyimle ulaşıyor."dedim.
"Şankara, bu savları bir filozof olarak ortaya koymuyor. Onun felsefi bir tartışma içinde olması ikincil konumda. O bir gerçeği yaşadı. O, bu gerçeği ifade etmek için mantığını, muhakemesini, aklını kullanıyor. Bradley'in bir deneyimi yok, olmadığını da kabul etti. Ancak entelektüel olarak varılmış olan bu sonuçları, en geçerli sonuçlar olarak görüyor. Eğer bana sorarsanız, kıyaslanmaları mümkün olmayan iki insanı kıyaslamaya çalışmışsınız" diye yanıtladım.
Başka noktalar da vardı. Ancak sürekli gündeme gelen temel anlaşmazlık konumuz buydu. Mantık yürüterek bir sonuca ulaşmak mümkündür. Bu sonuç doğru olabilir de, olmayabilir de. Doğruluğu konusunda emin olamazsın. Ancak Şankara için burada doğruluk ya da yanlışlık söz konusu değil. Sen mantıksal olarak onun hatalı olduğunu ispat etsen bile, o kendi görüşünü değiştirmeyecektir. Ancak eğer Bradley'e hatalı olduğunu ispat edebilirsen, o değiştirir.
"Şankara ve Bradley'in ikisi de Tanrı'nın, Brahma'nın, gerçeğin ya da sen nasıl niteliyorsan onun, mutlak olduğunu söylüyor. Ancak Bradley, mantıklı bir tartışmada onun argümanındaki çelişkileri ortaya koyduğun zaman görüşünü değiştirecektir. Şankara ise gülecek ve 'Haklısın, ifade etme şeklim yanlıştı ve gerçeği bilen birinin ifademdeki yanlışlığı bulacağını biliyordum. Çok haklısın. İfade etme şeklim yanlıştı' diyecektir. Ancak yanıldığını asla kabul

etmez çünkü o yaşadığını aktarıyor. Bu sezgisel bir şey."
Sezgisel seviyede hiçbir görüş farklılığı bulunmaz. İçgüdüsel seviyedeki politikacı yabani hayvan gibidir. Zafer kazanmak dışında hiçbir şeye inanmaz. Zafer kazanmak için ne gerekiyorsa kullanır. Amaca ulaşmak, araç ne kadar çirkin olursa olsun her şeyden önemlidir. Adolf Hitler otobiyografisinde şöyle yazıyor: "Nasıl yaptığın önemli değildir. Önemli olan, sonuçtur. Eğer başarılı olursan, yaptığın her şey haklıdır. Başaramazsan, yaptığın her şey yanlıştır. Yalan söylersin; ancak eğer başarılı olursan, o yalan gerçek olur. Her şeyi yap. Yalnız, sonunda başarının şart olduğunu unutma. O zaman başarı, o yoldaki bütün araçları haklı kılar. Ve yenilgi... Her şeyi doğru yapıyor olabilirsin, ancak yenilgi bütün yaptıklarının yanlışlığını ortaya koyar."
İkinci seviyede ise bir mücadele vardır. Ancak buradaki mücadele insanidir, akıl mücadelesidir.
Evet, senin gerçeği söylediğini ispat etmek için belirli bir mücadele vermen gerekiyor. Ancak gerçek, senden daha önemlidir. Eğer gerçek ortaya çıkarken sen yenilirsen, mutsuz değil, mutlu olursun. Şankara, Mandan Mişra'yı yendiği zaman, Mandan Mişra hemen ayağa kalktı. Şankara'nın ayaklarına dokundu ve onun müridi olmak istediğini söyledi. Burada bir kavga yoktu. Sadece insani, daha üstün olan zeka dünyası vardı.
Ancak yine de gerçek adına sahne arkasında biraz politika yapılır. Aksi halde onunla karşılaşma ihtiyacına ne gerek vardır ki? Eğer gerçeği biliyorsan, keyfini çıkar. Ülkeyi dolaşıp, diğer insanları yenmenin anlamı ne? Eğer gerçeği biliyorsan, insanlar sana gelir. Burada ince bir politika bulunmaktadır. Buna, felsefi politika, dini politika, ne dersen de ama sonuçta yine de politika; rafine olmuş olsa bile.
Sadece üçüncü seviyede, sezgi işlemeye başladığı zaman, bir mücadele yaşanmaz. Buddha kimseyi yenmek için dolaşmadı. Mahavira kimseyi yenmek için dolaşmadı. Lao Tzu kimseyi yenmek için dolaşmadı. İnsanlar geldi, gerçeğe susamış olan insanlar. Onlar, kimlerin entelektüel bir tartışma için

geldiği ile ilgilenmiyordu.
Birçok kişi Buddha'ya geldi. Sariputta geldi, Moggalayam geldi, Mahakaşyap geldi. Bunların hepsi binlerce müridi olan büyük düşünürlerdi ve onlar Buddha'ya meydan okumak için geldi. Buddha'nın ise hayatı boyunca sergilediği tavır aynıydı. "Eğer biliyorsan, mutluyum. Kendini zafer kazanmış olarak görebilirsin. Ama biliyor musun? Ben biliyorum ve kimseye meydan okumak zorunda olduğumu düşünmüyorum. Çünkü sadece iki tür insan vardır. Bilenler ve bilmeyenler. Bilmeyen zavallı insanlara nasıl meydan okuyabilirim? Bu söz konusu olamaz. Peki bilen o yüce insanlara nasıl meydan okurum? Bu da söz konusu olamaz."
Buddha, Sariputta'ya sordu: "Eğer biliyorsan, ben mutlu olurum. Ama biliyor musun? Ben sana meydan okumuyorum, sadece soruyorum. Sen kimsin? Eğer bilmiyorsan, bana meydan okuma fikrinden vazgeç. Sadece benimle birlikte burada ol. Bir gün, doğru bir anda, bilebilirsin. Meydan okumayla değil, tartışmayla değil, ifadelerle bile değil."
Ve insanlar gerçekten dürüsttü. Sariputta saygıyla eğildi ve "Size meydan okuduğum için lütfen beni affedin. Bilmiyorum. Ben yetenekli bir tartışmacıyım ve birçok düşünürü yendim. Ancak sizin bir düşünür olmadığınızı görüyorum. Şimdi benim teslim olup, bu yeni açıdan görmeye başlama vaktim geldi. Ne yapmam gerekiyor?" dedi.
Buddha yanıtladı: "İki yıl boyunca sessiz kalmalısın." Her meydan okuyan için aynı şey geçerliydi ve çok kişi geldi. "İki yıl tamamen sessiz kaldıktan sonra, istediğin her soruyu sorabilirsin." Ve iki yıl sessizlik yeterli, hatta fazla bile. İki yıldan sonra kendi isimlerini bile unutuyorlar. Meydan okumayı unutuyorlar. Zafer fikrini unutuyorlar. İnsanlığın tadını almışlardır, doğrunun tadını almışlardır.
Yani, sezgisel seviyede hiçbir politika söz konusu değildir.
Daha iyi bir dünyada, sezgi insanları, onları en azından zeka seviyesinde anlayabilen insanlar için bir rehber olacaktır. Ve entelektüel politikacılar,

siyaset profesörleri, entelektüeller, teorisyenler, içgüdüsel siyasetçilere rehberlik yapacaktır. Ancak bu şekilde dünya rahatlar ve huzur içinde yaşar.
Işık en üst seviyeden gelmeli. Bu ışık ikinci kategoriden geçmek zorundadır çünkü ancak o zaman üçüncü kategori ondan bir şeyler kapabilir, ikinci kategori köprü görevini görür. Antik Hindistan'da böyleydi.
Bir kere oldu.
Gerçek sezgi insanları, ormanlarda ya da dağlarda yaşıyordu. Entelektüeller, profesörler, doktorlar, akademisyenler, başbakanlar sorunlarını anlatmak için onlara gelirlerdi. "Biz körüz; sizin gözleriniz var!" derlerdi. Bu, Buddha'nın başına geldi. Bir nehrin kıyısında kamp kurmuştu ve nehrin iki yakasında da ordular bulunuyordu. İki krallık vardı ve nehir sınırı oluşturuyordu. Nesillerdir bu nehrin hangi krallığa ait olduğu üzerinde savaşıyorlardı çünkü su çok değerliydi. Bir türlü sonuca ulaşamamışlardı. Birçok kere nehir kanla kırmızıya boyanmış ve savaşlar devam etmişti.
Buddha orada kamp yapmıştı. Her iki ordunun komutanı ona geldi. Tesadüf eseri ikisi de kampa aynı anda geldi ve birbirini gördü. Bu garip tesadüf ikisini de şaşırtmıştı ancak artık geri dönüş yoktu. Buddha şöyle dedi: "Endişe etmeyin, birlikte gelmeniz iyi oldu. İkiniz de körsünüz. Atalarınız da körmüş. Nehir akmaya devam ediyor ve siz insan öldürmeye devam ediyorsunuz. Basit bir gerçeği göremiyor musunuz? İkinizin de suya ihtiyacı var ve nehir yeterince büyük."
Nehre sahip olmaya hiç gerek yok. Hem zaten nasıl sahip olabilirsiniz? Bütün su okyanusa akıyor. Neden ikiniz de kullanmayasınız? Bir yakası bir krallığa ait, öbür yakası diğer krallığa. Ortada bir sorun yok. Nehrin ortasına çizgi çekmeye bile gerek yok çünkü su üstüne çizgi çizilmez. Savaşmak yerine suyu kullanın."
Çok basitti. Tarlalarındaki ürünlerin, onlara bakacak kimse olmadığı için kuruduğunu anladılar. Savaş önce geliyordu. Nehre kim sahip olacaktı? Önce suya sahip olunması gerekiyordu. Ancak ondan sonra tarlalar sulanabilirdi.

Sadece aptal bir zihin sahiplik seviyesinde düşünür. Derin kavrayışa sahip bir insan, kullanışı düşünür.
Buddha, sadece şunu dedi: "Suyu kullanın. Bütün su bittiği zaman tekrar bana gelirsiniz. O zaman bir sorun olacak ve çözümüne o zaman bakacağız. Ancak bana bir daha sadece bütün suyu kullandığınız zaman gelin."
2500 yıl sonra su hâlâ akıyor. Bütün suyu nasıl kullanabilirsin? O, binlerce kilometrelik büyük bir nehir. Himalayalar'ın sonsuz karından oluşan suyu alıyor ve onu Bengal Körfezine taşıyor. Nasıl tüketebilirsin? Ve o krallıklar, küçük krallıklardı. Tüketmek isteseler bile bunu başaramazlardı.
Kavrayış, sezgi insanından gelmelidir. Ancak bu kavrayış sadece zekiler tarafından anlaşılır. Ve zekiler de, tek arzuları güç olan içgüdü politikacılarının anlamasına yardımcı olur.
Ben buna, bilge-krasi diyorum. Çünkü bilgelik hükmediyor ve daha alt basamakları etkileyerek onların, seviyelerinin daha üstüne çıkmalarına yardımcı oluyor. Hiçbir çıkarı yok. Bir çıkarı olmadığı için de özgür ve kavrayışı net. Sezgi insanının içgüdüsel bir insana bir şey açıklaması zor olur. Çünkü aralarında çok büyük bir mesafe var. Aralarında köprü oluşmamış iki farklı boyut var. Ortada köprü olacak zeka, çok büyük bir yardım sağlar.
Üniversiteler, kolejler, okullar, sadece siyasi bilimler okutmamalı. Siyasi bilim öğretmek çok aptalca bir fikir. Siyasi bilim öğret, ama aynı zamanda siyasi sanat da öğret. Çünkü bilimin bir yararı yok. Senin pratik siyaset öğretmen gerekiyor. Ve üniversite profesörleri politikacılara belirli nitelikler vererek, onları hazırlamalıdır. İşte o zaman şu anda yönetimde olan bütün insanlar ortadan kaybolur. Ancak o zaman iyi eğitimli, kültürlü, siyasetin sanatını ve bilimini bilen yöneticilerimiz olur. Bu insanlar her zaman profesörlere ve akademisyenlere danışmaya hazır olur. Ve zamanla, bilge-krasinin en üst mertebesi olan, sezgi insanlarına ulaşmayı başarabilirler.
Eğer bu mümkün olursa, o zaman ilk kez olarak gerçekten insani bir şeye sahip oluruz. İnsanlık şerefi oluşur ve bireyler bütünleşir.

İlk kez olarak, dünyaya gerçek demokrasi egemen olur. Şu anda demokrasi dediğimiz şey, demokrasi değil. Sadece çetekrasi.

STRATEJiLER

Düzyazı şeklinde düşünen zihni bırak.
Şiirle düşünen bir başka zihin türünü uyandır.
Hece uzmanlığını bir kenara koy.
Yaşam tarzın şarkılar olsun.
Zihinden sezgiye geç.
Kafadan, kalbe.
Çünkü kalp, gizemlere daha yakındır.

SOĞANI SOY

İnsanın varlığı basittir. Ancak kişiliği değildir, kişilik karmaşıktır. Kişilik, bir soğan gibidir. Birçok şartlandırma ve bozulma tabakası altında, insanın basit varlığı gizli kalmıştır. O kadar çok filtrenin altındadır ki onu göremezsin. O kadar çok filtrenin arkasında gizli kalmıştır ki, dünyayı da göremezsin Çünkü sana ulaşan her neyse, o filtrelerden geçerken bozularak gelir.

Hiçbir şey sana olduğu gibi ulaşmaz. Sen de onu kaçırırsın. Arada birçok çevirmen vardır. Bir şey görürsün, önce gözlerin sonra duyuların onu yalanlar. Sonra ideolojin, dinin, toplumun, kilisen yalanlar. Ondan sonra duyguların yalanlar. Bu böyle devam eder. Sana ulaştığı zaman, neredeyse aslından hiçbir şey kalmamıştır. Aslı o kadar azalmıştır ki, hiçbir fark yaratmaz. Sen sadece filtrelerinin izin verdiği şeyleri görürsün ve o filtreler çok fazla şeyin geçmesine izin vermez.

Bilim adamları buna katılıyor. Bizim gerçeğin sadece yüzde ikisini gördüğümüzü söylüyorlar. Sadece yüzde iki! Yüzde doksan sekizi kaçırılıyor. Beni dinlerken, sadece söylenenin yüzde ikisini duyacaksın. Yüzde doksan sekizi kaybolacak. Yüzde doksan sekizi kaybolunca da, o yüzde iki hiçbir şey ifade etmeyecek. Sanki bir romanın rasgele iki sayfasını almış gibi. Bir buradan, bir oradan. Sonra bütün romanı bu iki sayfadan yola çıkarak tekrar oluşturmaya çalışacaksın. Doksan sekiz sayfası eksiktir. Ne olduklarına dair en ufak bir fikrin yok. Varolduklarını bile bilmiyorsun. Elinde sadece iki sayfa var ve bütün romanı onlardan yola çıkarak tekrar oluşturuyorsun. Bu oluşturulan şey senin icadındır. Gerçeğin keşfi değil, senin hayal gücündür.

Ayrıca içinde, boşlukları doldurma ihtiyacı vardır. Birbiriyle ilgisiz iki şey gördüğün zaman, zihin onlar arasında bir bağ kurmaya çalışır. Aksi halde huzursuz olur. Bu yüzden bir bağ icat edersin. Bağlantısız şeyler arasında bir köprü kurarak, aslında orada olmayan bir dünya yaratırsın.

George Gurdjieff bu filtrelere, tampon derdi. Onlar seni gerçeğe karşı koruyor.

Yalanlarını, hayallerini ve gelecek düşüncelerini koruyor. Senin gerçekle temas etmene izin vermiyor. Çünkü o temas seni paramparça edecektir. İnsan yalanla yaşar.
Friedrich Nietzsche'nin şöyle dediği söylenir: "Lütfen insanoğlundan yalanı almayın. Aksi halde insan yaşayamaz. İnsan yalanla yaşar. Hayalleri almayın. Efsaneleri yok etmeyin. Gerçeği söylemeyin. Çünkü insan gerçeklerle yaşayamaz." Yüzde doksan dokuz nokta dokuz söz konusu olduğunda haklı. Ancak yalanlarla nasıl bir hayat olabilir? Hayatın kendisi büyük bir yalan olur. Yalanlarla ne tür bir mutluluk mümkün olur? Bu mümkün değildir. O yüzden insanoğlu mutsuzdur. Gerçek örtülünce, yalanlarla sadece mutsuzluk olur. Ancak biz o yalanları korumaya devam ederiz.
O yalanlar, sana rahatlık verir. Seni doğrulardan, gerçekten ve varoluştan korur.
İnsan tıpkı bir soğan gibidir. Önemli olan, bu soğanı nasıl soyup, içindeki öze nasıl ulaşacağındır.
1. FİZİKSEL DUYULAR: İlk tabaka, bozuk fiziksel duyulardan oluşur. Bir an için bile fiziksel duyularının olmaları gerektiği gibi olduğunu düşünme çünkü değiller. Onlar eğitilmiştir. Bir şeyi, eğer toplumun izin veriyorsa görürsün. Toplumun izin veriyorsa duyarsın. Toplumun izin veriyorsa dokunursun.
İnsan birçok duyusunu kaybetmiştir. Örneğin, koku alma duyusu. İnsan neredeyse koku alma duyusunun tamamını kaybetmiştir. Bir köpeğe ve koku alma kapasitesine bak. Burnu ne kadar da hassas. İnsan bu konuda çok fakir. İnsanın burnuna ne oldu? Neden bir köpek ya da at kadar derinden koku alamıyor? Atlar kilometrelerce öteden koku alabilir. Köpeğin inanılmaz bir koku hafızası vardır. İnsanın böyle bir hafızası yoktur. Bir şey burnu bloke ediyor.
Bu tabakaları derinden inceleyenler, koku duyusunun kaybolmasını seksin bastırılmasına bağlıyor. Fiziksel olarak, insan her hayvan kadar duyarlıdır. Ancak psikolojik olarak burnu bozulmuştur. Koku, bedenine açılan cinsel

kapılardan biridir. Hayvanlar koku aracılığıyla bir erkeğin, bir dişiyle uyumlu olup olmadığını hisseder. Koku, ince bir işarettir. Dişi ilişkiye hazır olduğu zaman belirli bir koku salgılar. Sadece koku sayesinde, erkek kabul edildiğini anlar. Eğer koku salgılanmazsa, erkek ayrılır. Kabul edilmediğini bilir.

İnsan koku duyusunu yok etmiştir. Çünkü eğer koku duyun doğal olarak kalırsa, kültürlü denen toplumu yaratmak çok zor olur. Sen sokakta yürüyorsun ve bir kadın, koku salgılayarak sana ilişkiye hazır olduğu sinyalini veriyor. O bir başkasının eşi, kocası yanında. Sinyal seni kabul etmeye hazır olduğunu söylüyor. Ne yapacaksın? Çok zor olur. Çok utanç verici olur. Sen eşinle yolda yürüyorsun ve ondan koku gelmiyor. Birden bir adam geçince, o koku salgılanıyor. Bunlar bilinçsiz sinyallerdir. Onları bir anda kontrol edemezsin. O zaman sen, eşinin diğer adama ilgi duyduğunu anlarsın. Diğer adama çağrıda bulunuyor. Bu sorun yaratır. O yüzden insanoğlu yüzyıllar içinde koku duyusunu tamamen yok etmiştir.

Kültürlü ülkelerde beden kokularının yok edilmesi için bu kadar çok vakit harcanması bir tesadüf değildir. Vücut kokusu deodorantlar ve parfümlü sabunlarla tamamen yok edilmelidir. Parfüm tabakalarıyla, güçlü kokularla örtülmesi gerekir. Bunların hepsi bir gizleme arzusudur. Hâlâ ortada olan bir gerçekliğin üstünü kapatma yoludur. Koku cinsel bir olaydır. O yüzden burnu yok etmişizdir. Burnu tamamen yok etmişizdir.

Bu farkı her dilde görebilirsin. Görmek demek, bir şeydir. Duymak demek, bir şey. Ama kokmak, tam tersini ifade eder. Görmek, görme yeteneği demektir. Ancak kokmak, koku alma yeteneği demek değildir. Senin koktuğun anlamına gelir. O baskı, dilin içine bile nüfuz etmiştir.

Aynı şey diğer duyularının başına da gelmiştir. İnsanlarla göz göze gelmiyorsun. Ya da eğer gelsen bile bu, sadece birkaç saniye sürüyor. Sen aslında insanlara bakmıyorsun. Bakmaktan kaçınıyorsun. Eğer bakarsan, bu kabalık olarak görülüyor. Bunu bir düşün. İnsanlara gerçekten bakıyor musun, yoksa gözlerine bakmaktan kaçınıyor musun? Çünkü eğer kaçınmazsan, o

zaman o kişinin göstermeyi arzu etmediği bazı şeyler görebilirsin. Onun göstermek istemediği bir şeyi görmek, görgü kurallarına aykırıdır. O yüzden kaçınmak gerekir.

Kelimeleri dinliyor, ama yüzü görmüyorsun. Çünkü çoğu zaman sözcükler ve yüz birbirini yalanlar. Bir insan bir şeyi söylerken, başka bir şeyi gösterir. Zamanla yüzü, gözleri ve mimikleri görme yeteneğimizi tamamen kaybetmişizdir. Biz sadece kelimeleri dinliyoruz. Sadece izle. İnsanların nasıl bir şey söylerken, başka bir şey gösterdiğini görüp şaşıracaksın. Kimse bunu algılamıyor çünkü doğrudan yüze bakmamak üzere eğitilmişsindir. Ya da baksan bile o duyarlılıkla, o ilgiyle bakmazsın. Boştur. Sanki bakmıyor gibisindir.

Biz sesleri kendi seçimimiz üzerine duyarız. Bütün sesleri duymayız. Biz seçeriz. İşimize yarayan sesleri duyarız. Ve farklı toplumlarda, farklı ülkelerde, farklı şeyler değerlidir. İlkel bir dünyada, örneğin bir ormanda yaşayan insanın ses algısı farklıdır. Vahşi hayvanlar için sürekli uyanık olmak gerekir çünkü hayatın söz konusudur. Eğer vahşi hayvanların bulunmadığı, kültürlü bir dünyada yaşıyorsan, tetikte olmana gerek yoktur. Böyle bir tehdit olmadığı için de, hayatta kalma endişen yoktur. Bir ihtiyaç duymadığın için kulakların o kadar iyi işlemez.

Hiç tavşan ya da geyik gördün mü? Onlar ne kadar da dikkatlidir. Ne kadar duyarlıdır? Çok küçük bir ses bile, rüzgarda hareket eden bir yaprak bile geyiğin dikkatini çeker. Sen onu algılamazsın bile. Hayatın çevresinde bir müzik vardır. Hayatı ince bir müzik kuşatır. Ancak biz bunun farkında değiliz. Muhteşem bir ritim vardır. Ancak onu hissetmek için daha hassas kulaklara, gözlere ve temasa ihtiyacın vardır.

Yani ilk tabaka, bozulmuş fiziksel duyulardır. Bizler sadece görmek istediklerimizi görürüz. Bütün beden mekanizmamız zehirlenmiştir. Bedenimiz kasılmıştır. Bir çeşit donuk hayat yaşarız. Soğuk, kapalı ve dışlanmış. Hayattan o kadar korkuyoruz ki, hayatın bizimle temas kurabileceği her türlü ihtimali

öldürüyoruz.
İnsanlar birbirine dokunmuyor. El ele tutuşmuyor. Birbirine sarılmıyor. Birinin elini tuttuğun zaman utanıyorsun. O da utanıyor. Eğer birine sarılırsan, sanki yanlış bir şey yapıyor hissine kapılır ve ondan uzaklaşmak için acele edersin. Çünkü diğer beden seni açabilir. Diğer bedenin sıcaklığı seni açabilir. Çocuklar bile anne ve babalarına sarılamaz. Ortada büyük bir korku var ve bütün korku, temelde seks korkusuna dayanmaktadır. Sekse karşı bir tabu vardır. Bir anne oğluna sarılamaz. Çünkü oğlu, cinsel heyecan duyabilir. Bu bir korkudur. Bir baba kızma sarılamaz. Cinsel heyecan duyabileceğinden korkar. Sıcaklığın kendine özgü bir işleyişi vardır. Fiziksel ya da cinsel olarak heyecanlanmanın hiçbir yanlış yönü yoktur. O sadece birinin canlı olduğunun işaretidir. O kişi yaşıyordur. Ancak korku ya da seks tabusu sana uzak dur, mesafe koy der.

Bütün duyuların bozulmuştur. Doğal olmana izin verilmemiştir. O yüzden insan, gururunu, masumiyetini, zarafetini ve nezihliğini kaybetmiştir. İlk tabaka budur.
Bütün bu baskılar yüzünden beden orgazm dışı kalmıştır. Hiçbir keyif yoktur. Bu, hem erkeğe, hem de kadına neredeyse aynı şekilde olmuştur. Ama erkek, kadından daha fazla bozulmuştur. Çünkü erkek mükemmeliyetçidir. Nörolojik olarak mükemmeliyetçidir. Aklına bir fikir geldiği zaman, onu en uç noktaya kadar götürmeye çalışır. Kadınlar daha pratiktir. Daha az mükemmeliyetçidir. Kadınlar daha az nevrotik, daha çok dünyevi, daha dengeli, daha az entelektüel ve daha sezgiseldir. Onlar sonuna kadar gitmemiştir. Kadınların erkekler kadar nevrotik olmaması çok iyidir. O yüzden onlarda hâlâ biraz gurur, biraz zarafet, biraz varlık kıvrımı, biraz şiir kalmış durumdadır. İkisi de toplum tarafından bozulmuş ve sertleşmiştir. Erkek, kadından biraz daha fazla bozulmuştur. Ancak aradaki fark, sadece birkaç derecedir.
Bu tabaka yüzünden sana ulaşan her şeyin öncelikle bu filtreden geçmesi

gerekiyor. Ve bu filtre, yok eder, çarpıtır, maniple eder, yeni renkler uyarlar, icat eder ve gerçeklik iyice çarpılır. Bu tabaka yok olduğu zaman... Yoganın bütün amacı budur. Bedenini canlı, duyarlı ve tekrar genç yapmaktır. Duyularına en üst düzey işlevsellik kazandırmaktır. O zaman bir insan hiçbir tabu olmadan yaşayabilir. Yumuşaklık, zarafet ve güzellik akmaya başlar. İçinde bir sıcaklık ve şeffaflık yükselir ve bu giderek gelişir. İnsan sürekli yeni ve genç olur, sürekli bir macera yaşar. Beden orgazmik olur. Keyif seni kuşatır. Keyif sayesinde önce bozukluklar yok olur. O yüzden keyifli olmanda ısrar ediyorum. Her zaman kutla ve hayatın keyfini çıkar. Bedenini kabullen; sadece kabullenmekle kalma, varoluş sana bu kadar güzel bir beden verdiği için minnet duy. Çok ayarlı bir bedenin var. Gerçeğe açılan birçok katın var.

Gözlerin, kulakların, burnun ve dokunuşun. Bütün bu pencereleri aç ve bırak hayatın meltemi içeri essin. Hayatın güneşi içini doldursun. Daha duyarlı olmayı öğren. Duyarlı olmak için her fırsatı kullan. Böylece ilk filtre aradan kalksın.

Eğer çimenler üzerinde oturuyorsan, o çimleri sürekli kopartıp yok etme. Bahçede oturmayı bırakmak zorunda kaldım. Eskiden insanlarla bahçede buluşurdum. Ama insanlar sürekli çimleri yok ediyordu; sürekli onları kopartıyordu, o yüzden bıraktım. İnsanlar çok vahşi; bilinçsiz olarak vahşi. Ne yaptıklarının farkında değiller. Onları tekrar tekrar uyarmama rağmen, birkaç dakika içinde yine unutuyorlardı. O kadar huzursuzdular ki, ne yaptıklarını bile bilmiyorlardı. Bu huzursuzlukları içinde önlerinde çimen olunca, onları kopartıp yok etmeye başlıyorlardı.

Çimler üzerinde oturduğun zaman gözlerini kapat. Çimen ol. Çimen gibi hisset. Çimen olduğunu hisset. Çimlerin yeşilliğini hisset. Çimenlerin ıslaklığını hisset. Çimenlerin yaydığı o güzel kokuyu hisset. Çimler üzerindeki çiğ damlalarını hisset. Onların senin üzerinde olduğunu hisset. Güneş ışınlarının çimenlerin üzerinde nasıl oynadığı hisset. Bir an için bu duygular içinde kaybolacak ve bedenine farklı bir duyguyla bakacaksın. Bunu her türlü

durumda yap. Bir nehirde, yüzme havuzunda, kumsalda uzanırken, geceleyin mehtaba bakarken; kumların üzerinde gözlerin kapalı uzanmış, kum tanelerini hissederken. Vücudunu tekrar canlı kılmak için karşında milyonlarca fırsat var. Bunu ancak sen yapabilirsin. Toplum, bozmak için elinden geleni yapmıştır. Senin bunu tersine çevirmen gerekir.

Duymaya, görmeye, dokunmaya, koklamaya başladığın zaman, o zaman gerçeğin kokusunu alabilirsin.

2. ŞARTLANDIRMA: İkinci tabaka ise şartlanmadır. Sosyal, politik, dini, ideolojik inanç sistemleri. İnanç sistemleri seni iletişimden alıkoyar. Eğer sen bir Hindu isen ve ben de bir Müslüman isem, anında bir iletişimsizlik oluşur. Eğer sen bir insansan ve ben bir insansam, bir iletişim oluşur. Ama eğer sen bir komünist ve ben de bir faşistsem, iletişim durur. Bütün inanç sistemleri iletişimi yok eder. Ve hayatın kendisi iletişimden başka bir şey değildir. Ağaçlarla iletişim kurmak, nehirlerle iletişim kurmak, güneş ve ay ile iletişim kurmak, insanlar ve hayvanlarla iletişim kurmak. Bu, iletişimdir. Hayat, iletişimdir.

İnanç sistemleri, üzerinde yük olduğu zaman diyalog ortadan kalkar. Nasıl diyaloga girebilirsin? Sen zaten mutlak doğruluğuna inandığın fikirlerle dolusun. Diğerlerini dinlediğin zaman, sadece nezaket gösteriyorsun. Aksi halde dinlemiyorsun. Sen neyin doğru olduğunu biliyorsun ve bu kişinin sözünü bitirmesini bekliyorsun. Sonra üzerine atlıyorsun. Evet, bir tartışma olabilir ama bir diyalog olamaz. İki inanç arasında diyalog olasılığı yoktur. İnançlar dostluğu yok eder, insanlığı yok eder, iletişimi yok eder.

O yüzden eğer görmek, duymak ve dinlemek istiyorsan, o zaman bütün inanç sistemlerini bırakman gerekir. Bir Hindu olamazsın. Bir Müslüman olamazsın. Bir Hıristiyan olamazsın. Bu tip saçmalıklara yönelemezsin. İnançsız olacak kadar aklı başında olmalısın. Kendi inanç sisteminin yarattığı bir kafeste, sen başkalarına ulaşamazsın, başkaları da sana ulaşamaz.

İnsanlar penceresiz evler gibi dolaşıyor. Evet, bazen yakınlaşıyorsunuz. Bazen

birbirinizle çarpışıyorsunuz. Ama asla buluşmuyorsunuz. Evet, bazen dokunuyorsun, ama buluşmuyorsun. Konuşuyor ama iletişim kurmuyorsun. Herkes kendi şartlandırmaları içinde hapis kalmıştır. Herkes kendi hapsini kendi etrafında taşıyor. Bunu bırakmak gerekir.

İnançlar kibirlilik yaratır ve insan korktuğu için arayışa son verir. Belki inancına karşı olan bir şeyle karşılaşırsın. O zaman ne olacak? Bütün sistemini rahatsız edecek. O yüzden araştırmamak en iyisidir. Sıkıcı, ölü ve tanımlı bir dünyada sıkışıp kal. Asla ötesine geçme.

İnanç sana "miş gibi" türünde bilgi sunar. Biliyormuş gibi. Hiçbir şey bilmiyorsun. Tanrı hakkında hiçbir şey bilmiyorsun. Ama o konuda belirli bir inancın var. Gerçek hakkında hiçbir şey bilmiyorsun. Ama gerçek hakkında bir teorin var. Bu, "miş gibi" durumu tehlikelidir. Bu, zihnin bir çeşit hipnotize olmuş halidir.

Erkekler ve kadınlar farklı şekillerde olsa da, şartlandırılmışlardır. Erkekler agresif, rekabetçi, egoist ve maniple edici olmaya şartlandırılıyor. Erkek, farklı bir iş için hazırlanmıştır. Sömüren kişi, baskıcı kişi, hükümdar kişi olmaya. Kadınlara köle olma inanç sistemi verilmiştir. Onlara nasıl boyun eğecekleri öğretilmiştir. Onlara çok çok küçük bir dünya verilmiştir. Evin içi. Bütün hayatları ellerinden alınmıştır.

Ancak inanç sistemi oturduktan sonra, kadınlar kabullenip ona bağlı kalıyor ve erkekler de kendi inanç sistemlerini kabullenip, ona bağlı kalıyor.

Erkeklere ağlamamaları öğretilmiştir. Gözyaşları erkeksi değildir. O yüzden erkekler ağlamaz. Bu ne biçim bir aptallıktır? Ağlamak ve göz yaşı dökmek, bazen çok büyük bir terapidir. Buna ihtiyaç vardır, bir gereksinimdir, insanı hafifletir. Erkek üzerinde bir ağırlıkla yaşar çünkü ağlayamaz. Ağlamak erkeklere göre değildir. Kadınlara ise ağlamak ve göz yaşı dökmek öğretilmiştir. Tamamen kadınsı bir şeydir. O yüzden onlar hiç gerek olmadığı zamanlarda bile ağlar, göz yaşı döker. Bu sadece bir inanç sistemi. Bunu bir manipülasyon stratejisi olarak kullanıyorlar. Kadın, tartışarak kocasından

üstün duruma geçemeyeceğini biliyor, ama ağlayabiliyor. Bu işe yarıyor ve argümanını öyle sunuyor. Erkekler, bir şekilde bozulmuştur ve ağlayamaz. Kadınlar, başka şekilde bozulmuştur ve ağlamayı bir hakim olma stratejisi olarak kullanır. Ağlamak, politize edilmiştir ve gözyaşları politik olduğu zaman bütün güzelliğini kaybeder, çirkinleşir.

İkinci şartlandırma, kurtulması en zor olan şeylerden biridir. Bu da komplekstir. Senin belirli bir siyasi ideolojin, belirli bir dini ideolojin ve binlerce başka şeyin bir araya geldiği bir zihnin var. Onlar senin o kadar yakın bir parçan olmuştur ki, kendini ayrı göremezsin. "Ben Hindu'yum" dediğin zaman, "Hinduizm adında bir inancım var" demiyorsun. Hayır, "ben Hindu'yum" diyorsun. Hinduizm ile özdeşleşmişsin. Eğer Hinduizm tehlikedeyse, kendini tehdit altında görürsün. Eğer biri bir tapınak yakarsa, tehlikede olduğunu düşünürsün. Ya da eğer, sen bir Müslüman isen, biri Kuran'ı yaktığı zaman kendinin tehlikede olduğunu düşünürsün.

Bu inanç sistemlerinin bırakılması gerekir. O zaman anlayış artar, araştırmaya hazır olma ve masumluk artar. O zaman çevrenizde bir gizem, şaşkınlık ve hayret duygusu oluşur. O zaman hayat, bilinen bir şey değil, bir macera olur. O kadar gizemlidir ki, sürekli keşfedebilirsin. Bunun sonu yoktur. Ve hiçbir inanç yaratmazsın. Sadece bilmeme durumunda kalırsın. Bu, bilmeme hali konusunda Sufi'ler ısrarcıdır. Zen ustaları da öyle.

Sürekli bilmeme durumunda kal. Eğer bir şeyi bilirsen, ondan bir inanç çıkarma. Onu bırakıp yoluna devam et. Seni kuşatmasına izin verme. Aksi halde er ya da geç üzerinde sert bir kabuk oluşturacak ve hayata ulaşamayacaksın.

Her zaman çocuksu kal. O zaman iletişim mümkün olur. Diyalog mümkün olur. Bilmeme durumunda olan iki insan konuşursa bir buluşma olur. İletişim kurarlar. Gizleyecek hiçbir şey yoktur. Beni ancak bilmeme durumunda olursan anlayabilirsin. Çünkü ben sürekli bu haldeyim. Benimle iletişim kurmak, ancak inanç sistemlerini bırakırsan mümkün olur. Aksi halde yolunuzda engel

oluştururlar.

3. RASYONELLİK: Üçüncü filtre, üçüncü tabaka ise sahte mantık, rasyonellik, açıklama çabası ve bahane üretmektir. Bunların hepsi ödünçtür. Bir tanesi bile senin özgün deneyimin değildir. Ancak, bir çeşit tatmin verirler. Kendini çok mantıklı bir kişi gibi görürsün.

Ödünç argümanlar ve ispatlar biriktirerek rasyonel olamazsın. Gerçek mantık, sadece sen zekiyken ortaya çıkar. Ve unutma, bir entelektüel ile benim zeki dediğim insan arasında fark vardır. Entelektüel, sahte mantık arkasına gizlenir. Muhakemeleri rasyonel olabilir ancak hiçbir zaman mantıklı olamaz. Muhakemesi sahtedir. Mantıklı gibi görünür. Şu duyduğum fıkrayı dinle:

Bir adam boğuluyordu. "İmdat! Yüzme bilmiyorum. Yüzme bilmiyorum!" diye bağırdı.

Nehrin kıyısında oturmuş, tütün çiğneyen yaşlı adam, "Ben de bilmiyorum, ama bu konuda yaygara koparmıyorum" dedi.

Şimdi bu, tamamen rasyoneldir. "Neden yaygara koparıyorsun? Sen yüzme bilmiyorsan, ben de bilmiyorum. O yüzden çeneni kapat." Ama sen kıyıda oturuyorsun, o ise suyun içinde. Durum tamamen farklı. Şartlar tamamen farklı.

Buddha bir şey dediği zaman, sen aynı şeyi tekrar edebilirsin ama şartlar farklı olur. Muhammed bir şey dediği zaman, aynı şeyi tekrar edebilirsin. Ama bu aynı anlama gelmez. Çünkü şartları farklıdır. Ve önemli olan şey şartlardır, senin ne söylediğin değil. Ne söylediğin değil, senin kim olduğun önemlidir.

Şöyle bir hikâye duydum:

Donnegan günah çıkarma bölmesine girer ve konuşur. "Peder, o kadar kötü bir şey yaptım ki, beni kiliseden kovacaksınız."

Rahip "Ne yaptın oğlum" diye sorar.

Donnegan yanıtlar: "Dün eşim önümde kıvırtarak yürüyordu. Ve ben de o kadar heyecanlandım ki, onu kucakladım, kıyafetlerini yırttım, onu yere attım ve hemen oracıkta seviştim."

Rahip cevap verir: "Bu biraz olağandışı, ama seni aforoz etmek için geçerli bir

şey değil."
"Yani beni kiliseden kovmayacak mısınız?"
"Tabii ki hayır."
"Ama bizi süper marketten kovdular!"
Her şey şartlara dayanır. Kim olduğuna, nerede olduğuna. Senin bakış açına, hangi deneyimlerden konuştuğuna bağlıdır. Ben seninle aynı kelimeleri kullanıyorum ama aynı şeyleri kastetmiyorum. Aynı anlamlara gelemezler. Ben söylediğim zaman, ben söylüyorum; sen söylediğin zaman, sen söylüyorsun. Kelimeler aynı olabilir ancak farklı noktalardan geldikleri için farklı anlamlar, farklı imalar, farklı tatlar ve farklı melodiler barındırır.
Sahte mantık sadece ortada görülen mantıktır, bu bilmek değildir. O daha çok bahane bulmak için kullanılır; ya da tartışmadan galip çıkmak için. Bu tip aldatmacalarda erkek zihni uzmandır. Erkek zihninin uzmanlığı budur. Erkekler bu sanatı çok derinden öğrenmiştir. Bu filtre onlarda çok ama çok derindir.
Gerçek muhakeme ancak sahte mantık yürütme bırakıldığı zaman ortaya çıkabilir.
Gerçek muhakeme nedir? Karl Jaspers onu çok iyi tanımlamıştır. Şöyle açıklıyor: Muhakeme açıklıktır, muhakeme netliktir, muhakeme bütünleştirme arzusudur. Muhakeme, mantığı, mantık yöntemlerini ve kavrayış kategorilerini kullanarak bunları aşmaya çalışır. Muhakeme, bilgeliğin ulaşabileceği en uç noktadır.
Ancak sahte mantık öyle değildir. Sahte olanlara dikkat et. Sahteler her zaman bir filtre yaratır, gerçek olanlar ise bir kapıya dönüşür. Muhakeme her zaman bir köprüdür, sahte mantık ise bir barikat.
Bu üçüncü katman olan sahte mantık filtresi varlığını en çok rahatsız eden tabakadır.
4. HASSASİYET: Dördüncü katman ise duygusallık, hassasiyettir. Bu da sahte bir duygudur, ortada hiçbir şey yokken tantana koparmak, kapris yapmaktır. Kadın zihni bu konuda uzmandır. Biraz boş sayılır; sadece yüzeysel olarak

bulunur. Sempatisi yetersizdir; hiçbir şey yapmaz. Eğer biri hastaysa, yanına oturup ağlarsın. Ağlaman hiçbir işe yaramaz. Evin yanıyordur ve sen ağlıyorsun. Bu da hiçbir işe yaramaz. Bu sahte duyguları fark etmen gerekmektedir, aksi halde gerçek duyguların ne olduğunu bilemezsin.

Gerçek duygu katılımcılıktır, bağlılıktır. O sadece sempati değil, empatidir. Bir eylemdir. Kalbinde gerçekten bir şey hissettiğin zaman, seni hemen değiştirir ve eyleme yöneltir. Kriter budur. Duygunun eyleme dönüşmesi gerekir. Eğer içindeki duygular sadece duygu olarak kalıp eyleme dönüşmezse, o zaman onun sahte olduğunu anlarsın. O zaman sen sadece kendini ya da bir başkasını kandırıyor oluyorsun.

İnsan kendi kalbine karşı koyamaz. Eğer hâlâ kalbine karşı koyuyorsan, o zaman kalbin sahte olmalı. Rol yapıyordur. Nasıl üçüncü katman erkek zihninin uzmanlığıysa, dördüncü katman da kadınların uzmanlık alanıdır.

5. BASTIRILMIŞ DUYGULAR: Beşinci katman ise bozulmuş, zehirlenmiş içgüdüler, yani bastırılmış duygulardır.

Gurdjieff, bütün merkezlerinizin birbirine karıştığını, birbirlerinin üstüne bindiğini, ayaklarına bastığını ve o yüzden de verimli bir şekilde işlemediğini söylerdi. Her merkez kendi işleyişinde güzeldir. Ancak eğer başkasının işleyişine karışmaya başlarsa, o zaman sıkıntılar baş gösterir. Bütün sistem nevrotik olur.

Örneğin, eğer seks merkezin bir seks merkezi olarak işliyorsa, o zaman çok iyidir. Ancak insanlar bu duygularını o kadar bastırıyor ki, çoğu insanda bu seks merkezi artık üreme organlarında değil, beyindedir. İşte üst üste binmek budur. Artık beyinleri üzerinden sevişiyorlar ve o yüzden de pornografi ve hayaller önem kazanıyor. Sevgilinle sevişirken bile aslında hayalinde güzel bir aktrisi canlandırıyor olabilirsin. Ancak o zaman sevgiline karşı cinsel arzu duyuyorsun. Yani aslında o anda sevgilinin bir varlığı yok. Bu bir çeşit mastürbasyondur. Sen onunla sevişmiyorsun, aslında orada olmayan biriyle sevişiyorsun. Kafanın içindeki fantezilerle.

Din baskısı bütün merkezlerini karıştırmıştır. Merkezlerinin birbirinden ayrı olduğunu görmek bile zorlaşmıştır. Ve bu merkezler ancak kendi alanlarında işlediği zaman, her şey yerine oturmuş olur. Bir merkez, başkasının alanına girdiği zaman sorun çıkmaya başlar. O zaman bütünlüğünde karışıklık oluşmaya başlar. Neyin ne olduğunu bilemezsin.

Kendi merkezinde işleyen seks aşılabilir; ancak kafada işliyorsa aşılamaz. Beyinde kendisine sahte bir merkez yaratmıştır.

Şöyle bir hikâye duydum:

Azizlerin zaman zaman dünyayı ziyaret etmesine izin veriliyormuş. Aziz Teresa Ana uzun zamandır Hollywood'u ziyaret etmek istiyormuş ancak çizelgeyi hazırlamakta olan Cebrail, film endüstrisinin başkentini ziyaret eden kişi bir aziz bile olsa etkilenip zarar göreceğini düşünüyormuş.

Ancak zamanla Aziz Teresa, Cebrail'i kendine bir zarar gelmeyeceğine ikna etmiş ve dünyaya inen ilk bulutla aşağı inmiş.

Haftalar aylara dönüşmüş ve dünyadan bir haber çıkmamış. O yüzden artık endişelenmekte olan Cebrail, Los Angeles'i telefonla aramış. Sonunda bağlantı kurulmuş, telefon çalmış ve karşı tarafta açan kişi konuşmuş. "Ben Teroş. Kim arıyor? Cebiş, hayatım! Sesini duymak ne kadar güzel!"

Senin aziz dediğin kişiler sadece dünyadan uzak duruyor. Hepsi bastırılmış varlıklardır. Eğer karşılarına fırsat çıkarsa, senden daha alt seviyeye düşeceklerdir. Onlar bir şekilde kendilerini durduruyor çünkü cehennem korkusu ve cennete girme açgözlülüğü onları frenliyor. Ancak korku ya da açgözlülük yüzünden neyi bastırırsan, o şey orada kalır. Sadece orada kalmakla kalmaz, doğasını kaybeder, sapıklaşır ve bilinç ile bilinçaltının derinliklerine inmeye başlar. O zaman onu söküp atmak çok daha zor olur.

Gurdjieff bir Sufiydi. Bütün öğretisi Sufi ustalarından geliyordu. O, Batı dünyasına bu merkezleri birbirinden ayıracak ve her merkezin kendi alanında işlemesini sağlatacak metotları getirdi.

Kafa sadece muhakeme söz konusu olduğu zaman işlemeli, hepsi bu. Hiç

izledin mi? İnsanlar bazen, "Seni sevdiğimi düşünüyorum!" diyor. Seni sevdiğimi düşünüyorum mu? Sevginin düşünceyle hiçbir ilgisi yoktur. Beni sevdiğini nasıl düşünebilirsin? Ama bu insanlar doğrudan kalple sevmeyi bilmiyor; kalbin bile akıl merkezinden geçmesi gerekiyor. Sadece "Seni seviyorum!" diyemiyorlar.

Kalpten konuştuğun zaman dile ihtiyaç yoktur. Beyninden konuştuğun zaman ise, sadece dil aracılığıyla konuşarak bir şeyler ifade edebilirsin. Beynin başka bir şekilde bir şey ifade etmesi mümkün değildir.

İzle ve gözlemle. Bırak kafan muhakeme olarak çalışsın, bırak duyguları kalp yönetsin ve bırak seks, seks merkezinde çalışsın. Bırak her şey kendi tarzıyla işlesin. Farklı mekanizmaların birbirine karışmasına izin verme. Aksi halde içgüdülerin laçkalaşmış olur.

İçgüdü doğal, tabusuz, içten ve çekingenlikten uzak olduğu zaman bedeninde bir netlik, bir uyum olur. Organizmanın melodisi ortaya çıkar.

Beşinci katman olan bastırılmış duygu, erkeklerin uzman olduğu bir alandır.

Altıncı katman ise, bozulmuş sezgidir. Biz bu sezgi denen olgunun farkında değiliz. Sezgi gibi bir şeyin varlığını bilmiyoruz. Çünkü sezgi altıncı katmandır. Üstündeki beş katman o kadar kalın ki, insan altıncısını hissetmiyor bile. Sezgi, mantık yürütmeden tamamen farklı türde bir olgudur. Mantık tartışır. Mantık, bir sonuca ulaşmak için muhakeme denen bir süreci yaşar. Sezgi ise sıçrar. Bu bir kuantum sıçramasıdır. Herhangi bir süreci yoktur. Hiçbir işlem yapmadan doğrudan sonuca atlar.

Birçok matematikçi, işlemin kendisini yapmadan her türlü matematik problemini çözebiliyor. Onların sezgisi çalışıyor. Sen problemi söylersen, daha tamamlamadan bile sonuç ona gelir. Hiçbir süre aralığı bulunmaz. Sen problemi söylediğin ve bitirdiğin an, ve hatta bazen bitirmeden önce sonuç gelmiştir. Matematikçiler her zaman bu olgu karşısında şaşırmıştır. O insanlar bunu nasıl yapıyor? Eğer bir matematikçi bir problemi işlemleriyle yapsaydı, üç saat, iki saat ya da bir saat sürerdi. Bir bilgisayar bile birkaç dakikada

çözüyor. Ama bu insanlar bir saniyede yanıtlıyor. Sen soruyu bitirince hemen cevabı veriyor. Yani matematikte, sezgi artık kabul edilmiş bir gerçektir.
Mantık işe yaramadığı zaman sadece sezgi çalışır. Ve bütün bilim adamları, en büyük keşiflerinin mantıkla değil, sezgiyle ortaya çıkmış olduğunun farkındadır. Madam Curie, belirli bir olgu için üç yıldır çalışıyordu ve sorunu birçok yönden çözmeye çalışıyordu. İzlediği bütün yöntemler başarısız oldu. Bir gece, çok yorgun bir şekilde yatağa gitti ve bir karara vardı... Bu olay tıpkı Buddha'nın yaşadıklarına benzer... O gece karar verdi. "Artık bu kadarı yeter. Üç yılımı boşa harcadım. Bu ümitsiz bir arayışa benziyor. Artık bir son vermeliyim." O gece arayışını bıraktı ve uyudu.
Geceleyin uykusunda ayağa kalktı, masaya gitti ve cevabı yazdı. Sonra tekrar yatağına döndü. Sabah olunca bu olayı hatırlamıyordu. Ama cevap masanın üstündeydi. Başka kimse odaya girmemişti. Hem zaten odada başkası olsa bile cevabı bilmesi mümkün olamazdı. Çağının en büyük beyinlerinden biri olan Madam Curie, tam üç yıldır bu problem üzerinde çalışıyordu. Etrafta kimse yoktu ama cevap oradaydı. Sonra daha yakından baktı. Bu, kendi el yazısıydı. O anda rüyasını hatırladı. Gece rüyasında masada oturmuş bir şeyler yazdığını görmüştü. Sonra yavaş yavaş olay ortaya çıktı. Sonuca başka bir kapıdan geçerek ulaşmıştı. Bu kapı, muhakeme yürütmek değil, sezgiydi.
Buddha, altı yıl boyunca aydınlanmak için çabaladı ama yapamadı. Sonra bir gün çaba gösterme fikrini bıraktı. Bir ağacın altına uzandı ve sabah olunca aradığı şey gerçekleşmişti. Gözlerini açtığı zaman o bir Samadhi'ydi. Ancak önce mantığın tükenmesi gerekiyordu. Sezgi sadece mantık tükendikten sonra işlemeye başlar.
Sezginin bir işlemi yoktur. Sorundan çözüme anında atlar. O bir kestirmedir. Anlık bir olaydır.
Biz sezgiyi bozmuşuzdur. Erkeklerin sezgisi neredeyse tamamen yok olmuştur. Kadınların sezgisi o kadar kötü durumda değildir. O yüzden kadınların önseziye sahip olduğu söylenir. Önsezi, sezginin minik bir parçasıdır, ispat

edilemez. Bir yere uçakla gideceksin. Kadın gitmeyeceğini ve senin de gitmene izin vermeyeceğini söylüyor. Bir şeyin olacağını hissediyor. Şimdi bu mantıksızlıktır. Çok işin var, her şey planlanmıştır ve gitmelisin. Ama kadın buna izin vermemektedir. Ertesi gün gazetede o uçağın kaçırıldığını ya da düştüğünü ve bütün yolcuların öldüğünü okursun. Kadın, bunu nasıl bildiğini söyleyemez. Bunun imkanı yoktur. Bu sadece bir altıncı histir. İçinde oluşan bir duygu. Ancak o da bozulmuştur. O yüzden sadece bir anlık oluşur.

Diğer beş katman kaybolduğu zaman ve sen saplantılı fikirlerini geride bıraktığın zaman... Sonuçta sana her sonucun tek kapısının mantık olduğu öğretilmiştir... Bu saplantıdan kurtulduğun zaman, bu mantık saplantısından sıyrılınca, sezgi açılmaya başlar. O zaman sadece anlık 'bir his değil, sürekli bir kaynağa dönüşür. Gözlerini kapatıp, kendini sezgiye bıraktığın zaman hangi yöne gideceğini bilirsin. O beş katman aşıldığı zaman içinde bir şey yükselir. Buna iç rehber diyebiliriz. Her zaman sezgi enerjine girebilirsin ve her zaman doğru nasihati alırsın. Doğuda buna iç guru adını verirler. Sezgin işlemeye başladığı zaman, gidip herhangi bir dış guruya, herhangi bir şey sorma ihtiyacı duymazsın.

Sezgi, kendinle uyum içinde olmaktır. Tam bir uyum halidir. Ve bu uyumun içinde çözümler kendiliğinden çıkar.

BEYNiNiN KADINSI TARAFINI KULLAN

Zen ustası Gosso Hoyen şöyle derdi:

İnsanlar bana Zen'in nasıl bir şey olduğunu sorduğu zaman, onlara şu hikâyeyi anlatıyorum:

Babasının yaşlandığını gören hırsızın oğlu, babası emekli olduktan sonra aile işini devam ettirebilmek için ondan bu işin inceliklerini öğretmesini ister.

Baba kabul eder ve o gece birlikte bir eve girerler.

Büyük bir dolabı açarlar. Ve baba oğluna, içeri girip elbiseleri almasını söyler. Oğlan içeri girdikten sonra, baba dolabı kilitler ve bütün ev ayaklansın diye gürültü yaptıktan sonra sessizce kaçıp gider.

Dolabın içinde kilitli kalan oğlan, korkmuş ve öfkeli bir şekilde nasıl dışarı çıkacağını düşünmektedir. O sırada aklında bir şimşek çakar ve kedi gibi miyavlar.

Aile, hizmetçiye bir mum alıp dolabı incelemesini söyler.

Kapı açıldığı an çocuk dışarı atlar, mumu üfleyip söndürür, şaşkınlığa uğramış hizmetçiyi kenara itip kaçar. İnsanlar peşine düşer.

Yolun kenarında bir kuyu fark eden oğlan, kuyuya büyük bir taş atar ve sonra karanlıkta saklanır. Peşinden gelenler kuyunun etrafına toplanarak, hırsızın boğuluşunu görmeye çalışır.

Oğlan eve ulaştığı zaman babasına çok kızgındır ve ona yaşadıklarını anlatmaya çalışır. Ancak babası "bana detayları anlatmana gerek yok. Burada olduğuna göre, bu sanatı öğrendin" der.

Varlık tektir. Dünya ise çokludur. Bu ikisinin arasında ise, bölünmüş zihin bulunur. İkilemde kalmış bir zihin. Tıpkı büyük bir meşe ağacı gibi; gövdesi tektir, ama sonra iki ana dala ayrılır. İlk çatallanma. Buradan binlerce farklı çatallanmalara gider ve dallar ortaya çıkar. Varlık, tıpkı ağacın gövdesi gibidir. Tektir, bütündür. Zihin ise, ağacın ikiye ayrıldığı ilk çatallanmadır, orada ikileşir, diyalektik ortaya çıkar. Tez ve anti-tez. Kadın ve erkek. Yin ve Yang. Gündüz ve gece. Tanrı ve şeytan. Yoga ve Zen. Bütün bu dünyevi

ikilikler aslında zihinde oluşmuş ikiliklerdir. Bu ikiliğin altında ise varlığın tekliği bulunur. Eğer bu ikiliğin altına ulaşabilirsen o tekliği bulursun. Buna Tanrı de, Nirvana de, ne istersen de.
Ama eğer yukarı gitmeye, ikiliğin üstüne çıkmaya çalışırsan milyonlarca dala ayrılırsın.
Bu, kavranması gereken en temel konulardan biridir. Zihin tek değildir. O yüzden zihinde gördüğün her şey aslında çifttir. Bu tıpkı bir prizmaya giren beyaz ışın gibidir. Anında yedi renge bölünür ve gök kuşağı ortaya çıkar. Prizmaya girmeden önce, o tekti. Prizmadan geçerek bölünüyor, beyaz renk kayboluyor ve gök kuşağının yedi rengi ortaya çıkıyor.
Dünya bir gök kuşağı, zihin bir prizma ve varlık ise beyaz ışındır.
Modern bilim çok önemli bir gerçeği ortaya çıkarttı. Bu, Yirminci Yüzyılın en önemli keşiflerinden biri. Bu keşif, senin bir değil, iki zihne sahip olduğundur. Beynin iki yarıküreye ayrılmıştır. Sağ lob ve sol lob. Sağ lob, sol elle ilişkilidir. Sol lob ise, sağ elle. Çapraz. Sağ lob, sezgiseldir. Mantıksız, muhakemesiz, şairane, platonik, yaratıcı, romantik, mistik ve dindar. Sol lob ise mantıklı, rasyonel, matematiksel, Aristo'vari, bilimsel ve hesapçıdır.
Bu iki lob sürekli çatışma halindedir. Dünyanın en temel siyasi mücadelesi senin içinde yaşanıyor. Dünyanın en büyük siyasi mücadelesi içindedir. Bunun farkında olmayabilirsin, ancak farkına vardığın zaman yapılması gereken şeyin, bu iki zihnin arasında olduğunu söyleyebiliriz.
Sol el, sağ lob ile ilgilidir. Sezgi, hayal gücü, şiir, din, vesaire, ve sol el her zaman dışlanmıştır. Toplum, sağlak insanların egemenliğindedir, yani sol loblarını kullananların. Çocukların yüzde onu solak doğar. Ancak sağlak olmaya zorlanırlar. Solak doğan çocuklar, temelde mantıksızdır, sezgiseldir. Matematik ve metodolojiye uzaktır, toplum için tehlikelidirler, o yüzden toplum onların sağlak olması için çaba gösterir. Bu aslında el konusu değil, bir iç politika konusudur. Solak çocuk, beyninin sağ lobunu kullanır. Toplum ise buna izin veremez, bu tehlikelidir, o yüzden fazla güçlenmeden durdurulması

gerekir.
En başta, bu oranın elli elli olması gerektiği düşünülüyor. Solak çocuklar yüzde elli ve sağlak çocuklar yüzde elli. Ancak sağlaklar o kadar uzun süre hakimiyet kurmuş ki, bu oran yüzde on - yüzde doksana düşmüştür. Burada bulunanlar arasında bile birçok solak vardır. Ama belki bunun farkında değilsin. Sağ elinle yazıyor, bütün işlerini sağ elinle yapıyor olabilirsin. Ancak sen sağlak olmaya zorlanmış olabilirsin. Bu bir numaradır. Çünkü sağlak olduğun zaman, sol lobun işlemeye başlar. Sol lob mantıktır. Sağ lob mantık ötesidir, matematiksel olarak işlemez, sıçramalarla işler, sezgiseldir. Asil ama mantıksızdır.
Eğer bu bölünmeyi anlarsan, birçok şeyi anlarsın. Burjuva ve proletarya arasında, proletarya her zaman beynin sağ lobunu kullanır. Fakir insanlar her zaman daha sezgiseldir. İlkel insanlara gidin. Onların sezgileri daha güçlüdür. İnsanın fakirliği ile entelektüelliği doğru orantılıdır. Ve belki de fakirliğinin nedeni budur. Daha az bilgi sahibi olduğu için, mantık dünyasında rekabet edemez. Dil konusunda daha az kıvraktır. Mantık ve hesaplama konusunda daha az kıvraktır. Neredeyse bir aptaldır. Belki o yüzden yoksuldur.
Zengin insan ise, beyninin sol lobunu kullanır. Daha hesapçıdır. Her konuda matematikseldir. Zeki, kurnaz ve mantıklıdır. Plan yapar. O yüzden zengin olmuş olabilir.
Burjuvazi ve proletarya, komünist bir devrimle kaybolamaz. Hayır. Çünkü komünist devrim aynı insanlar tarafından yapılıyor. Rusya'yı Çar yönetiyordu. Zihninin sol lobu ile yönetiyordu. Onun yerine geçen Lenin aynı tür bir insandı. Lenin'in yerine geçen Stalin ise, bu türün daha katı bir örneğiydi. Devrim, bir sahte devrimdir. Çünkü aslında aynı tür insanlar hükmediyor. Yöneten ve yönetilenler değişmemiştir. Yönetilenler, her zaman sağ lobunu kullananlar olmuştur. Yani, dış dünyada yaptığınız hiçbir şey bir değişiklik yaratmıyor. Hepsi sahte.
Aynı şey erkekler ve kadınlar için de geçerlidir. Kadınlar sağ lob insanlarıdır.

Erkekler ise sol lob. Erkekler yüzyıllardır kadınlara hükmediyor. Artık birkaç kadın başkaldırıyor. Ancak işin ilginç yanı, bunlar aynı tür kadınlar. Hatta tıpkı erkek gibiler. Rasyonel, tartışmacı, Aristo'vari. Bir gün, tıpkı komünist devriminin, Rusya ve Çin'de yaşandığı gibi, bir yerde; belki Amerika'da kadınlar başarılı olup erkekleri iktidardan indirebilir. Ancak kadınlar başarılı oluncaya kadar kadın, kadın olmaktan çıkacak, sol lob insanlarına dönüşecektir. Çünkü savaşmak için birinin hesapçı olması gerekir. Ve erkeklerle savaşmak için erkek gibi olmalısın. Yani, agresif. Bu agresiflik, dünyanın dört bir yanındaki kadın özgürlüğü olaylarında görülür. Kadın özgürlük hareketinin parçası olan kadınlar çok saldırgandır. Bütün zarafetlerini kaybederler. Çünkü bu zarafet sezgiden gelir. Eğer erkeklerle savaşmak zorundaysan aynı numaraları öğrenmelisin. Eğer erkeklerle savaşacaksan aynı teknikleri kullanmalısın.

Biriyle savaşmak çok tehlikelidir. Çünkü tıpkı düşmanın gibi olursun. İnsanlığın en büyük sorunlarından biri budur. Biriyle savaştığın zaman aynı teknikleri, aynı yöntemleri kullanman gerekir. Bu sayede düşmanı yenersin. Ancak düşman yenilinceye kadar sen tıpkı düşmanın gibi olursun. Stalin, çarlardan daha çarvariydi. Diğer çarlardan daha gaddardı. Bu tabii ki böyle olmak zorundadır. Çarı devirmek için çok gaddar insanlara ihtiyaç vardır. Çarın kendisinden daha gaddar olan insanlara. Ancak o zaman devrimci olabilirler. Ancak o zaman üste çıkabilirler. O noktaya ulaştıkları zaman, kendileri birer çar olur. Ve toplum aynı yolda devam eder. Sadece önemsiz şeyler değişir. Ancak içteki aynı çatışma devam eder. Bu çatışma, insanın içindedir. Orada çözülmediği takdirde, başka bir yerde çözülemez, politika senin içinde.

Zihninin iki yarısı arasında küçük bir köprü vardır. Eğer bir kaza sonucu ya da fizyolojik bir hata sonucu, eğer o köprü yıkılırsa, insan ikiye ayrılır. Bir kişi, iki kişiye dönüşür. Bu durumda şizofreni ya da kişilik bölünmesi dediğimiz

olgu yaşanır. Eğer köprü kırılırsa, ki bu köprü çok narindir, o zaman ikiye bölünürsün. İki ayrı kişi gibi davranırsın. Sabah sevgi dolu olursun, akşam öfkeli ve bambaşka bir kişiliğe bölünürsün. Sabahı hatırlamazsın. Nasıl hatırlayacaksın? O sırada başka bir zihin işliyordu. Ve kişi, iki kişi olur. Eğer bu köprü güçlendirilirse, bir noktadan sonra, iki zihin kaybolur ve bir bütün olur. O zaman bütünleşme, o zaman kristalleşme ortaya çıkar. George Gurdjieff'nin, varlığın kristalleşmesi dediği şey, bu iki zihnin birleşmesinden başka bir şey değildir. İçindeki erkek ve kadının buluşması. Yin ve Yang'ın buluşması. Sol ve sağın buluşması. Mantık ve mantıksızlığın buluşması. Platon ve Aristo'nun buluşması.

Zihin ağacındaki bu temel çatallaşmayı anlayabilirsen, içindeki ve çevrendeki bütün çatışmaları kavrarsın. Sana başka bir hikâye anlatayım.

Almanlar arasında Berlin, Prusya kabalığı ve verimliliğinin merkezi olarak görülürken, Viyana, Avusturya nezaketi ve inceliğinin özüdür. Hikâyede Viyana'yı ziyaret eden bir Berlinli kaybolur ve yol sorması gerekir. Bir Berlinli bu durumda ne yapar? Yanından geçen ilk Viyanalının yakasına yapışıp bağırır: "Postahane ne tarafta?"

Şaşıran Viyanalı, dikkatlice Berlinlinin elini indirir, yakasını düzeltir ve nazik bir ifadeyle, "Bayım, eğer vaktiniz varsa ve biliyorsanız, bana postahanenin yolunu tarif edebilir misiniz deseniz, çok daha iyi olmaz mıydı" diye sorar. Berlinli bir an için şaşkınlıkla ona bakar ve, "Kaybolmayı tercih ederim" der. Ve yürüyüp gider.

Aynı Viyanalı bir süre sonra Berlin'i ziyaret eder. Şimdi onun Postahaneyi bulması gerekmektedir. Bir Berlinliye yaklaşır ve nazik bir şekilde, "Bayım, eğer vaktiniz varsa ve biliyorsanız, acaba bana postahanenin yerini tarif edebilir misiniz?" diye sorar.

Berlinli, makineli tüfek gibi yanıtlar: "İki sokak düz git, sağa dön, bir sokak yürü, caddeyi geç, tekrar sağa dön. Demiryolundan sola geç, gazeteciden sonra postaheneyi görürsün."

Viyanalı, bu hızlı yol tarifinden bir şey anlamamasına rağmen, yine de "Binlerce kez teşekkür ederim, efendim" der. Ancak Berlinli, öfkeli bir şekilde onun yakasına yapışır ve bağırır; "Teşekkürü boş ver, bana tarifi tekrar et!"
Erkek zihni Berlinlidir. Kadın zihni ise Viyanalı. Kadın zihninde zarafet, erkek zihninde verimlilik vardır. Ve tabii uzun vadede, eğer sürekli bir çatışma varsa, zariflik yenilmeye mahkumdur ve verimli zihin kazanacaktır. Çünkü dünya, sevgi değil, matematik dilini anlamaktadır. Ancak verimliliğin asaletinin önüne geçtiği zaman, çok değerli bir şeyi kaybetmiş olursun. Kendi varlığınla olan iletişimini kaybedersin. Çok etkin biri olabilirsin, ancak artık gerçek bir insan olamazsın. Bir makineye dönüşürsün. Robot benzeri bir şeye.
Erkek ve kadın arasında sürekli bir çatışma olduğu için, asla ayrı kalamazlar. Tekrar ve tekrar ilişkiye geçmek zorundadırlar. Ancak, birlikte de kalamazlar. Bu çatışma dışında değil, içindedir.
Benim anlayışıma göre, zihninin sağ ve sol lobları arasındaki bu iç kavgayı çözmediğin sürece, hiçbir zaman huzurlu bir sevgi yaşayamazsın. Asla! Çünkü, bu iç çatışma dışarıya yansıyacaktır. Eğer kendinle çatışıyorsan ve kendini bir sol lob olarak tanımlıyorsan, o zaman sürekli sağ lobunu baskı altında tutmaya çalışıyorsundur. Ve aynı şeyi, aşık olduğun kadına da yapacaksındır. Eğer kadın, sürekli kendi içindeki mantıkla çatışıyorsa, sürekli aşık olduğu erkekle çatışacaktır.
Bütün ilişkiler çirkindir. Neredeyse hepsi. İstisnalar o kadar az ki, yok olduğunu söyleyebiliriz. Başlangıçta hepsi güzeldir. Başlangıçta, gerçeği göstermezsin. Başlangıçta rol yaparsın. Ancak ilişki oturup, sen rahatladığın zaman, içindeki çatışma yüzeye çıkar. Ve ilişkine yansır. O zaman kavgalar başlar ve birbirinizi yıpratıp, yok etmenin bin bir yolunu bulmaya çalışırsınız.
İnsanlar bana gelip, ilişkilerini nasıl derinleştirebileceklerini soruyor. Onlara, önce meditasyonda derinleşin diyorum. Kendi içindeki çatışmayı çözmediğin sürece, elindekinden daha fazla sorun yaratacaksın. Eğer bir ilişkiye başlarsan, bütün sorunların katlanacaktır. Sadece izle. Dünyanın en güzel ve en büyük

şeyi, sevgidir. Ama ondan daha çirkin, daha cehennemi yaratan bir şey bulabilir misin?
Bir gün Nasrettin Hoca, "Aylardır şeytanı erteliyordum, ama artık gitmek zorundayım" dedi.
"Dişçi mi yoksa doktor mu?" diye sordum. "İkisi de değil; evleniyorum."
İnsanlar evlilikten kaçınmaya çalışır. Onu sürekli ertelemek isterler. Sonra bir gün, artık kaçamayacaklarını görür ve pes ederler. Eğer dışındaysan, çölün ortasında çok güzel bir vahaya benzeyebilir. Ancak yaklaştıkça, vaha kuruyup ortadan kaybolur. İçine girdiğin zaman, o bir cezaevidir. Ama unutma, bu mahkumiyet diğer kişiden kaynaklanmaz. Kendi içinden gelir.
Eğer beynin sol yarısı sana hükmetmeye devam ederse, başarılı bir hayatın olur. O kadar başarılı ki, kırk yaşına geldiğinde ülserin çıkar. Kırk beş yaşında, en az bir ya da iki kalp krizi yaşamış olursun. Elli yaşına vardığın zaman, neredeyse ölmüş olursun. Ama başarılı bir ölüm. Büyük bir bilim adamı olabilirsin. Ama asla büyük bir varlık olamazsın. Yeterince servet biriktirebilirsin, ancak onun bütün değerini kaybedersin. Büyük İskender gibi, bütün dünyayı fethedebilirsin. Ancak kendi iç dünyanı fethedemezsin.
Beyninin sol yarısını izlemek için birçok cazip şey vardır. O yarı, dünyevi beyindir. Daha çok metalarla ilgilidir. Araba, para, ev, güç, prestij. Bu yönelimdeki bir insana, biz Hindistan'da Grustha deriz. Bir evci.
Sağ yarım ise, Sanyasin yönelimidir. Kendi iç varlığı ile daha çok ilgilenenlerin. Kendi iç huzuru ve mutluluğu ile ilgilenir. Metalarla ilgilenmez. Eğer kolay gelirse, ne güzel. Ama eğer yoksa, o da güzel. O, daha çok yaşadığı anla ilgilenir. Geleceği önemsemez. Daha çok, hayatın şiirsel tarafıyla ilgilenir. Aritmetik kısmıyla değil.
Şöyle bir fıkra vardır:
Finkelstein, at yarışında büyük bir ikramiye kazanmıştı ve Muscovitz, doğal olarak, ona gıptayla bakıyordu. "Nasıl başardın, Finkelstein" diye sordu.
"Çok kolay oldu. Bir rüya sayesinde" diye yanıtladı, Finkelstein.

"Bir rüya mı?"
"Evet. Üçlü bahis oynayacaktım. Ancak üçüncü attan emin değildim. Bir gece önce rüyamda bir melek başımın üzerinde durmuş, seni kutsuyorum, Finkelstein, seni yedi kere yedi defa kutsuyorum, diye tekrar ediyordu. Uyanınca, yedi kere yedi, kırk sekiz dedim. Ve kırk sekiz numaralı adı, İlahi Rüya idi. Üçüncü atı İlahi Rüya yaptım ve çok iyi para kaldırdım."
"Ama Finkelstein, yedi kere yedi, kırk dokuzdur."
"Sen de matematikçi ol."
Hayatı izlemenin bir yolu, matematiktir. Bir başka yol ise, hayatı rüyalar üzerinden izlemektir. Rüya ve hayaller üzerinden. Bu ikisi tamamen farklıdır.
Geçen gün biri, "Hayalet, peri gibi şeyler var mıdır" diye sordu. Evet, vardır. Eğer zihninin sağ yarısıyla hareket ediyorsan, vardır. Eğer sol yarısıyla ediyorsan, yoktur. Bütün çocuklar sağ loblarını kullanır. Onlar her yerde hayalet ve peri görür. Ancak, sen onlarla konuşur ve bir güzel haşlarsın. "Saçmalama! Çok aptalsın! Peri nerede? Orada bir şey yok, sadece gölge!" Zamanla, çaresiz çocuğu ikna edersin ve o da, sağ lob yönelimden, sol lob yönelimine geçer. Buna mecburdur. Senin dünyanda yaşamaktadır. Bütün hayallerini ve rüyalarını unutmak zorundadır. Bütün şiirselliği unutup, matematik öğrenmelidir. Tabii matematikte başarılı olur, ancak hayatta sakat ve felçli olarak kalır. Varoluş, giderek uzaklaşırken, o sadece piyasadaki bir ürüne dönüşür. Hayatı çöp yığınına dönüşür. Ancak tabii ki dünyanın gözünde değerli biri olur.
Bir Sanyas, hayal gücüyle yaşar. Zihninin hayal kurma gücüyle yaşar. Şiirle yaşar. Hayatı şiirleştirir. Böyle yaşayınca, ağaçlar göründüklerinden daha yeşil olur. Kuşlar, daha güzel öter. Ve her şey, aydınlık bir niteliğe bürünür. Sıradan taşlar, elmasa dönüşür. Sıradan taşlar, artık sıradan değildir. Hiçbir şey sıradan değildir. Eğer sağ lobdan bakarsan, her şey ilahi ve kutsal olur.
Bir adam, arkadaşıyla kafeteryada oturmuş çay içiyor. Fincanını inceler ve sonra derin bir nefes vererek, "Dostum, hayat bir fincan çay gibidir" der.

Diğeri bunu biraz düşünür. Ve sonra sorar; "Ama neden? Hayat neden bir fincan çay gibi?"
İlk adam yanıtlar: "Ben nereden bileyim. Filozof muyum?" Sağ lob, sadece gerçekler hakkında beyanda bulunur. Sana neden veremez. Eğer neden diye sorarsan, sadece sessiz kalır. Hiçbir cevap alamazsın. Ama yürürken bir lotus çiçeği görünce, ne kadar güzel, dersin. Biri sana gelip, neden diye sorarsa, ne yaparsın? Sadece "Ben nereden bileyim, filozof muyum?" diyebilirsin.
Bu basit bir ifadedir. Çok basit bir beyandır ve kendi içinde tutarlıdır. Arkasında bir neden yoktur ve ötesinde de bir neden bulunmaz. O sadece gerçeğin ifade edilmesidir. Upanişad'ları oku. Onlar gerçeklerin basit ifadeleridir. Şöyle söylerler: "Tanrı vardır. Nedenini sormayın." Soranlara ise, "Biz filozof muyuz? Nereden bilelim? Tanrı vardır." diyeceklerdir. Tanrı güzeldir derler, Tanrı'nın sana kalbinden bile yakın olduğunu söylerler. Ama nedenini sorma. Onlar filozof değil.
İsa'nın sözlerine ve ilkelerine bir bak. Hepsi çok basit. "Benim Tanrım cennettedir. Ben onun oğluyum, o benim babamdır!" diyor. Nedenini sorma. Bunu mahkemede ispat etmesi mümkün değil, sadece "biliyorum" der. Eğer ona bunları kimden öğrendiğini ve hangi yetkiyle söylediğini sorarsan, "kendi yetkimle söylüyorum. Başka bir yetkim yok!" diyecektir.
İsa gibi bir adamın dünyaya gelmesinin neden olduğu sorun da budur. Rasyonel zihin onu anlayamıyor. Onun çarmıha gerilmesinin başka bir nedeni yok. O, sol lob tarafından çarmıha gerildi, çünkü o bir sağ lob insanıydı. İç çatışma yüzünden çarmıha gerildi.
Lao Tzu şöyle der: "Bütün dünya sanki çok akıllı, sadece ben şaşkınım; bütün dünya sanki çok emin, sadece benim kafam karışık." Bir sağ lob insanıydı.
Sağ lob, şiir ve sevgi lobudur. Büyük bir değişime ihtiyaç vardır; bu değişim iç dönüşüme yönelik olmalıdır. Yoga, sol lobu kullanarak tekliğe ulaşma çabasıdır. Mantık, matematik ve bilimden yola çıkarak daha öteye ulaşma arzusudur. Zen ise bunun tam tersidir. Amaç aynıdır ancak Zen daha öteye

ulaşmak için sağ lobu kullanır. İkisi de kullanılabilir. Yalnız Yogayı izlemek çok ama çok uzun bir yoldur; neredeyse gereksiz bir savaşımdır çünkü mantıktan yola çıkarak mantık ötesine ulaşmaya çalışıyorsun ve bu çok daha zordur. Zen daha kolaydır çünkü bu, mantık ötesine mantıkdışı yollardan ulaşma çabasıdır. Mantıkdışılık tıpkı mantık ötesi gibidir, hiçbir sınırı yoktur. Yoga bir duvarı delmeye çalışmak, Zen ise bir kapı açmak gibidir. Kapı aslında kilitli olmayabilir, onu hafifçe ittiğin zaman açılır.

Şimdi sıra hikâyeye geldi. Bu hikâye Zen hikâyelerinin en güzellerinden biridir. Zen insanları hikâyeler anlatarak konuşur, buna mecburdurlar çünkü teori ve doktrin yaratamazlar, sadece hikâye anlatabilirler. Hepsi harika hikâyeler anlatır. İsa sürekli ders çıkartılacak hikâyeler anlatırdı, Buddha sürekli ders çıkartılacak hikâyeler anlatırdı, Sufi mistikler de öyle. Bu bir tesadüf değil. Hikâye, mesel ve fıkra sağ lobun yöntemleridir; mantık, argüman, ispat, kıyaslama ise sol lobun yöntemleridir. Şunu dinleyin:

Goso Hoyen, "insanlar bana Zen'in nasıl bir şey olduğunu sorduğu zaman onlara şu hikâyeyi anlatıyorum!" derdi.

Bu hikâye Zen'in nasıl bir şey olduğunu anlatıyor. Bir tanım yapmadan işaret ediyor. Bir tanım zaten mümkün değil çünkü Zen temelde tanımlanabilir bir şey değil. Onu hissedebilirsin ama tanımlayamazsın; onu yaşayabilirsin ama dil açıklamaya yeterli olmaz; onu gösterebilirsin ama anlatamazsın. Ancak bir hikâye ile küçük bir parçasını aktarabilirsin. Ve bu hikâye Zen'in nasıl bir şey olduğunu gerçekten çok güzel anlatıyor.

Bu sadece bir işaret, buradan yola çıkıp tanım yapma, bir felsefe oluşturmaya çalışma; bırak şimşek gibi çaksın, bir kavrayış parıltısı oluşsun. Bu hikâye senin bilgini arttırmayacak ama tavır değişikliği yaratmaya katkı yapabilir. Zihnin allak bullak olabilir ve zaten hikâyenin amacı da bu.

Babasının yaşlandığını gören hırsızın oğlu, babası emekli olduktan sonra aile işini devam ettirebilmek için ondan bu işin inceliklerini öğretmesini ister.

Bir hırsızın mesleği bilimsel bir olay değildir, bir sanattır. Hırsızlar, tıpkı şairler gibi bu yetenekle doğar; bunu öğrenemezsin, öğrenmek işe yaramaz. Eğer öğrenirsen, kısa sürede yakalanırsın çünkü polis senden daha bilgilidir, onlarda yüzyılların bilgi birikimi bulunuyor.

Bir hırsız, hırsız doğar. Sezgiyle yaşar. Bir beceridir. Hisleriyle yaşar. Bir hırsız kadınsıdır. O bir iş adamı değil, kumarbazdır; bir hiç için her şeyini riske edebilir. Bütün sanatı tehlike ve risk üzerine kuruludur. Tıpkı dindar insanlar gibilerdir. Zen insanları, dindar insanların hırsıza benzediklerini söyler: "Tanrıyı aramaktadırlar, onlar da birer hırsız." Mantık, muhakeme ya da kabul edilmiş toplum, kültür ve medeniyetler üzerinden Tanrıya ulaşmak mümkün değildir. Bir yerden duvarı kırmak, arka kapıdan girmek zorundadırlar. Eğer gün ışığında girmelerine izin verilmezse, karanlıkta girerler. Eğer bir otoyolda ilerleyen kalabalığı izlemek mümkün değilse, ormanda kendi patikalarını yaratırlar. Evet, belirli bir benzerlik var. Tanrıya ancak bir hırsızsan, bir ateş ya da hazine çalma sanatçısıysan ulaşabilirsin.

Baba emekli olacaktı ve oğlu, "emekli olmadan önce bana bu mesleği öğret!" dedi.

Baba kabul eder ve o gece birlikte bir eve girerler. Büyük bir dolabı açarlar. Ve baba oğluna, içeri girip elbiseleri almasını söyler. Oğlan içeri girdikten sonra, baba dolabı kilitler ve bütün ev ayaklansın diye gürültü yapaktan sonra sessizce kaçıp gider.

Baba gerçek bir usta olmalı, kesinlikle sıradan bir hırsız değil. Dolabın içinde kilitli kalan oğlan, korkmuş ve öfkeli bir şekilde nasıl dışarı çıkacağını düşünmektedir.

Elbette! Çok doğal! Bu ne biçim bir öğretmenlik? Tehlikeli bir durumla karşı karşıya bırakılmış. Ancak bilinmeyen bir şeyi öğretmenin tek yolu da budur. Sağ loba ait bir şeyi öğretmenin tek yolu budur.

Sol lob okullarda eğitilebilir; öğrenmek mümkündür, disiplin verilebilir, çeşitli kurslar görülebilir. Sonra, sınıfları etap etap geçerek bir sanatın, bir

bilimin ya da birçok başka şeyin uzmanı olabiliyorsun. Ama sağ lob için bir okul olamaz. O sezgiseldir, etaplardan oluşmaz. Aniden parlayan bir ışık gibidir, gece karanlığında çakan bir şimşek gibi. Eğer olursa, olur; olmazsa, olmaz. Bu konuda yapılacak bir şey yoktur. Sen sadece yaşanmasının daha muhtemel olduğu bir durum oluşturmaya çalışırsın.

O yüzden babanın gerçek bir usta olduğunu söylüyorum.

Dolabın içinde kilitli kalan oğlan, korkmuş ve öfkelenmişti.

Şimdi, o dolaptan çıkmanın hiçbir mantıklı yolu yok. Dışarıdan kilitlenmişti, baba gürültü yapmıştı, bütün ev uyanmış ve etrafı ararken babası onu bırakıp kaçmıştı. Şimdi bu dolaptan çıkmanın mantıklı bir yolu var mı? Mantık yetersiz kalıyor, muhakeme hiçbir işe yaramıyor. Ne düşünebilirsin? Ne düşünebilirsin? Zihin aniden duruyor. Babanın yapmaya çalıştığı da aslında tamamen bu. Oğlunu mantıksal zihnin tamamen durduğu bir duruma sokmaya çalışıyor çünkü bir hırsızın mantıksal zihne ihtiyacı yoktur. Eğer mantıksal zihinden yola çıkarsa er ya da geç polis tarafından yakalanacaktır çünkü polis de aynı mantıktan yola çıkarak önlem alır.

Bu, İkinci Dünya Savaşında yaşandı. 3 yıl boyunca Adolf Hitler kazanmaya devam etti. Bunun tek nedeni ise mantıkdışı hareket etmesiydi. Onunla savaşan bütün ülkeler bu savaşı mantıklı bir şekilde yürütüyordu. Tabii, hepsinin büyük savaş bilimleri akademileri ve askeri eğitim gibi aşamalardan geçmiş birçok uzmanı vardı. Bu uzmanlar, "Hitler şimdi bu taraftan saldıracak" diyordu ve eğer Hitler mantıklı bir insan olsaydı o taraftan saldırırdı çünkü düşman hattının en zayıf noktası orası olurdu. Tabii, düşmana en zayıf noktasından saldırmak gerekir çünkü mantık bunu gerektirir. Düşman Hitler'in en zayıf noktadan saldırmasını beklerken, güçlerini bu noktalarda yoğunlaştırıyordu ancak Hitler, her an herhangi bir noktadan saldırıya geçebiliyordu.

Kendi generallerinin tavsiyelerini bile dinlemiyordu; nereye saldırması gerektiğini öneren bir astrologu vardı. Bu daha önce hiç yapılmamış bir şeydi. Bir savaş astrologlarla yönetilmez. Casuslar bu adamın sürekli mantıkdışı

kararlar verdiğini rapor edince Churchill savaşı bu şekilde kazanamayacaklarını anlamıştı. Kararları savaş nedir bilmeyen, hayatında hiç cepheye gitmemiş aptal bir astrolog yıldızlara bakarak alıyordu. Yıldızların dünyadaki bir savaşla ne ilgisi olabilir ki? Churchill hemen krala bir kraliyet astrologu atadı ve onun talimatlarını yerine getirdi. O zaman savaş belirli bir dengeye oturmaya başladı çünkü artık iki aptalın kararları karşılıklı savaşıyordu. O zaman sonuç almak kolaylaştı.

Eğer bir hırsız Aristo mantığını takip edecekse er ya da geç yakalanacaktır çünkü polis de aynı Aristo mantığını izlemektedir. Eğer mantıklı hareket edersen, bu mantık yolunu takip eden herkes seni yakalayabilir. Bir hırsızın tahmin edilemez olması gerekir; mantıkla bir yere varamaz. O kadar mantıksız olmalı ki, kimse onun hareketlerini tahmin edememeli. Mantıkdışılık ancak enerjin sağ loba geçtiği zaman mümkün olabilir.

Dolabın içinde kilitli kalan oğlan, korkmuş ve öfkeli bir şekilde nasıl dışarı çıkacağını düşünmektedir.

Nasıl sözcüğü bir mantık sorusudur. O korkuyordu çünkü hiçbir yolu yoktu. Nasıl sözcüğü anlamını yitirmişti.

Sonra birden aklında bir şimşek çakar. Şimdi, bu bir yönelimdir. Sol lob sadece tehlikeli durumlarda, kendisi bir işe yaramadığı zaman, sağ lobun devreye girmesini kabul eder. Bir çözüm bulamadığı zaman, köşeye sıkıştığını hissettiği zaman, yenilgiyi kabullenince, baskı altında tuttuğu zihin bölümüne söz söyleme hakkını tanır. Artık kaybedecek bir şeyi yoktur. Ona bir şans vermekle bir şey kaybetmiş olmaz.

O sırada birden aklında bir şimşek çakar ve kedi gibi miyavlar.

Şimdi bu hiç mantıklı değil. Kedi gibi miyavlamak mı? Bu tamamen saçma bir fikir. Ama işe yaradı.

Aile, hizmetçiye bir mum alıp dolabı incelemesini söyler.

Kapı açıldığı an çocuk dışarı atlar, mumu üfleyip söndürür, şaşkınlığa uğramış hizmetçiyi kenara itip kaçar, insanlar peşine düşer.

Yolun kenarında bir kuyu fark eden oğlan, kuyuya büyük bir taş atar ve sonra karanlıkta saklanır. Peşinden gelenler kuyunun etrafına toplanarak, hırsızın boğuluşunu görmeye çalışır.

Mantıklı bir zihin bu şekilde davranmaz. Çünkü mantıklı zihnin zamana ihtiyacı vardır. Mantıklı zihnin düşünmek, binlerce olasılığın artısını eksini değerlendirmek için zaman ihtiyacı vardır. Ancak böyle bir durumda düşünmek için vakit yoktur. Eğer peşinde insanlar varsa, nasıl düşüneceksin? Bir koltukta otururken düşünmek iyidir. Gözlerin kapalıyken felsefe yapabilir, düşünüp farklı görüş açılarını içinde tartışabilirsin. Ancak insanlar peşine düşmüş ve hayatın tehlikedeyse, düşünecek vaktin olmaz. İnsan o anı sadece yaşar, kararların kendiliğinden oluşur. O genç, taşı kuyuya atmaya karar vermedi, bunu o anda yaptı. Bir yargı değildi, yaparken düşünmüyordu, sadece kendini taşı kuyuya atarken buldu. Taşı kuyuya attı ve sonra karanlıkta saklandı. Peşindekiler hırsızın kuyuda boğulduğunu düşünerek takipten vazgeçti.

Oğlan eve ulaştığı zaman babasına çok kızgındır ve ona yaşadıklarını anlatmaya çalışır. Ancak babası "Bana detayları anlatmana gerek yok. Burada olduğuna göre, bu sanatı öğrendin" der.

Detayları anlatmanın anlamı nedir? Hiçbir işe yaramazlar. Sezgi söz konusu olduğu zaman detayların hiçbir önemi yoktur çünkü sezgi asla tekrarlanmaz. Detaylar ancak mantık söz konusu olduğu zaman anlam kazanır; o yüzden mantık insanları her şeyi en ince ayrıntısına kadar öğrenmek ister. Böylece aynı durum tekrarlandığı zaman ne yapacaklarını bilir ve kontrolü kaybetmemiş olurlar. Ancak bir hırsızın hayatında aynı durumun iki kere yaşanması gibi bir durum söz konusu değildir.

Gerçek hayatta da aynı durum iki kere yaşanmaz. Eğer zihninde yerleşik sonuçlar varsa, neredeyse ölü gibi olursun ve herhangi bir karşılık veremezsin. Hayatta sorunlara yanıt vermek gerekir, tepki değil, içinde herhangi bir sonuç yargısı olmadan harekete geçmen gerekir. Bir mihenk taşı olmadan eyleme geçmelisin. Bilinmeyenden yola çıkarak bilinmeyene karşılık vermelisin.

İnsanlar Zen'in nasıl bir şey olduğunu sorduğu zaman Goso Hoyen bu şekilde yanıtlardı. Bu hikâyeyi anlatırdı. Zen, tıpkı bir hırsızlık gibidir. O bir sanattır, bilim değil. Erkeksi değil, kadınsıdır; saldırgan değil, her şarta açıktır. İyi planlanmış bir metodoloji değil; anlıksal bir olaydır. Teoriler, hipotezler, doktrinler ve yasalarla ilgili değildir; sadece ve sadece tek bir şeyle ilgilidir ve bu da farkındalıktır.

O oğlanın dolapta olduğu anda ne oldu? Böyle bir tehlike anında insanın uykusu gelmez. Böyle bir tehlike anında bilinciniz keskinleşir, buna mecburdur. Hayatınız tehlikededir ve tamamen uyanıksınızdır.

İnsan her anında bu şekilde uyanık olmalıdır. İşte bu keskin bilinç anında, böyle bir yönelim yaşanır. Sol lobdaki enerji sağ loba geçer.

Ne zaman tetikte olursanız, sezgileriniz devreye girer; beyninizde şimşekler çakar, bilinmeyenden gelen şimşekler. Onları izlemek istemeyebilirsiniz. O zaman çok şey kaçırırsınız.

Artık mantığın tükendiği bir köşede kapana kısıldığın zaman sakın umudunu yitirme. O anlar hayatının en lütuf duyacağın anları olabilir. Tam o anlarda sol lob, sağ loba yol verir. İşte o zaman kadınsı kısım, her şeye açık olan kısım sana bir fikir verir. Eğer onu izlersen karşında birçok kapı açılır. Ancak bunları kaçırma olasılığın var; "bunlar boş şeyler" diyebilirsin.

Bu oğlan o anı kaçırabilirdi. O fikir kesinlikle normal, sıradan ve mantıklı değildi. Kedi gibi ses çıkarmak mı? Ne için? "Neden?" diye sorabilirdi ve o zaman ıskalamış olurdu. Ancak durum o kadar zorluydu ki, hiçbir şey soramadı. Başka hiçbir yolu yoktu. O yüzden, "Deneyeceğim. Kaybedecek neyim var ki?" diye düşündü.

Baba haklıydı. "Bana detayları anlatmana gerek yok. Burada olduğuna göre, bu sanatı öğrendin." demektedir.

Burada sanat, zihnin kadınsı tarafından eyleme geçebilmektir. Çünkü kadın bütüne bağlıdır ve erkek bütüne bağlı değildir. Erkek agresiftir, erkek sürekli bir çatışma halindedir. Kadın ise sürekli teslim olma durumundadır, derin bir

güven halindedir. O yüzden kadın vücudu çok güzel ve yuvarlak hatlıdır. Doğaya yönelik derin bir güven ve uyum vardır. Kadın sürekli derin bir teslim olmuşluk içindedir. Bir erkek ise sürekli öfke ve çatışma halindedir. Her zaman bir şeyler yapar, bir şeyleri ispat etmeye çalışır ve bir yerlere ulaşmaya çabalar.

Bir kadına aya gitmek ister misin diye sor. Sadece şaşırırlar. Ne için? Ne gereği vardır? Neden bu sıkıntı yaşansın? Yuvası yeterince güzeldir. O daha anlık şeylerle ilgilidir; burada, hemen. Bu da ona bir uyum, bir zarafet verir. Erkek sürekli bir şeyler ispat etme peşindedir. Ve eğer bir şeyi ispat etmek istiyorsan, tabii ki mücadele edecek, rekabete girecek ve birikim yapacaksın.

Bir keresinde bir kadın Dr. Johnson ile konuşmaya çalışıyordu ancak doktor onunla pek ilgilenmiyordu.

Cilveli bir şekilde "Neden, doktor?" diye sordu. "Sizin kadınlar yerine erkeklerin arkadaşlığını tercih ettiğinize inanmaya başlayacağım."

"Bayan, ben kadınların arkadaşlığını çok severim." diye yanıtladı Johnson. "Güzelliklerini severim, inceliklerini severim, neşelerini severim. Sessizliklerini severim."

Erkek, kadınları sessiz kalmaya zorlamaktadır. Sadece dıştan değil, aynı zamanda içten de. Kadın tarafını sessiz kalmaya zorlarlar. Kendini sına. Ne zaman zihninin kadın tarafı bir şey söylese, hemen üstüne atlıyor ve "mantıksız, saçma!" diyorsun. Dr. Johnson kadınların sessiz kalmasını sağlamaya çalışıyor. Kalp kadına aittir. Kalbin sesine kulak vermeyip, sürekli başın konuşmasını dinlediğin için hayatta çok şey kaçırıyorsun: Ve kafadaki tek nitelik daha net, kurnaz, tehlikeli ve şiddete meyilli olmaktır. Bu şiddet nedeniyle iç dünyanın lideri olmuştur ve bu iç liderlik erkeklerde dış dünyada liderliğe yönelime neden olur. Erkekler, dış dünyada da kadınlara hükmetmiştir; asalet her zaman şiddet tarafından hükmedilmiştir.

Nasrettin Hoca, bir etkinlik için okula davet edilmişti. Çocukların bir yürüyüşü vardı ve çocuklar boy sırasına göre dizilmişti. En kısadan, en uzuna.

Ancak bu sırada bir istisna vardı, en baştaki çocuk, yürüyüşün en başındaki çocuk diğerlerinden neredeyse bir kafa boyu uzun görünüyordu. Hoca, küçük bir kıza sordu: "Neden en başta o var? Okulun öğrenci lideri ya da takım kaptanı falan mı?"
"Hayır!" diye fısıldadı küçük kız. "Çok kötü çimdiklediği için."
Erkek zihin sürekli çimdik atıp, sorun yaratır. Sorun yaratanlar da lider olur. Okullarda bütün deneyimli öğretmenler sınıf başkanı olarak en yaramaz, en haydut öğrenciyi seçer. O güçlü sıfata sahip olduktan sonra ise bütün yaramazlık enerjileri öğretmenin işine yaramaya başlar. Çünkü bir disiplin oluşturmaya başlarlar, kendi sınıf arkadaşlarının üzerinde!
Dünyadaki siyasetçileri izle. Bir parti iktidardayken, muhalefet partisi ülkede sürekli sorun yaratmaya başlar. Onlar yasaları zorlar, devrimci olur. İktidar partisi ise disiplin oluşturmaya çalışır. İktidardan düştükten sonra, bu sefer onlar sorun yaratmaya başlar. Muhalefet partisi ise iktidara geldikten sonra disiplin peşinde koşmaya başlar.
Hepsi sorun çıkarıcıdır.
Erkek zihni sorun çıkarmada uzmandır. O yüzden güç kullanır, hükmeder. Ancak derinde, belirli bir iktidara sahip olsan bile hayatı ıskalarsın. Derinde, kadın zihni devam eder. Eğer zihninin kadın tarafına düşmez, teslim olmazsan; direnişini ve savaşımını bırakıp teslim olmazsan, gerçek hayatı ve o keyfi bilemezsin.
Şöyle bir hikâye duydum:
Bir Amerikalı bilim adamı, Nobel Ödülü sahibi ünlü fizikçi Niels Bohr'u Kopenhag'daki ofisinde ziyaret etti ve masasının arkasındaki duvarda bir at nalı görünce şaşırdı. Nal, iyi şansları toplayıp düşmesini önlemek için, batıl inanca uygun bir şekilde ters asılmıştı. Amerikalı gergin bir şekilde gülümseyip, "bir at nalının size iyi şans getirmesini beklemiyorsunuz, değil mi, Profesör? Sonuçta bir bilim adamı olarak böyle bir şeye inanıyor olamazsınız" dedi.

Bohr gülümsedi: "Ben böyle bir şeye inanmıyorum, dostum. Hem de hiç inanmıyorum. Böyle aptalca bir saçmalığa inanmam çok zor. Ancak bana at nalının, inansan da inanmasan da iyi şans getirdiğini söylediler."

Biraz daha derine baktığında, sadece mantığının biraz altına indiğinde orada sezgi ve güven nehirlerinin aktığını görürsün.

Zen, kendiliğinden oluşun yoludur. Çabasız çabanın, sezginin yolu. Büyük bir şair olan Zen ustası İkkyu, "binlerce kilometre uzaktaki bulutları görebiliyor, çam ormanlarındaki antik müzikleri duyabiliyorum." demişti.

Zen işte budur. Mantığınla bin kilometre uzaktaki bulutları göremezsin. Mantıklı zihin cam gibidir. Çok kirlidir; fikir, teori ve doktrin tozlarıyla kaplanmıştır. Ancak sezginin saf camıyla bin kilometre uzaktaki bulutları görebilirsin. Düşünce olmadan, sadece farkındalıkla. O zaman ayna temiz ve netlik sonsuzdur.

Sıradan, mantık zihniyle çamların antik müziğini duyamazsın. Antik müziği nasıl duyabilirsin? Müzik çalınıp bittikten sonra sonsuza dek kaybolur.

Ama sana söylüyorum, İkkyu doğru söylüyor. Çamların antik müziğini duyabilirsin. Ben duydum. Ama bir yönelim, tam bir değişim, bir sıçrama gerekiyor. O zaman Buddha'nın vaaz verdiğini görebilir ve onu dinleyebilirisin. Çamların antik müziğini duyabilirsin. Çünkü o sonsuz bir müziktir, asla kaybolmaz. Sen sadece onu duyma kapasiteni kaybettin. Müzik sonsuzdur; kapasiteni yeniden kazandığın zaman, birden yine duymaya başlarsın. O her zaman oradaydı, ama sen orada değildin.

Şimdi burada ol ve o zaman sen de bin kilometre uzaktaki bulutları görebilir ve çamların antik müziğini duyabilirsin.

Beyninin sağ lobuna doğru yönel, daha kadınsı ol; daha sevgi dolu, teslimiyetçi, güven duyan ve bütüne biraz daha yakın ol. Bir ada olmaya çalışma, kıtanın bir parçası ol.

DÜŞÜNCEDEN DUYGUYA GEÇ

Akıl çok ağır bir şeydir, zeka daha bütünseldir. Akıl ödünç alınır, zeka ise kişiye aittir. Akıl mantıklı ve rasyoneldir; zeka mantıktan öte bir şeydir. Mantık ötesidir, sezgiseldir. Akıllı insanlar sadece tartışma ile yaşar. Tartışmalarla belirli bir noktaya gelebilirsin ancak bunun ötesine geçmek için önsezi gereklidir.

Sadece muhakeme yürüterek çalışan büyük bilim adamları bile mantığın işe yaramadığı bir noktaya gelir ve orada bir önsezi, bir çeşit anlık sezgi, bilinmeyenden bir işaret bekler. Ve her defasında da gerçekleşir. Eğer akılla çok yoğun çalıştıysan ve her şeyin akıl olmadığına kanaat getirirsen, daha ötesine geçebilirsin; bir gün bir ışın içine girer. O senin değildir; ama yine de senindir çünkü başka kimsenin değildir. O senin en içindeki merkezden gelmektedir. Sanki sınırların ötesinden geliyormuş gibi görünür çünkü sezgi merkezinin neresi olduğunu bilmezsin.

Sanskritçe olan Sadhumati kelimesi çok güzeldir. Mati, zeka anlamına gelir. Sadhu ise, bilgelik. Bilge zeka. Sadece zeka değil, bilge zeka. Bu insanlar mantıklı olabilir ama rasyonel değiller. Rasyonel olmak, mantıklı olmaktan daha ötedir. Bazen mantıklı insan, mantıksız olanı da kabul edebilir. Çünkü o mantıklıdır, mantıkdışılığın da varolduğunu anlayabilir. Rasyonel insan ise, mantıksızlığın varolabileceğini anlayamaz. O, sadece kısıtlı mantık kıyaslamalarına inanır.

Mantık olarak ispat edilememiş, ancak yine de varolan şeyler bulunur. Herkes onları bilir ve henüz kimse onları ispat edebilmiş değildir. Örneğin, sevgi. Kimse onun ne olduğunu ispat etmiş değil. Varolup olmadığı da ispatlanmamıştır. Ama herkes sevginin varolduğunu bilir. Mantığın ötesinde hiçbir şeyi kabullenmeyen insanlar bile aşık olur. Aşık oldukları zaman bir sorun yaşarlar. Kendilerini suçlu hissederler. Ama sevgi var.

Ve kimse sadece akılla tatmin olamamıştır. Ayrıca kalbin de doyurulması

gerekiyor. İçindeki iki kutup budur. Kafa ve kalp.
Zeka doğuştan varolan görme, algılama kapasitesidir. Her çocuk zeki doğar. Ve sonra toplum onu aptallaştırır. Ona aptallık eğitimi veririz ve er ya da geç aptallıktan mezun olur.
Zeka doğal bir olgudur. Tıpkı nefes almak gibi. Tıpkı görmek gibi. Zeka, içten görmektir. Sezgiseldir. Onun akılla hiçbir ilgisi yoktur. Asla akıl ile zekayı birbirine karıştırma. Onlar birbirinin karşıtıdır. Akıl kafada olur. Başkaları tarafından öğretilir. Sana empoze edilir. Onu tazelemen gerekir. Ödünç alınmıştır. Dışarıdan gelen bir şeydir. Doğuştan varolan bir şey değil.
Ancak zeka, doğuştan vardır. O senin varlığın, kendi doğandır. Bütün hayvanlar zekidir. Birer entelektüel olmasalar da, hepsi zekidir. Ağaçlar zekidir. Bütün varoluş zekidir. Ve her çocuk zeki doğar. Sen hiç aptal bir çocukla karşılaştın mı? Bu imkansızdır. Ancak zeki bir yetişkinle karşılaşmak çok zordur. Arada bir şeyler ters gider.
Bir arkadaşım bana bu harika hikâyeyi yolladı. Bunu dinlemeni istiyorum. Anlamana yardımcı olabilir. Hikâyenin adı: Hayvan Okulu.
Bir gün ormandaki hayvanlar bir araya gelerek okul açmaya karar verirler. Bir tavşan, bir kuş, bir sincap, bir balık ve yılanbalığı yönetim kurulunu oluşturdu. Tavşan, müfredatta koşmanın bulunmasını istemektedir. Kuş, uçmanın dahil olmasını, balık, yüzmenin dahil olmasını ve sincap, ağaca tırmanmanın mutlaka zorunlu dersler arasında olması gerektiğini söylemektedir. Bütün bunları bir araya getirip, bir müfredat programı yaptılar. Ve bütün hayvanların bu dersleri görmesini istediler.
Tavşan, koşu dersinde A alıyor olmasına rağmen, ağaca tırmanmak onun için çok ciddi bir sorundu. Sürekli kafa üstü düşüyordu. Bir süre sonra beyni hasar gördü ve artık eskisi gibi koşamadı. Artık koşuda A almak yerine, C alıyordu. Ve tabii, ağaç tırmanmada ise her zaman zayıf alıyordu. Kuş, uçmada çok başarılıydı, ama sıra toprak kazmaya geldiği zaman, o kadar başarılı değildi. Sürekli gagasını ve kanatlarını kırıyordu. Bir süre sonra, toprak kazma notu

hâlâ F olmasına rağmen, uçma notu C'ye düşmüştü. O da ağaca tırmanmakta çok zorlanıyordu.
Sonuçta, sınıf birincisi olan hayvan her şeyi yarım yapabilen, geri zekalı yılan balığı oldu. Ancak eğitimciler çok mutluydu çünkü herkes bütün dersleri görüyordu. Ve buna "geniş tabanlı eğitim sistemi" dediler.
Buna gülüyoruz ama gerçek bu. Sen de bunu yaşadın. Biz aslında herkesi başka biri yapmaya çalışıyoruz. O yüzden de insanların kendi olma potansiyellerini yok ediyoruz.
Zeka, başkalarını taklit ettikçe ölür. Eğer zeki kalmaya devam etmek istiyorsan, başkalarını taklit etmeyi bırakmalısın. Zeka, kopya çekerek intihar eder. Diğer insan gibi olmanın nasıl bir şey olduğunu düşünmeye başladığın zaman zekanı kaybedip, aptallaşıyorsun. Kendini bir başkasıyla kıyasladığın zaman, bütün doğal potansiyelini kaybediyorsun. Artık hiçbir zaman mutlu olamazsın. Bir daha asla temiz, net ve şeffaf olamazsın. Kendi netliğini ve vizyonunu kaybedersin. Ödünç gözlerin olur. Ama bir başkasının gözünden nasıl görebilirsin? Sana ait olan gözlere ihtiyacın var. Kendi bacaklarınla yürümelisin. Kendi kalbin çarpmalı.
İnsanlar ödünç hayatlar yaşıyor. O yüzden hayatları felç olmuş durumda. Bu felç yüzünden, aptal görünüyorlar.
Dünyada yeni bir eğitim sistemine ihtiyaç var. Şair olarak doğmuş bir kişi, matematikle kendini aptallaştırır. Büyük bir matematikçi olabilecek bir insan, beynine tarih sokuştururken kaybolur. Eğitim, senin doğanla uyumlu olmadığı için her şey karman çorman olur. Bireye saygı duymaz, herkesi belirli kategorilere sokar. Tesadüf eseri, bu kategoriler birkaç insana uyar. Ama çoğunluk kendini kaybolmuş hisseder ve mutsuz olur.
Hayatın en büyük mutsuzluğu, birinin kendini aptal ve değersiz hissetmesidir. Kimse aptal doğmamıştır. Kimse aptal doğamaz. Çünkü biz bir varoluştan geliyoruz. Varoluş, saf zekadır. Dünyaya geldiğimiz zaman, bu varlıktan bir çeşni, bir tat taşırız. Ama toplum anında üzerine atlar. Manipülasyona başlar.

Öğretir, değiştirir. Keser, biçer. Ve bir süre sonra, kendi formunu kaybedersin. Toplum senin itaatkar, sıradan ve tekdüze olmanı ister. Zekan işte böyle yok edilir.

Bir cezaevi hücresinde yaşıyorsun. Oradan çıkabilirsin. Çıkmak zor olacaktır, çünkü ona çok alışmış durumdasın. Çıkmak zor olacaktır, çünkü o bir elbise değil, neredeyse derin olmuştur. Çok uzun zamandır orada yaşıyorsun. Bırakmak zor olacaktır. Çünkü senin bütün kimliğin odur. Ama gerçek varlığına ulaşmak istiyorsan, geride bırakmak zorundasın.

Eğer gerçek zeki olmak istiyorsan, asi olman gerekir. Sadece asiler zekidir. Asi ile neyi kastediyorum? Kendi rızana rağmen sana zorla dikte edilmiş şeylerden kurtulmak! Kim olduğunu tekrar ara. En baştan başla. O ana kadar yaşadıklarının bir vakit kaybı olduğunu düşün.

Hiçbir insan bir başkasına benzemez. Her biri özgündür. Zekanın doğası budur. O yüzden insanlar birbirleri ile kıyaslanamaz. Kendini kimseyle kıyaslama. Nasıl kıyaslayabilirsin? Sen sensin, diğeri ise bir başkası. Benzer olmadığınız için kıyaslama söz konusu olamaz.

Ama bize kıyaslamak öğretildi. Ve biz sürekli kıyaslıyoruz. Doğrudan, dolaylı olarak, bilinçli ya da bilinçsiz, sürekli karşılaştırma yapıyoruz. Eğer kıyaslarsan, asla kendine saygı duymazsın. Biri senden daha güzeldir. Biri senden daha uzundur. Biri senden daha sağlıklıdır, biri de başka bir şeydir. Birinin sesi daha güzeldir. Eğer kıyaslamaya devam edersen, üzerinde yük oluşturursun. Etrafta milyonlarca insan var. Bu kıyaslamaların seni ezer.

Ve senin güzel bir ruhun vardı. Yeşermek isteyen güzel bir ruh. Altın bir çiçeğe dönüşmek istiyordu ama sen ona izin vermedin.

Bütün yükleri at. Hepsini kenara koy. Masumiyetini, çocukluğunu yeniden kazan. İsa, "Tekrar doğmazsanız, benim krallığıma giremezsiniz" derken, çok haklıydı. Ben de aynısını söylüyorum. Eğer tekrar doğmazsanız...

Sana yüklenmiş olan bütün çöplerden kurtul. En baştan başla. Ve zekanın birden ortaya çıkmasına şaşıracaksın.

Zeka, görme ve kavrama kapasitesidir. Kendi hayatını, doğana uygun yaşamaktır. Zeka budur. Peki ya aptallık nedir? Başkalarını takip etmek. Başkalarını taklit etmek. Başkalarına itaat etmek. Onların gözleriyle görmek. Onların bilgisini, kendi bilgin gibi görmek. Aptallık budur.

O yüzden Pundit'ler neredeyse her zaman aptaldır. Onlar papağandır, sürekli tekrar eder. Onlar birer plaktır. Çok iyi bir şekilde tekrar ederler. Ama yeni bir durum ortaya çıkınca, kitaplarında yazmayan bir şey olduğu zaman, ne yapacaklarını bilemezler. Bir zekaları yoktur. Zeka, hayatın anlık değişikliklerine uyum sağlama kapasitesidir. Bir programa bağlanamaz.

Sadece zeki olmayan insanların programı vardır. Onlar korkar. Hayatı olduğu gibi karşılamak için yeterince zeki olmadıklarını bilirler. Hazır olmaları, prova yapmaları gerekir. Henüz soru sorulmadan bir yanıt hazırlamaları gerekir. Ve bu sayede aptallıklarını ilan ederler. Çünkü, sorular asla aynı olmaz. Sorular her zaman yenidir. Her gün kendi problemleri ve mücadeleleriyle doğar. Her an kendi sorusunu yaratır. Ve eğer senin kafanda hazırlanmış cevaplar varsa, soruyu bile dinlemen mümkün olmaz. İçin yanıtlarla o kadar çok dolmuştur ki, dinlemen mümkün olmaz. Sen karşılık veremezsin. Ne yaparsan yap kendi hazırladığın cevaplardan birine göre yanıtlarsın. Ve bunlar ilgisizdir. Gerçeklerle hiçbir ilişkisi yoktur.

Zeka ise, hazırlıksız bir şekilde gerçekle yüzleşmektir. Hayatın karşısına hazırlıksız çıkmanın güzelliği inanılmazdır. O zaman hayatın bir yeniliği, bir gençliği olur. Hayatın bir akışı ve tazeliği olur. Hayat sana birçok sürpriz sunar. Hayatında bu kadar çok sürpriz olunca da asla sıkılmazsın.

Aptal insan her zaman sıkılır. Başkalarından topladığı ve sürekli tekrar ettiği cevaplar yüzünden sıkılır. Sıkılır, çünkü gözleri bilgiyle o kadar dolmuştur ki, neler olduğunu göremez. Hiçbir şey bilmeden çok şey bilmiş olur. O, bilge değil, sadece bilgilidir. Bir güle baktığı zaman, o güle bakmaz. Okuduğu bütün güller, şairlerin sözünü ettiği bütün güller, ressamların çizdiği bütün güller, filozofların tartıştığı bütün güller, gözünün önünde oluşur. Büyük bir anı ve

bilgi kuyruğu oluşur. Karşısındaki gül ise, o kuyruk, o kalabalık içinde kaybolur. Onu göremez. Sadece tekrar eder. Ne kadar güzel bir gül. Bu kelimeler de içten, özgün ve gerçek değildir. Bir başkasının sesidir. O sadece bir kasetçalar.

Aptallık, tekrardır. Başkalarını tekrar etmektir. Ucuzdur. Ucuzdur, çünkü öğrenmene gerek yoktur. Öğrenmek zordur, öğrenmek için cesur olmak gerekir. Öğrenmek, mütevazı olmak anlamına gelir. Öğrenmek, eskiyi bırakıp, yeniyi kabul etmeye hazır olmak demektir. Öğrenmek, egosuzluk durumudur.

Ve insan, öğrenmenin seni nereye götüreceğini bilemez. Öğrenen hakkında bir tahmin yapamazsın. Hayatı tahmin edilemez olacaktır. Kendisi bile yarın ne olacağını, nerede olacağını tahmin edemez. O sürekli bilgisizlik durumunda yer alır. Sadece bilgisizlik durumunda yaşadığın zaman öğrenmeye başlarsın.

O yüzden çocuklar çok güzel öğrenir. Büyüdükçe öğrenmeyi bırakırlar. Çünkü bilgi toplanır ve onu tekrar etmek kolaydır. Niye uğraşacaksın? Bilgi ucuzdur, basittir; çizilmiş yolu takip eder, kısırdöngüde dolaşırsın. O zaman da sıkıntı oluşur. Aptallık ve sıkıntı birlikte varolur.

Zeki insan, sabah güneşindeki çiğ damlaları kadar tazedir. Gecedeki yıldızlar kadar tazedir. O yeniliği bir esinti gibi hissedersin.

Zeka, tekrar ve tekrar doğma kapasitesidir. Geçmiş zekayla ölmek ve günümüz zekasıyla tekrar doğmaktır.

Aslında baştaki zeka, zeka değildir. O, bilgi toplama yeteneğidir. Asıl zeka, kalbin zekasıdır. Tek zeka budur. Baş sadece biriktirir. Her zaman eskidir. Asla yeni olmaz. Asla özgün olmaz. Bazı şeyler için iyidir. Onu doldurmak güzel bir şeydir. İnsan, hayatında buna ihtiyaç duyar. Birçok şeyin hatırlanması gerekir. Zihin, yani baş, bir biyolojik bilgisayardır. İçine her türlü bilgiyi doldurabilir ve ihtiyacın olduğu zaman çıkartabilirsin. Matematik için iyidir. Hesap yapmak için iyidir. Günlük hayat için, piyasa için iyidir. Ama bütün hayatın bundan ibaret olduğunu düşünüyorsan, aptal kalırsın. O zaman asla duygunun güzelliğini hissetmezsin. Kalbin kutsallığını bilemezsin. O zaman sadece

kalpte oluşan zarafeti, sadece kalbe açılan tanrısallığı bilemezsin, dua etmeyi bilemezsin, şiiri bilemezsin, sevgiyi bilemezsin.
Kalbin zekası, hayatında bir şiir yaratır. Adımlarına ritim katar. Hayatını bir keyfe, bir kutlamaya, bir şenliğe, bir kahkahaya dönüştürür. Sana espri anlayışı verir. Sevmek ve paylaşma yeteneğini oluşturur. Gerçek hayat budur. Kafa üzerinden yaşanan hayat, mekanik bir hayattır. Bir robota dönüşürsün. Belki çok verimli olursun. Robotlar verimlidir. Makineler, insanlardan daha verimlidir. Başın aracılığıyla çok para kazanabilirsin. Ama fazla yaşayamazsın. Daha iyi bir yaşam standardın olur, ama bir hayatın olmaz.
Hayat kalptedir. Hayat sadece kalp üzerinden gelişir. Sevgi, hayat ve tanrısallık, sadece kalbin toprağında yeşerir. Bütün güzellikler, bütün gerçek değerler, anlamı önemi olan her şey, kalpten ortaya çıkar. Kalp senin merkezindir. Kafa ise çevren. Kafada yaşamak, merkezdeki hazinelerin ve güzelliklerin bilincinde olmadan, sürekli çeperde yaşamaktır. Bu çeper üzerinde yaşamak aptallıktır.
Kafada yaşamak aptallıktır. Kalpte yaşamak ve gerektiği zaman kafayı kullanmak zekadır. Merkez, senin varlığının çekirdeğinde bulunur. Sahip, kalptir. Ve kafa sadece bir hizmetkârdır. Zeka budur. Kafa sahip olup, kalbi unuttuğu zaman, buna aptallık denir.
Seçim sana kalmıştır. Unutma, kafa bir köle olarak çok güzel bir köledir. Çok işine yarar. Ama bir sahip olarak tehlikelidir ve bütün hayatını zehirler. Etrafına bir bak. İnsanların hayatları kafaları tarafından zehirlenmiş durumdadır. Hiçbir şey hissetmezler. Hiçbir şeye duyarlı değillerdir. Hiçbir şey onlara heyecan vermez. Güneş doğar ama onların içinde hiçbir şey doğmaz. Güneşin doğuşuna boş gözlerle bakarlar. Gökyüzü yıldızlarla dolar. Olağanüstü gizemlerle dolar. Ama kalplerinde hiçbir şey kıpırdamaz. Hiçbir şarkı doğmaz. Kuşlar şarkı söyler, insan ise şarkı söylemeyi unutmuştur. Bulutlar gökyüzüne doluşur ve sülünler dans eder. İnsan nasıl dans edeceğini bilmez. O artık sakattır. Ağaçlar çiçek açar; insan düşünür, asla hissetmez. Ve

duygu olmadan da çiçek açması mümkün değildir.
Kendi hayatını izle, gözlemle ve incele. Başka biri sana yardım etmeyecek. Bugüne kadar hep başkalarına dayandığın için aptal oldun. Şimdi kontrolü ele al. Bu senin sorumluluğun. Hayatını nasıl yaşadığını görmek için kendi içine derinlemesine bak. Kalbinde bir şiirsellik var mı? Eğer yoksa, hiç vakit kaybetme. Bir şiir yaratmak için kalbine yardım et. Hayatında bir aşk var mı? Eğer yoksa, sen ölmüşsün ve çoktan mezara girmişsin.
Hemen oradan çık. Hayatın sana bir aşk, bir macera vermesini sağla. Keşfet. Milyonlarca güzellik, gizem seni bekliyor. Sen hayat tapınağına girmeden, etrafında dolaşıp duruyorsun. Kapı ise, kalptir. Unutma, bu sıçramayı yapmak zorundasın. Düşünceden duyguya geçmelisin. Duygu, senin içinde varolan ve sezgi olarak tanımlanan şeye daha yakındır. Düşünmek ise, sezgiden en uzak olan noktadır. Sana hep başkaları hocalık yaptı. Bu, bilgi almaktır. Başkası tarafından öğretilmemiş ve içinde yeşeren şey ise sezgidir. Kimse sana öğretmemiştir. Hiçbir okul, hiçbir üniversite, hiçbir kolej. Kimse sana bu konuda bir şey dememiştir. O, içinde yeşerir. İşte bu, sezgidir. Hiçbir yere gitmek zorunda değilsin. Sadece kendi içinde yolculuk yap. Duygu, sezgiye daha yakındır. Ben imkansızı beklemiyorum. Doğrudan sezgisel ol demiyorum. Bunu yapamazsın. Şimdilik tek bir şey yapabilirsen, düşünceden duyguya geçebilirsen, bu yeterli olur, sonra duygudan sezgiye geçmek kolaydır, ama düşünceden sezgiye geçmek zordur. Onlar bir araya gelmez, ayrı kutuplardır. Duygu ise, ortadadır. Duygudan yola çıkınca, düşünce ve sezgi aynı mesafededir. Bir yöne doğru gidersen düşünceye ulaşırsın, diğer yoldan gidersen sezgiye ulaşırsın. Duyguda ikisi buluşur ve bütünleşir. Düşüncenin bir kısmı duygunun içinde kalır. Sezginin bir kısmı da.

GEVŞE

Bilimdeki bütün büyük gelişmeler, akılla değil, sezgiyle gelmiştir. Bütün büyük keşifler, çığır açan icatlar, aklın ötesinden gelmiştir. Arşimet'ten Einstein'a kadar bu böyledir. Arşimet'in hikâyesini bilirsin. Buluşunu küvetinin içinde, sıcak bir banyonun keyfini çıkartırken yapmıştı. Ve birden o gevşemiş ruh hali içinde... Günlerdir çok endişeliydi. Ülkenin kralı çok güzel bir altın taca sahipti ve onun saf altından mı yapıldığını, yoksa içine başka şeyler karıştırılıp karıştırılmadığını merak ediyordu. Ve bu sorunun yanıtının taca bir hasar verilmeden bulunmasını istiyordu. Bu bir bilmeceydi. Cevabı nasıl verilecekti? Tacın ne kadarının altın, ne kadarının başka bir madde olduğu nasıl belirlenecekti? Arşimet çok çabaladı. Günlerce uyumadı. Artık bir çözüm yolu bulma umudu yoktu. Ama oldu.

Küvet doluydu. Arşimet küvetin içine girince, suyun bir kısmı küvetten taştı. O anda beyninde bir şimşek çaktı. "Küvetten taşan suyun benim hacmimle bir ilgisi olması gerekir," dedi. O anda her şey yerine oturdu. "Eğer dolu bir küvete altın koyarsak, bir miktar su taşacaktır. Bu taşan suyun da altın miktarıyla bağlantılı olması gerekir" dedi.

O anda çok heyecanlandı. Çıplaktı. Ama o kadar büyük bir heyecan yaşıyordu ki, çıplaklığını unuttu. Sokağa fırlayıp, "Evreka! Evreka! Buldum! Buldum!" diye bağırarak koşmaya başladı.

Bu, sezgi kavramasıydı. Entelektüel bir yargı değil.

Albert Einstein saatlerce küvette uzanırdı. Belki de sadece Arşimet yüzünden. Hindistan'ın en büyük entelektüellerinden biri olan, Doktor Ram Manohar Lohia onu görmeye gitti... Bu hikâyeyi bana Doktor Lohia anlattı. O, Hindistan'ın tanıdığı en dürüst politikacılardan biriydi. Keskin bir gözlemci. Büyük bir vizyon sahibi ve bir dahiydi. Almanya'da eğitim gördüğü için, Albert Einstein'ı tanıyan birçok arkadaşı vardı. Ortak bir dostları aracılığıyla bir görüşme ayarladı... Doktor Lohia tam vaktinde geldi. Ama Albert

Einstein'ın eşi "Beklemeniz gerekiyor, çünkü şu anda banyo yapıyor ve kimse ne zaman çıkacağını bilemez" dedi.
Yarım saat geçti, bir saat geçti. Ve Doktor Lohia, "Daha ne kadar sürer?" diye sordu.
"Bunu kimse tahmin edemez" diye yanıtladı Einstein'ın eşi. Doktor Lohia tekrar sordu: "Küvette oturup ne yapıyor ki?"
Kadın gülmeye başladı. " Sabun köpükleriyle oynuyor."
"Ne için?"
"Sabun köpükleriyle oynadığı zaman, üzerinde düşünüp bir sonuca ulaşamadığı bazı konularda belirli önseziler geliyor. Önsezi şimşekleri her zaman o küvetteyken zihninde çakıyor."
Neden küvette? Çünkü orada gevşersin. Ve gevşemek, meditasyonun temelidir. Gevşersin ve gevşediğin zaman, bütün gerginlikler sona erer. Sıcak su, banyonun sessizliği ve yalnızlık... Artık batıda banyolar o kadar güzel yapılıyor ki, neredeyse birer tapınak gibi. Hatta bazı insanlar, banyolarına oturma odası bile yapmaya başladı. O kadar güzel. İnsan gevşeyebilir. Meditasyon yapabilir. Ve o meditasyon halinde bazı şeyler olur. Küvet her zaman çok iyi bir provokatör olmuştur. Dünyanın bütün büyük bilim adamları bu konuda hemfikir. Bazen belirli bir sonuç için yıllarca çalışıyor ve hiçbir yere varamıyorsun. Ancak sonra, bir gün, birden beliriyor. Sınırların ötesinden bir yerden anında beliriyor. Buna bir sonuç diyemezsin. Çünkü o bir sonuç değildir.
Bilimsel keşifler her zaman için zihinden değil, meditasyondan çıkar. Sonuçta, zihinden çıkan şeyler bilim değil, teknoloji olur. Teknoloji zavallı bir şeydir. O bir kavrayış değil, kavrayışın uygulamasıdır. Teknoloji, zihinden çıkar. Çünkü zihnin kendisi bir teknolojik alettir. Biyolojik bir teknoloji. Bütün makineler zihinden çıkar. Çünkü zihnin kendisi bir makinedir. Ama zihinden bir yaratıcılık çıkmaz. Çünkü hiçbir bilgisayar bir kavrayış sunamaz. Bunlar zihin ötesinden gelir. Zihin, senin varlığının yüzeyidir. Kavrayışlar ise varlığının

merkezinden gelir. Meditasyon seni merkeze götürür.
Zihnin yanlış mekan olduğunu söylediğim zaman, zihninle özdeşleşme demek istiyorum. Sadece zihin olma. Çünkü sen ondan çok daha fazla bir şeysin. Zihin senin içinde küçük bir mekanizmadır, onu kullan, ama onunla özdeşleşme, tıpkı araban gibi. Arabanı kullanıyorsun ama kendini onunla tanımlamıyorsun. Zihin de içindeki bir makinedir. Kendini sadece onunla tanımlama. Buna gerek yok. Bu tür bir özdeşleşme yanlışa yol açar. "Ben zihinim" diye düşünmeye başladığında yanlış noktada bulunuyorsun. Eğer "ben zihin değil, zihnin sahibiyim, onu kullanabiliyorum" diyebiliyorsan, o zaman zihin çok değerli ve kullanışlı bir makinedir, harika teknolojiler geliştirebilir. Bilim, tıpkı din gibi zihinsizlikten ortaya çıkar. Din ve bilim, farklı kaynaklardan gelmez, aynı kaynaktan beslenir, çünkü ikisi de çığır açan gelişmelere, kavrayışlara ve sezgiye muhtaçtır.
Teknoloji, zihinden çıkıyor. Dinsel teknoloji de zihinden çıkıyor. Yoga, Mantra, Yantra. Yoga, derinleşmeyi sağlayacak beden duruşlarını içerir. Bunlar zihinde üretilir. Bu dinsel teknolojidir. O yüzden Yoga, belirli bir dinin parçası değildir. Hıristiyan Yoga olabilir. Hindu Yoga olabilir. Budist Yoga olduğu kesin. Jaina Yoga var. Dinlerin sayısı kadar Yoga çeşidi olabilir. Yoga sadece bir teknolojidir, hiçbir makine Hindu değildir, hiçbir makine Müslüman değildir. Bir dükkana girip, Müslüman araba ya da Hindu araba alamazsın, makineler sadece makinedir. Yoga, bir teknolojidir, mantra bir teknolojidir, zihinde üretilmiştir. Mantra, aslında mantık sözcüğüyle aynı kökten gelir.
İkisi de Sanskritçe olan, Man kelimesinden gelir. Bir dal mantık olurken, bir diğer dal Mantra oluyor. İkisi de zihnin bir parçasıdır. Bilimsel teknoloji zihinde üretilir. Dinsel teknoloji zihinde üretilir. Bütün dinsel ayinler, tapınaklar, camiler, kiliseler, dualar, yazıtlar, hepsi zihnin ürünüdür.
Ancak o şimşek, o kavrayış; Buddha'nm, Bodhi ağacı altında otururken yaşadığı, ilk kez olarak aydınlandığı, tam farkındalığa ulaştığı an; zihinden yükselen bir şey değildi. O, zihnin bir parçası değildi. Daha öteden gelen bir

şeydi. Seninle, egonla, zihninle, bedeninle ilgili bir şey değildi. O, saf, bakir, sonsuzluğun parçası olan bir şeydi. O anda, Buddha'nın zihni tamamen durduğu anda, öteden gelen bir şey ona ulaştı. Bir Tanrı oldu.

Tabii yedi gün boyunca sessiz kaldı. Etkisi o kadar güçlüydü ki, tek bir kelime söyleyemedi. Hikâyeye göre, cennetteki tanrılar rahatsız oldu. Çünkü bir insanın Buddha olması çok nadirdi ve eğer sessiz kalırsa, gözleri kapalı, karanlıkta yolunu bulmaya çalışan milyonlara kim öğretecekti? Bu sadece bir efsane. Güzel bir hikâye, ancak anlamlı ve önemli. Tanrılar geldi, Budha'nın önünde eğildi ve ona yalvardı; "Konuş! Ulaştığın noktayı insanlara anlat."

Ve Buddha konuşmaya başladığı zaman, işte o zaman zihinden konuşmaya başladı. O zaman zihnin bir parçası olmuştu. Olgunun kendisi, sessizlikte olmuştu, ancak sonra kelimeleri kullanmak zorunda kaldı. O kelimeler zihne aittir.

Benim bildiklerim zihnin ötesinde, ancak söylediklerim zihnimden çıkıyor. Kelimelerim zihnimin bir parçası, ancak bildiklerim zihnin bir parçası değil.

iÇ REHBERiNi BUL

İçinde bir rehber var, ama onu kullanmıyorsun, onu o kadar uzun zamandır, o kadar çok hayattır kullanmıyorsun ki, içinde bir rehber olduğunun farkında bile olmayabilirsin.

Castaneda'nın bir kitabını okuyordum. Ustası Don Juan ondan çok güzel bir deney yapmasını istiyor. Bu, en eski deneylerden biridir. Karanlık bir gecede, hiçbir ışığın olmadığı engebeli ve tehlikeli bir yolda, Castaneda'nın ustası, "İçindeki rehbere inan ve koşmaya başla" dedi, bu tehlikeliydi. Engebeli yolu tanımıyordu. Her tarafta ağaçlar, çalılar, uçurumlar vardı. Castaneda herhangi bir yere düşebilirdi. Gündüz vakti bile orada dikkatli yürümek zorundaydı. Ve geceleyin karanlık yüzünden hiçbir şey görünmüyordu. Hiçbir şey göremiyordu ve ustası, "Yürüme, koş!" dedi.

Castaneda buna inanamadı. Bu intihar etmek gibi bir şeydi. O korktu. Ama ustası koştu. Vahşi bir hayvan gibi koştu ve sonra koşarak döndü. Castaneda bunu nasıl yaptığını anlayamamıştı. Sadece karanlıkta koşmakla kalmıyor, her defasında Castaneda'yı sanki görüyormuş gibi buluyordu. Zamanla Castaneda cesaretini topladı. Eğer bu yaşlı adam bunu yapabiliyorsa, o neden yapamasın? Denedi ve bir süre sonra bir iç ışığı hissetti, sonra koşmaya başladı.

Sen ancak düşünmeyi bıraktığında varsın. Düşünmeyi bıraktığın an, içteki belirir, eğer düşünmezsen her şey yolundadır. Sanki bir iç rehber devreye girer. Mantığın seni yanlış yönlendirmiştir. En büyük yanlış ise, budur. Kendi iç rehberine güvenemiyorsun.

Önce mantığını ikna etmen gerekiyor. İç rehberin, "Haydi! dese bile, mantığını ikna etmen gerekiyor. Ve o sırada fırsatları kaçırıyorsun. Çünkü bunlar anlardır. Onları ya kullanırsın ya da kaçırırsın. Akıl zaman alır. Ve sen düşünürken, artıları eksileri hesaplarken, o anı kaçırırsın. Hayat senin için beklemez. İnsanın anlık yaşaması gerekiyor. Zen'de ifade edildiği gibi, gerçek bir savaşçı olman gerekiyor. Çünkü elinde kılıçla savaş alanında savaşırken,

düşünemezsin. Düşünmeden hareket etmelisin. Zen ustaları, kılıcı bir meditasyon tekniği olarak kullandı. Ve Japonya'da söylendiğine göre, eğer iki Zen ustası kılıçlarla karşı karşıya gelirse, bir sonuca varamazmış. Hiçbiri yenilmez ya da kazanamaz. Çünkü ikisi de düşünmüyor. Kılıçlar kendi ellerinde değil, iç rehberlerinin ellerindedir. Düşünmeyen iç rehber, ve biri hamle yapmadan önce, rehber bilir ve savunmasını yapar. Bunu düşünemezsin, çünkü vaktin yoktur. Karşındaki kalbini hedef almıştır. Bir an içinde kılıç kalbine saplanacaktır. Ne yapacağını düşünecek vakit yoktur. Onun içinde "kalbe sapla" düşüncesi oluştuğu zaman, aynı anda senin içinde savunma hamlesi düşüncesi oluşmalıdır. Aynı anda; hiçbir boşluk olmadan. Ancak o zaman savunabilirsin, aksi halde ölürsün.

O yüzden meditasyon olarak kılıç kullanmayı öğretirler. "İç rehberini serbest bırak. Düşünme. Bırak iç varlık ne gerekiyorsa yapsın. Zihninle ona karışma" derler. Bu çok zordur, çünkü zihnimizle eğitilmişizdir. Okullarımız, kolejlerimiz, üniversitelerimiz, bütün kültürümüz, bütün medeniyet çizgimiz, kafamızı eğitir. İç rehberimizle teması kaybetmişizdir. Herkesin doğuştan bir iç rehberi vardır, ancak onun işlemesine izin verilmiyor.

Sanki felç geçirmiş gibi. Ama o, tekrar sağlığına kavuşabilir.

Beyninle düşünme. Gerçekten. Hiç düşünme, sadece hareket et, bazı durumlarda dene, zor olacaktır. Çünkü hemen düşünmeye alışmış olacaksın. Tetikte olman gerekir. Düşünceye değil, zihnine içerden gelen duygu için tetikte olmalısın. Bazen kafan karışabilir. Çünkü iç rehberinden mi, yoksa zihninin yüzeyinden mi geldiğini anlayamayacaksın. Ama bir süre sonra o duyguyu bilecek, farkı hissedeceksin.

İçten bir şey geldiği zaman, göbeğinden yukarı doğru gelir. Göbeğinden yukarı akan sıcaklığı hissedersin. Zihnin düşündüğü zaman, o sadece yüzeyde, yani kafadadır, sonra aşağı iner. Eğer zihnin bir şeye karar verirse, onu aşağı doğru zorlaman gerekir. Eğer iç rehberin karar verirse, içinde bir şey köpürür. Varlığının derin çekirdeğinden zihne doğru yükselir. Onu zihin alır, ancak

zihinden değildir, daha öteden gelir. O yüzden zihin ondan korkar. Yargılama için, o güvenilmezdir. Çünkü içten gelir. Hiçbir mantık ya da ispat taşımaz. Birden zihinde kabarır.

Bazı durumlarda dene. Örneğin, ormanda yolunu kaybettin. Dene. Düşünme. Gözlerini kapatıp otur. Düşüncelerden arın. Çünkü işe yaramaz. Nasıl düşüneceksin? Bilmiyorsun. Ama düşünce öyle bir alışkanlık olmuştur ki, hiçbir sonuca ulaşmasan bile düşünmeye devam edersin. Düşünce, sadece bilinen şeyleri düşünebilir. Bir ormanda kayboldun, bir haritan yok, yol soracak kimse yok, ne düşünebilirsin? Ama hâlâ düşünüyorsun. O düşünce, bir düşünce değil, sadece endişe olacaktır. Ve sen ne kadar endişelenirsen, iç rehberin o kadar zorlanır.

Endişelenme. Bir ağacın altında otur ve bütün düşüncelerin dinmesine izin ver. Bekle. Düşünme. Sorunu abartma. Sadece bekle. Düşünmeme haline ulaştığını hissettiğin an, ayağa kalkıp yürü, bedenin nereye doğru yönelirse, gitmesine izin ver, sadece tanık ol, karışma. Kaybolmuş yol kolayca bulunur, ancak bunun tek şartı var. Zihninin karışmasına izin verme.

Bu, birçok kere bilmeden olmuştur. Büyük bilim adamları, ne zaman bir keşif yapılsa, bunun zihin tarafından değil, iç rehber tarafından yapıldığını söyler.

Zihnin tükendiği ve daha fazlasını yapamadığı zaman artık pes eder. O pes etme anında içindeki rehber işaretler, deliller ve anahtarlar sunar. İnsan hücresinin iç yapısını ortaya koyarak Nobel Ödülü kazanan kişi bunu rüyasında gördü. İnsan hücresinin yapısını, çekirdeğini, rüyasında gördü ve sonra, sabah kalkıp resmini yaptı. Kendisi bile bunun doğru olabileceğine inanmadı. O yüzden üzerinde yıllarca çalıştı. Yıllarca çalıştıktan sonra rüyasının doğru olduğuna kanaat getirdi.

Madam Curie ise bu iç rehber sürecini yaşadıktan sonra tekrar denemeye karar verdi. Çözmesi gereken bir soru olduğu zaman, "Neden çabalayıp uğraşayım, uyumam yeter" dedi. Güzel uyudu, ama bir çözüm yoktu, o yüzden şaşırdı. Birçok kere denedi. Bir sorun olduğu zaman, anında gidip yatıyordu, ancak

hiçbir çözüm çıkmıyordu.
Önce aklın tamamen sınanması gerekir, ancak ondan sonra çözüm kabarabilir. Başın tamamen tükenmesi gerekiyor. Aksi halde, rüya görürken bile işlemeye devam ediyor.
O yüzden bilim adamları, bütün büyük keşiflerin, akılla değil, sezgiyle yapıldığını söyler. İç rehberle bu kastedilir.
Başını kaybet ve bu iç rehberine atla. O oradadır. Eski yazıtlar, ustanın ya da gurunun, dış gurunun, sadece iç guruyu bulmada yardımcı olabileceğini yazar. Hepsi bu. Dış guru, iç gurunu bulmaya yardım ettikten sonra, artık, dış gurunun bir işlevi kalmaz.
Bir usta aracılığıyla gerçeğe ulaşamazsın. Bir usta aracılığıyla ancak iç guruna ulaşabilirsin, ancak ondan sonra bu iç guru seni gerçeğe götürebilir. Dış usta sadece bir temsilci, bir yedektir. Onun bir iç rehberi vardır ve senin iç rehberini de hissedebilir. Çünkü onlar aynı dalga boyunda varolurlar. Aynı boyutta, aynı dalga boyundadırlar. Eğer kendi iç rehberini bulursan, sana bakıp, senin iç rehberini hissedebilirim ve eğer ben, sana gerçekten rehberlik edeceksem, benim rehberliğim seni kendi iç rehberine götürmek olacaktır. Sen iç rehberinle temasa girdiğin zaman, artık bana ihtiyaç yoktur. Artık tek başına hareket edebilirsin. Yani bir gurunun yapabileceği tek şey, seni kafandan göbeğine, muhakemenden sezgi gücüne, tartışmacı zihninden, güvenilir rehberine itmektir. Bu sadece insanlar için geçerli değildir. Aynı şey hayvanlar, kuşlar, ağaçlar, her şey için geçerlidir. Bu iç rehber vardır. Ve gizemli birçok yeni olgu daha keşfedilmiştir.
Birçok örnek vardır. Örneğin, anne balık yumurtladıktan hemen sonra ölür. Sonra baba, yumurtaları döller ve ölür. Yumurta, annesiz ve babasız kalır ve olgunlaşır. Yeni bir balık doğar. Bu balık, anne, baba ve ebeveynlik hakkında hiçbir şey bilmez. Nereden geldiğini bile bilmez. Ama bu balık, denizin belirli bir bölgesinde yaşar ve yavru balık, anne ve babasının yumurtlamak için yola çıktıkları bölgeye gider. Kaynağa ulaşır. Bu tekrar tekrar yaşanmaktadır ve o

balık yumurtlama zamanı geldiğinde aynı sahile gelecek, yumurtlayıp ölecektir. Yani, ebeveynlerle yavruları arasında hiçbir iletişim yok. Ama yavrular, bir şekilde nereye gitmeleri gerektiğini, nasıl gideceklerini bir şekilde bilir ve asla yanılmaz. Onları yanlış yönlendiremezsin. Bu konuda deneyler yapıldı, ama başarılı olmadı. Onlar kaynağa ulaşacak. Bir iç rehber devrededir.

Sovyetler Birliğinde, kediler, fareler ve birçok küçük hayvanla çeşitli deneyler yapıldı. Bir anne kedi, yavrularından ayrıldı ve yavrular bir denizaltıyla denizin derinliklerine indirildi. Anne kedi, yavrularına ne olduğunu bilemeyecek durumdaydı. Kediye kalp ve beyin etkinliğini ölçen her türlü cihazı taktılar. Ve sonra denizaltıda yavrulardan biri öldürüldü. Anne bunu anında hissetti. Nabzı hızlandı. Endişeli ve gergin oldu. Nabzı, yavrusu öldürülür öldürülmez hızlanmıştı. Bilimsel cihazlar çok derin bir acı hissettiğini belgeledi. Bir süre sonra, her şey normale dönünce, bir yavru daha öldürüldü. Yine aynı değişiklikler görüldü. Üçüncü yavruyla da aynı şey yaşandı. Her defasında yaşandı. Hem de aynı anda. Hiçbir zaman dilimi olmadan. Ne oluyordu?

Bilim adamları, anne kedinin iç rehberi olduğunu söylüyor. Bu iç duygu merkezi, nerede olursa olsun çocuklarına bağlı. Anında telepatik ilişkiyi hissediyordu. İnsan anneler bu kadar hissetmez. Bu çok şaşırtıcı. Aslında tam aksi geçerli olmalı. İnsan anne, evrimde daha gelişkin olduğu için, daha çok şey hissetmeli ama hissetmez. Çünkü kafa her şeyi denetimine almıştır ve iç merkezler felç olmuş durumdadır.

Ne zaman bir ikileme düşsen ve bir çıkış yolu bulamazsan, düşünme. Sadece derin bir düşünmeme halinde bulun ve iç rehberinin sana yol göstermesine izin ver. En başta korkacak, güven duymayacaksın. Ama bir süre sonra, her zaman doğru sonuca ulaşınca, her zaman doğru kapıyı açınca, cesaretini toplayacak ve güvenmeye başlayacaksın.

Bilgelik kalpten gelir. Akılla ilgisi yoktur. Bilgelik, varlığının en derin noktasından çıkar. Kafaya ait değildir.

Kafanı kes. Kafasız ol ve varlığın yolundan git. Seni tehlikeye yöneltse bile, tehlikeye gir. Çünkü sen ve gelişmen için gerekli yol budur. Onu izle. Güven ve birlikte hareket et.

KRiTERiN MUTLULUK OLSUN

Sezgiyle yaşayan bir insan, her zaman başarılı olur mu? Hayır. Ama her zaman mutludur. Başarılı olsun ya da olmasın. Ve sezgisiz yaşayan bir insan, başarılı olsun ya da olmasın, her zaman mutsuzdur. Başarı bir kriter değildir. Çünkü başarı birçok şeye bağlıdır. Asıl kriter, mutluluktur. Çünkü mutluluk sadece sana bağlıdır. Birçok rakip olduğu için başarısız olabilirsin. Sen sezginle çalışıyor olmana rağmen, diğerleri daha kurnazca, daha sinsice, daha hesapçı, daha şiddetli ya da daha ahlâksızca çalışıyor olabilir. O yüzden başarı birçok şeye bağlıdır. Başarı bir sosyal olgudur. Başarılı olmayabilirsin.

İsa'nın başarılı olduğunu kim söyleyebilir. Çarmıha gerilmek bir başarı değil, en büyük başarısızlıktır. Otuz üç yaşında çarmıha gerilen bir adam. Bu ne biçim bir başarı? Kimse onu bilmiyordu. Sadece birkaç cahil köylü, havarisi olmuştu. Herhangi bir konumu, prestiji, gücü yoktu. Bu ne biçim bir başarı? Çarmıha gerilmenin bir başarı olduğu söylenemez. Ama o mutluydu. Müsterihti. Çarmıha gerilirken bile. Ve onu çarmıha gerenler daha uzun yıllar yaşamalarına rağmen sürekli mutsuzluk içinde oldu. Bu durumda aslında kim çarmıha gerildi? Önemli olan nokta bu. İsa'yı çarmıha gerenler mi, yoksa İsa'nın kendisi mi? O, mutluydu. Mutluluğu nasıl çarmıha gerersin? O, neşeliydi. Neşeyi nasıl çarmıha gerersin? Vücudu öldürebilir, ama ruhu öldüremezsin. Onları çarmıha gerenler yaşadı. Ancak hayatları uzun ve yavaş bir çarmıha gerilmeden başka bir şey olmadı. Mutsuzluk, mutsuzluk, mutsuzluk! Yani, burada söylemeye çalıştığım şey, eğer sezginin iç rehberini takip edersen, her zaman dünyanın tanımladığı anlamda bir başarıya ulaşmayabilirsin. Ancak Buddha'nın ya da İsa'nın başarı ölçütüne göre, başarılı olursun. Ve bu başarının ölçüsü, mutluluğun, keyfindir. Olup bitenler önemsizdir. Sen mutlu olacaksın; dünya senin başarısız olduğunu söylese bile. Ya da dünya seni bir yıldız yapsa, başarının zirvesine oturtsa bile, bu hiçbir şeyi değiştirmez. Sen her durumda mutlu olacaksın. Neşeli olacaksın. Benim

için başarı, mutluluktur. Eğer başarının mutluluk olduğunu anlarsan, o zaman ben, her zaman başarılı olacağını söylerim. Ancak senin için başarı neşe ve mutluluk değil, başka bir şey. Hatta mutsuzluk bile olabilir. Sonunda mutsuz olacağını bilsen bile, başarı peşinde koşarsın. Eğer başarı bize gelirse, mutsuz olmaya hazır mıyız? Bizim için başarı nedir? Başarı mutluluk değil, ego övgüsüdür. İnsanların senin başarılı olduğunu söylemesidir. Her şeyini kaybetmiş olabilirsin. Ruhunu kaybetmiş olabilirsin. Neşeye neden olan o masumiyeti kaybetmiş olabilirsin. Seni ilahi noktaya yaklaştıran o huzuru, sessizliği ve dinginliği kaybetmiş olabilirsin. Hepsini kaybedip, bir deli olmuşsundur. Ama dünya senin başarılı olduğunu söyleyecektir.

Dünya için başarı, ego övgüsüdür. Benim için değil. Benim için başarı, mutluluktur. Kimsenin seni tanıyıp tanımaması önemli değil. Başkalarının seni tanıması ya da hiç bilinmeden, duyulmadan, fark edilmeden yaşamak hiç önemli değildir. Ancak eğer mutluysan, başarılı olmuşsun demektir.

Bu ayrımı unutma. Çünkü birçok insan, sadece dünyevi başarılar için iç rehberlerini bulup, sezgisel olmak ister. Onlar için iç rehberleri bir öfke kaynağından başka bir şey olamaz. En başta onu bulamazlar. Sonra bulsalar bile, hep mutsuz olacaklar. Çünkü onların hedefi dünya tarafından tanınmaktır. Ego tatminidir, mutluluk değil.

Zihnin berrak olsun. Başarı düşkünü olma. Bu dünyada başarı, aslında en büyük başarısızlıktır. O yüzden başarılı olmaya çalışma. Yoksa çok mutsuz olursun. Mutlu olmaya çalış. Her an daha fazla mutlu olmayı düşün. O zaman bütün dünya senin başarısız olduğunu söyleyebilir. Ama sen başarısız olmayacaksın. Mutluluğu yakalayacaksın.

Buddha arkadaşlarının, ailesinin, eşinin, babasının, öğretmenlerinin, toplumun gözünde başarısız bir insandı. O, bir hiçti. O, dilenci olmuştu. Bu ne biçim bir başarıdır? Harika bir imparator olabilirdi. Bunun için gerekli niteliklere, kişiliğe ve zihne sahipti. Büyük bir imparator olabilirdi, ama o dilenci oldu. O, başarısızdı. Ama ben sana o başarısız değildi diyorum. Eğer bir imparator

olmuş olsaydı, asıl o zaman başarısız olurdu. Çünkü gerçek hayatı ıskalardı. Bodhi ağacı altında ulaştığı gerçekti. Kaybettiği şey ise sahte.

Gerçek hayatta, iç yaşamında başarılı olursun. Sahte hayatta ise, bilemem. Eğer sahte dünyada başarılı olmak istiyorsan, kurnazlık, akıl, rekabet, kıskançlık ve şiddet içinde çalışanların izinden git. Onları izle. İç rehber sana göre değil. Eğer dünyevi bir şeyler kazanmak istiyorsan, o zaman iç rehberine kulak asma.

Ama sonuçta, bütün dünyayı kazanmış olmana rağmen, kendini kaybetmiş olursun. İsa, "Bir insan, ruhunu kaybettikten sonra bütün dünyayı fethetse ne olur" der. Sen kime başarılı diyeceksin? Büyük İskender'e mi, yoksa çarmıha gerilen İsa'ya mı?

O yüzden eğer,... ve bu eğerin çok iyi anlaşılması gerekiyor. Eğer dünyayla ilgiliysen, o zaman iç rehber sana kılavuz olamaz. Eğer varlığın iç boyutlarıyla ilgiliysen, o zaman sadece iç rehber sana yardımcı olabilir.

ŞiiRE ÖNEM VER

Batı dillerinde birçok şey ifade edilemez. Çünkü doğulu yaklaşımda gerçek, temelde, özünde çok farklı bir şeydir. Bazen aynı şeye, doğu ya da batı mantığıyla baktığında, yüzeyde sonuçlarının aynı göründüğünü düşünebilirsin. Ama olamazlar. Eğer biraz daha derine inersen, biraz daha derine kazarsan, çok büyük farklılıklar göreceksin. Sadece sıradan farklılıklar değil, olağanüstü farklılıklar.

Daha geçen gün, büyük Zen ustası Basho'nun ünlü Haiku'larını okuyordum. Batı zihni ya da batı tipi eğitim görmüş bir zihin için çok güzel şiirlere benzemiyor. Artık bütün dünya batı tipi eğitim alıyor. Doğu ile Batı arasındaki fark, eğitim söz konusu olduğunda ortadan kalkmıştır.

Onu sessizce dinle. Çünkü senin harika şiir dediğin bir şey değil. Ancak derin bir anlamı var ve bu çok daha önemli. İnanılmaz bir şiirselliği var. Ama bunu hissetmek için çok ince olman gerekir. Onu entelektüel olarak anlayamazsın. Ancak sezgiyle anlaşılabilir. İşte Haiku şu:

Dikkatle baktığım zaman
Çitin yanında yeşeren bir Nazunya görüyorum!

Şimdi ortada büyük bir şiirsellik gözükmüyor. Ama biraz daha sempatik bakalım. Çünkü Basho başka bir dile çevrilmiştir. Kendi dilinde tamamen farklı bir doku ve lezzete sahiptir.

Nazunya sıradan bir çiçektir. Yolların kenarında kendiliğinden büyüyen bir otsu çiçektir. O kadar sıradandır ki, kimse bakmaz bile. O değerli bir gül değildir. Nadir bulunan bir lotus değildir. Bir göl üstünde yüzen, nadir bir lotusun güzelliğini görmek kolaydır. Bir mavi lotusu nasıl göremezsin? Bir an için onun güzelliğine kapılmaya mahkûmsun. Ya da güneş altında, rüzgarla dans eden güzel bir gül. Bir an için sana sahip olur. Olağanüstüdür. Ama Nazunya sıradan, adi bir çiçektir. Bakıma ya da bahçıvana ihtiyaç duymaz. Her yerde kendi kendine büyür. Bir Nazunya'ya dikkatle bakmak için, bir

meditasyoncu gerekir. İnce bir bilinç gerekir. Aksi halde onu kaçırırsın. Görünür bir güzelliği yoktur. Onun güzelliği derindedir. Onun güzelliği sıradandır. Ancak o sıradanlık, olağanüstülüğü barındırır. Nazunya'da bile. Ona kalbinle bakmadığın sürece göremezsin.

Basho'yu ilk okuduğun zaman, "Çitin yanında yeşeren Nazunya'nın şiire konu olacak ne önemi var? " diye düşünürsün.

Basho'nun Japonca şiirindeki son hece olan "Kana" ancak bir ünlem işareti ile çevrilebilmiştir. Çünkü onu çevirmenin başka bir yolu yoktur. Kana'nın anlamı, "Hayret ettim" dir. Şimdi, güzellik nereden geliyor? Nazunya'dan mı geliyor? Binlerce insan o çitin yanından yürüyüp geçmiş ve kimse dönüp o küçük çiçeğe bakmamıştır. Basho ise, onun güzelliğinden büyüleniyor ve başka bir dünyaya ışınlanıyor. Ne oldu?

Burada etken Nazunya değil. Yoksa herkes onu fark ederdi. Asıl etken Basho'nun görüşüdür. Açık kalbidir. Empatik vizyonudur. Meditasyona hazır olmasıdır. Meditasyon, simyadır. Herhangi bir metali altına çevirir. Bir Nazunya'yı Lotus çiçeğine dönüştürür.

Dikkatle baktığım zaman....

Dikkatle kelimesinin anlamı; farkındalıkla, tüm varlıkla, meditasyonla, sevgiyle, duyarlılıkla demektir. Biri umarsızca bakabilir. Ve o zaman bütün olayı kaçırır. Dikkatlice sözcüğü, bütün anlamlarıyla hatırlanmalıdır. Ancak asıl kökeni, meditasyonladır. Bir şeyi meditasyonla görmek ne demektir? Zihin olmadan bakmak! Zihinsiz bakmak! Bilincinin üzerinde hiçbir düşünce bulutu olmadan bakmak. Ne gelip geçen bir anı, ne de bir arzu. Hiçbir şey. Tam bir boşlukla.

Böyle bir zihinsizlik haliyle baktığın zaman, bir Nazunya bile başka bir dünyaya dönüşür. Cennetin bir lotus çiçeği olur. Artık bu dünyanın bir parçası değildir. Sıradanlığın içinde olağanüstülük bulunmuştur. Ve bu, Buddha'nın yoludur. Sıradanlığın içinde olağanüstülüğü bulmak! Her şeyi o an içinde bulmak! Bütünü, Guatam Buddha'nın ifadesiyle Tathata'da bulmak!

Basho'nun Haiku'su, bir Tathata şiiridir. Bu Nazunya'ya, sevgiyle, kalpten gelen bir duyarlılıkla, perdelenmemiş bilinçle, bir zihinsizlik haliyle baktığın zaman, insan şaşkınlığa uğruyor. Hayrete düşüyor. Büyük bir hayranlık oluşuyor. Bu nasıl mümkün olabilir? Bu bir Nazunya,... Ve eğer bir Nazunya mümkünse, her şey mümkündür. Eğer bir Nazunya bu kadar güzel olabilirse, Basho bir Buddha olabilir. Eğer bir Nazunya böyle bir şiirsellik içerebilirse, o zaman her taş bir mücevher olabilir.

Dikkatle baktığım zaman çitin yanında yeşeren bir Nazunya görüyorum!

Kana! Hayret! Şaşkınlığa uğradım. Güzelliğini kelimelere dökemiyorum. Ancak işaret edebiliyorum.

Bir Haiku, sadece ima eder. Sadece dolaylı yoldan işaret eder.

Benzer bir durum, Tennyson'ın ünlü şiirinde görülür. Bu ikisinin karşılaştırılması sana çok yardımcı olacak. Basho sezgiyi temsil eder, Tennyson ise aklı. Basho doğuyu temsil eder, Tennyson ise batıyı. Basho meditasyonu, Tennyson ise zihni. Birbirine benzeyebilirler. Ve bazen Tennyson'un şiiri, daha şiirsel görünebilir. Çünkü Basho'ya oranla daha doğrudan ve belirgin anlatır.

Çatlamış duvardaki çiçek
Seni o çatlaktan koparıyorum
Burada, elimde, kökün ve her şeyinle tutuyorum
Küçük çiçek, ama eğer seni bir anlayabilsem
Kökünle ve her şeyinle ne olduğunu bilsem.
O zaman Tann'yı da ve insanı da bilirim.

Güzel bir şiir. Ama Basho ile kıyaslanamaz. Tennyson'ın nerede farklılaştığını görelim.

İlk olarak: Çatlamış duvardaki çiçek. Seni o çatlaktan koparıyorum.

Basho çiçeğe sadece bakıyor, onu koparmıyor. Basho'nunki pasif bir farkındalık. Tennyson ise aktif ve vahşi. Sonuçta eğer bir çiçek seni etkilemişse, onu koparamazsın. Eğer bir çiçek kalbine ulaştıysa, onu nasıl

koparırsın? Koparmak onu yok etmek, öldürmek demektir. Bu bir cinayettir. Kimse Tennyson'ın şiirini bir cinayet olarak görmez, ama öyledir. Bu kadar güzel bir şeyi nasıl yok edebilirsin?

Ama zihnin böyle işler. Her zaman yıkıcıdır. Sahip olmak istiyor. Ve sahip olmak sadece yıkımla mümkündür.

Unutma, ne zaman bir şeye ya da bir kişiye sahip olursan, o şeyi ya da kişiyi yok edersin. Bir kadına sahip mi oluyorsun, onun güzelliğini, ruhunu yok ediyorsun. Bir erkeğe mi sahipsin, o artık bir insan değildir. Onu işine yarayan bir nesneye çevirmişsindir.

Basho, dikkatle bakıyor. Sadece bakıyor, yoğunlaşmış bir şekilde incelemiyor; sadece yumuşak, kadınsı bir bakış. Sanki Nazunya'yı incitmekten korkarmış gibi.

Tennyson, onu çatlaktan koparıyor ve...

Burada, elimde, kökünle ve her şeyinle tutuyorum. Küçük çiçek,...

O, ayrı duruyor. Gözlemci ve gözlemlenen hiçbir şekilde birleşmiyor, bütünleşmiyor. Bu bir aşk ilişkisi değil. Tennyson çiçeğe saldırıyor. Onu köküyle birlikte söküyor ve elinde tutuyor.

Zihin sahip olduğu, kontrol ettiği, tuttuğu zaman rahat eder. Meditasyon bilinci hali, sahip olmakla, tutmakla ilgilenmez. Çünkü bütün bunlar, şiddet zihninin birer ürünüdür.

Ve Tennyson, küçük çiçek diyor. Çiçek küçük olarak kalıyor. Kendisi çok daha üst bir basamakta. O bir erkek, büyük bir entelektüel, harika bir şair. Hâlâ egosunun içinde. Küçük çiçek!

Basho için ortada bir karşılaştırma sorunu yok. Sanki orada değilmiş gibi kendisi hakkında hiçbir şey söylemiyor. Hiçbir gözlemci yok. Burada güzellik her şeyin ötesine geçiyor. Nazunya çiçeği orada, çitin yanında yeşeriyor. Hayret! Ve Basho, sadece tüm varlığıyla hayrete düşmüş durumda. Güzellik onu eziyor. Çiçeğe sahip olmak yerine, çiçek ona sahip olmuş durumda. Çiçeğin güzelliğine, o anın güzelliğine, tamamen teslim olmuş durumda.

"Küçük çiçek, ama eğer seni bir anlayabilsem" diyor, Tennyson.
Anlama saplantısı. Takdir yeterli olmuyor. Sevgi yeterli olmuyor. Onu anlamak önemli. Bilginin üretilmesi önemli. O bilgiye ulaşılmadığı sürece, Tennyson rahat olamaz. Çiçek bir soru işaretine dönüşmüştür. Tennyson için bir soru işareti. Basho için bir ünlem.
Arada çok büyük bir fark var. Soru işareti ve ünlem. Basho için sevgi yeterlidir. Sevgi, anlayıştır. Bundan daha anlamlı bir şey olabilir mi? Ama Tennyson, sevgiden tamamen mahrum. Zihni, orada bilgi açlığı çekiyor.
Seni bir anlayabilsem?
Kökünle ve her şeyinle ne olduğunu bilsem...
Zihin, mükemmellik saplantısına sahiptir. Hiçbir şey bilinmeyen olarak kalamaz. Hiçbir şey bilinmeyen ve gizemli olarak kalamaz. Köküyle, sapıyla, her şeyiyle anlaşılmalıdır. Zihin her şeyi bilmediği sürece korkar. Çünkü bilgi güç verir. Eğer gizemli bir şey varsa, hemen korkarsın. Çünkü gizemli şeyler kontrol edilemez. O gizemli şeyin içinde neyin gizli olduğunu kim bilebilir? Belki düşman! Belki tehlike! Belki güvensizlik! Kim bilir sana neler yapar. O, bir şey yapmadan önce anlaşılmak zorundadır. Her şeyiyle bilinmelidir. Hiçbir şey gizemli olarak kalamaz.
Ama o zaman bütün şiirsellik kayboluyor. Bütün sevgi, bütün gizem, bütün harikalık kayboluyor. Ruh yok oluyor. Şarkı yok oluyor. Coşku yok oluyor. Her şey bilindiği için hiçbir şeyin değeri kalmıyor. Her şey biliniyor. Hiçbir şeyin değeri yok. Her şey biliniyor. O zaman hayatın bir anlamı, önemi yok.
İkilemi görüyor musun? Zihin önce "her şeyi bil" diyor. Ve her şeyi bildikten sonra, zihin dönüp; "hayatın bir anlamı yok" diyor.
Anlamı sen yok ettin ve şimdi anlam için aranıyorsun. Zihin, anlamın yıkımıdır çünkü her şeyin bilinmesinde ısrar eder. Üçüncü kategori olan bilinemeyene izin veremez. Bilinemeyen, sonsuza dek bilinemez kalacaktır. Ve o bilinemeyen, hayatın anlamıdır.
Bütün büyük değerler; güzellik, sevgi, Tanrı, dua; önemli olan her şey, hayatı

yaşanır kılan her şey, üçüncü kategori olan bilinemeyene aittir. Bilinemeyen, Tanrının bir başka ismidir. Gizemli ve mucizevinin bir başka adıdır. Onsuz kalbinde bir merak uyanamaz. Ve meraksız bir kalp, bir kalp değildir. İçinde hayret olmadığı zamanlar, çok değerli bir şey kaybediyorsun. O zaman, gözlerin tozla doludur. Berraklığını yitirirler. O zaman kuş ötmeye devam eder ama sen etkilenmezsin. Kalbin heyecanlanmaz çünkü açıklamasını biliyorsundur.

Ağaçlar yeşildir. Ancak yeşillik seni bir dansçıya, bir şarkıcıya dönüştürmez. Varlığında bir şiiri tetiklemez. Çünkü açıklamasını biliyorsundur. Ağaçları yeşil yapan klorofildir. O yüzden ortada şiir kalmaz. Açıklama orada olduğu zaman, şiir kaybolur. Bütün açıklamalar birer araçtır, amaç değil.

Eğer bilinemeyene güvenmiyorsan, bir gülün güzel olduğunu nasıl söylersin? Güzellik nerede? Gülün kimyasal bir parçası değil. Gülü istediğin kadar analiz et, içinde bir güzellik bulamazsın. Eğer bilinemeyene inanmıyorsan, bir insana otopsi yapabilirsin ama ruh bulamazsın. Tanrıyı arayabilirsin ve onu hiçbir yerde bulamazsın. Çünkü o her yerdedir. Zihin onu ıskalayacaktır. Çünkü zihin, onun bir nesne olmasını ister ve Tanrı bir nesne değildir.

Tanrı bir titreyiştir. Eğer varoluşun sessiz sesi ile uyum içindeysen, tek elin alkışıyla uyum içindeysen, o zaman Hintli mistiklerin, ana hat dediği şey ile uyum içindesin. Varlığın müziğiyle. Eğer gizemlerle uyum içindeysen, o zaman Tanrının varolduğunu bilirsin. Hepsi bu! O zaman Tanrı, varoluşla aynı anlama gelir.

Ama bu şeyler anlaşılamaz. Bu şeyler bilgiye indirgenemez. Ve o noktada Tennyson, can alıcı noktayı kaçırıyor. Ne diyordu?

Küçük çiçek, ama eğer seni bir anlayabilsem
Kökünle ve her şeyinle ne olduğunu bilsem
O zaman Tanrı'yı da, insanı da bilirim.

Ama hepsi bu kadar. Ama ve eğer!

Basho, Tanrının ve insanın, o ünlemin içinde olduğunu biliyor. Kana!

"Şaşkınım. Hayretler içindeyim. Çitin yanında Nazunya yeşeriyor!"
Belki dolunayda, belki sabah gün doğarken, Basho'nun yol kenarında sanki nefesi kesilmiş gibi, kımıldaman durduğunu görüyorum. Bir Nazunya! Ne kadar da güzel! Bütün geçmiş yok olmuştur. Bütün gelecek kaybolmuştur. Aklında hiçbir soru işareti yoktur. Sadece saf bir hayret. Basho, bir çocuk olmuştur. Bir çocuğun masum gözleriyle, Nazunya'ya sevgiyle bakmaktadır. Ve o sevgi, o duyarlılık içinde, tamamen farklı bir anlayış vardır. Entelektüel ya da analitik değil. Tennyson, bütün olguyu akla taşıyarak güzelliğini yok ediyor.
Tennyson, batıyı temsil ediyor. Basho ise doğuyu. Tennyson, erkek zihni temsil ediyor. Basho ise kadın zihni. Tennyson, zihni temsil ediyor. Basho zihinsizliği!

SONSÖZ

HEDEFSiZLiK

Ayrım çok incedir. Ancak zihin ile kalp, mantık ile sevgi, ya da düz yazı ile şiir arasındaki ayrımla aynıdır. Bir hedef, sınırları çizilmiş, şekli belli bir şeydir. Yön ise, sezgiseldir. Hedef, yani varılacak nokta, senin dışında olan bir şeydir. Tıpkı bir nesne gibi. Yön ise, bir iç duygudur. Bir nesne değil, sadece senin nesnelliğindir. Yönü hissedebilir ama onu bilemezsin. Hedefi bilir ama onu hissedemezsin. Hedef, gelecektir. Karar verdikten sonra hayatını ona göre maniple etmeye, ona doğru yönlendirmeye başlarsın. Geleceğe nasıl karar verebilirsin? Sen kim oluyorsun da, bilinmeyene karar veriyorsun? Geleceği ayarlamak mümkün mü? Gelecek henüz bilinmeyen bir şeydir. Gelecek, sonsuz olasılık demektir. Bir hedef belirlenince, geleceğin artık gelecek olmaktan çıkar. Çünkü artık sonsuz olasılığa sahip değildir. Artık sen birçok alternatif arasından birini seçmişsindir. Çünkü o, bütün alternatifler açıkken gelecekti. Şimdi, bütün seçenekler bırakıldığı ve sadece tek bir seçenek seçildiği için artık bir gelecek değil, geçmişin olur.

Sen bir hedef belirlediğin zaman, aslında geçmiş karar veriyor. Geçmişin deneyimleri, geçmişin bilgileri karar veriyor. Geleceği öldürüyorsun. Sonra bir hedef belirlenince, geleceğin artık gelecek olmaktan çıkar. Çünkü artık sonsuz olasılığa sahip değildir. Artık sen birçok alternatif arasından birini seçmişsindir. Bu, geleceği kaybetmenin yollarından biridir. Bir hedef üzerinde karar kılarak insan geleceği kaybeder. O zaman ölür. Bir makine gibi işlemeye başlar.

Yön, canlı bir şeydir, anlık bir şey. Gelecekten hiçbir şey bilmez. Geçmişi bilmez. Ancak burada ve şimdi, bir kalp gibi çarpar, bir nabız gibi atar; ve bu çarpma anında bir sonraki an yaratılır. Senin verdiğin bir karar üzerine değil. Sadece bu anı yaşadığın, bir bütün olarak yaşadığın bu anı bir bütün olarak sevdiğin için, bu bütünlük içinden bir sonraki an doğar. Onun bir yönü olacaktır. O yön, senin tarafından verilmemiştir. Senin tarafından empoze

edilmemiştir. Kendiliğinden olur. Sen yöne karar veremezsin. Sadece sana sunulmuş olan bu anı yaşarsın. Onu yaşarken, yön belirir. Eğer dans edersen, bir sonraki an daha derin bir dans olacaktır. Sen karar verdiğin için değil, sadece o an dans ettiğin için. Sen bir yön yarattın. Onu maniple etmedin. Bir sonraki an, daha dolu bir dans olacaktır. Ve bu böyle sürecektir.

Hedef, zihin tarafından tayin edilir. Yön ise, yaşayarak hak edilir. Hedef, mantıklıdır. Biri doktor olmak ister, mühendis olmak ister, bilim adamı ya da politikacı olmak ister. Biri zengin olmak ister. Ünlü olmak ister. Bunlar hedeflerdir. Yön? O anı derin bir güven içinde yaşadığın zaman, hayatın karar verdiği şey olur. Bu anı bütün olarak yaşarsan, bu bütünlükten bir yenilik doğar. Bu bütünlükte geçmiş kaybolur ve gelecek şekillenmeye başlar. Bu şekil, senin tarafından verilmez. Bu şekil, senin tarafından kazanılmıştır.

Bir Zen ustası olan Rinzai ölmek üzereydi, ölüm döşeğindeydi. Biri sordu: "Usta, sen gittikten sonra insanlar en önemli öğretinin ne olduğunu soracak. Birçok şey söyledin. Birçok konudan söz ettin. Bunları bizim özetlememiz zor olur. Lütfen ayrılmadan önce, bütün öğretini tek bir cümlede özetle. Ve biz onu bağrımıza basalım. Ve seni tanımamış olan insanlar istediği zaman, onlara senin öğretinin bu özünü aktarabilelim."

Ölmekte olan Rinzai gözlerini açtı ve müthiş bir Zen haykırışı yaptı. Bir aslan kükremesi. Herkes şoke olmuştu. Ölmekte olan bu adamın, bu kadar enerjiye sahip olduğuna inanamamışlardı. Bunu beklemiyorlardı. Bu adam tahmin edilemezdi. Her zaman öyle olmuştu. Ancak, bu tahmin edilemez adamın, ölmek üzereyken böyle bir aslan kükremesi yapabileceğini hiç beklemiyorlardı. Bu şok hali içinde, doğal olarak zihinleri durdu. Hepsi şaşkındı. Rinzai, " İşte bu!" dedi, gözlerini kapadı ve öldü.

İşte bu!

Bu an! Bu sessiz an! Düşünce tarafından bozulmamış, bu an! Bu şaşkınlığın çevrelediği sessizlik! Ölüm arifesindeki aslan kükremesi! İşte bu!

Evet. Yön, anı yaşamaktan ortaya çıkar. Bu senin yönettiğin ve planladığın bir

şey değildir. Kendiliğinden olur. Ve sen onu asla tahmin edemezsin. Ancak hissedersin. O yüzden düz yazı değil, şiir gibi diyorum. Mantık gibi değil, sevgi gibi. Bilim gibi değil, sanat gibi. Güzelliği de burada. Ürkek. Bir yaprak üzerindeki çiğ damlası kadar ürkek. Nereye olduğunu bilmeden, nedenini bilmeden kaymak. Sabah güneşinde, bir yaprağın üzerinde kaymak.

Yön incedir, narindir, kırılgandır. Hedef, egoya aittir. Yön, hayata, varlığa aittir. Yön dünyasında hareket etmek için insanın tam bir güvene ihtiyacı vardır. Çünkü insan, güvensizlik, karanlık içinde hareket etmektedir. Ancak karanlığın bir heyecanı vardır. Haritasız, rehbersiz, bilinmeyenin içinde yol alırsın. Her adım bir keşiftir. Ve bu sadece dış dünyanın keşfi değildir. Aynı anda içinde bir şeyler keşfedersin. Bir kaşif, sadece nesneleri keşfetmez. Bilinmeyen dünyaları keşfederken, aynı zamanda kendini de keşfeder. Her keşif, aynı zamanda bir iç keşiftir. Ne kadar çok bilirsen, bilen hakkında da o kadar çok şey bilirsin. Ne kadar çok seversen, seven hakkında o kadar şey bilirsin.

Ben sana bir hedef vermeyeceğim. Sana ancak bir yön verebilirim. Uyanık, hayatla ve bilinmeyenle çarpan, her zaman şaşırtıcı ve tahmin edilemez. Ben sana bir harita vermeyeceğim. Sana ancak keşfetme heyecanını verebilirim.

Evet. Bir haritaya gerek yoktur. Keşfetmeye yönelik büyük bir arzu, büyük bir tutku gerekir. O zaman seni bırakırım. Sen kendi başına ilerlersin. Enginliğe, sonsuzluğa hareket eder ve ona güvenmeyi öğrenirsin. Kendini hayatın ellerine bırak. Güvenen insan, ölümün kapısında bile heyecan yaşayan insan, aslan gibi kükreyebilir. Ölürken bile! Çünkü o hiçbir şeyin ölmediğini bilir. O ölüm anında, " İşte bu!" diyebilir.

Çünkü her an, işte budur! Bu, hayat olabilir, ölüm olabilir, başarı olabilir, başarısızlık olabilir. Mutluluk ya da mutsuzluk olabilir.

Her an! İşte bu!

-&-